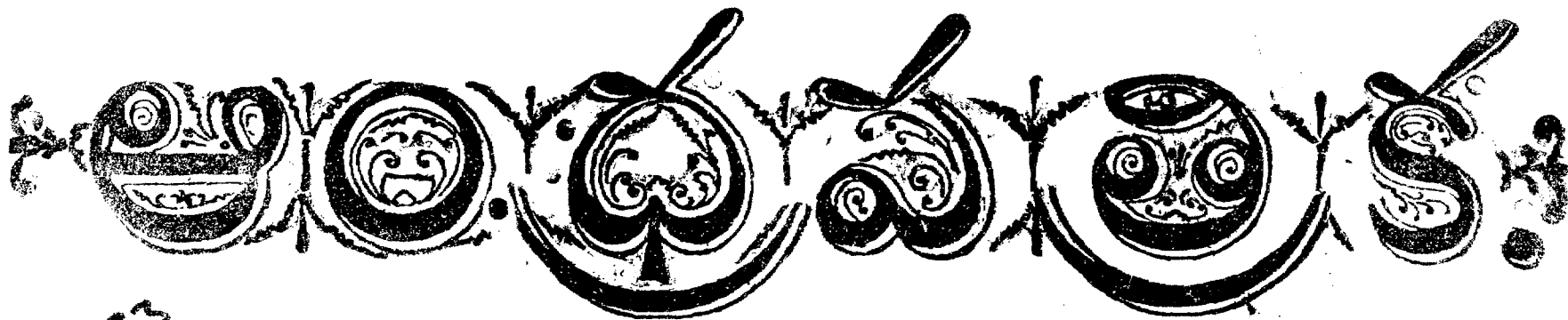

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడివెత్తిక 1-8 0-1-8
Telephone No. 544.

3/09/33

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 7-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ పంచమి గ.

No. 88
సంచిక ౮౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధాపుష్కల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రప్ప 0-10-0; డజన్ 1-కి రప్ప 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

'SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA'

(REGISTERED)

IS THE SAFEST, SUREST AND MOST PERMANENT CURE
FOR ALL ACUTE & CHRONIC DISEASES.

PRICE PER PHIAL OF 60 PILLS FOR A COMPLETE CURE, Rs. 10.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, LIMITED.

THE PREMIER INDIAN CHEMISTS & DRUGGISTS

(AUTHORISED CAPITAL Rs. 2,00,000 PAID UP CAPITAL Rs. 1,50,000)

Tele Address:—

Post Box No. 151

Telephone:—

"Kalpam"

Madras.

Nos. 1034 & 837

Managing Director & Senior Physician.

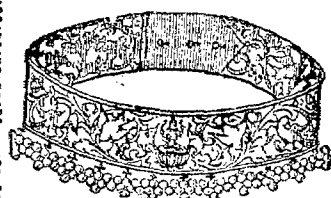
Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. SRIRAMACHARLU, Ph.D.Sc.,

"CONSULTING HOURS BY THE SENIOR PHYSICIAN"

1. George Town Dispensary:—44, Govindappa Naick Street, 10-30 A. M. to 3-30 P. M.
2. Mount Road Dispensary:—2/4 Mount Road, 8-30 A. M. to 10 A. M. & 4 P. M. to 7 P. M.
3. Triplicane Dispensary:—583, Pycrofts Road 7-30 A. M. to 8 A. M.
4. Mylapore Dispensary:—"Kamalalaya," 63 Royapettah High Road, 6 A. M. to 7 A. M.

సమృద్ధి కము సకు ప్రసిద్ధి చెందినది

చేతిప్రతిపక్షాలు, లేక నాగవత్తులు

వీటిని పాతికావరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగు
ళము వెడల్పువరకును, 6—14 సంవత్సరముల వరకును యే మోస్త
రులో కావలసినను చేయవచ్చును. చేదారం సహా మజారి
ర్పు. 25—35 వరకు గలదు. మోస్తరు, పనితరము వీటిని

అనుసరించి సవరములు, మజారి నిర్ణయించ బడును. సవరము బంగారుకు పూచీ యివ్వ
బడును. 172 పుటల మా అందమైన గ్రంథము ధర రప్ప. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారులోడ్డు మద్రాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

5-7-24 శనివారమునుండి 11-7-24 శుక్రవారమునకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆరులు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలను
డిబుల్ సినియల్ అట్రాక్షన్ డి లరీగాన్
ట్రయల్ రెండవవారము ఎడ్జ్ వోల్ అన్విత
సాహసకార్యములు వాని మింగుబాగు మొదలగు
నవి గలవు. తెదను పుష్యు గూడ చూడబడును.

వీర్యవర్ధనీ మూలమున్ను, తైలమున్ను:— శిక్షణము
గలవారికిన్ని, దుర్బలమున్ను, సపుంజలమున్ను, నొప్పులు
త్యము లేక సంసారసుఖమును సత్సంపాదన వాటిన్ని,
స్త్రీ పురుషుల సంబంధి వంటిది మూలము లోపలికి
పుచ్చుకొనవలెను. తైలమును కైకి పూచువలెను. 25 సంవత్సర
ములనుండి ప్రసిద్ధి కెక్కినవి. ముసలివారు యౌవను లగుదురు.
80 మూత్రము వెలయ 4-0-0 1 బొమ్మ తైలము వెలయ 4-0-0
హాస్టేజ్ వరు
వీర్యవర్ధనీ పార్శ్వేనీ, తిరువళ్ళీకేడి మద్రాసు.

మోహినీ తైలము

5 తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0
శ్రీ పురుషులు వాడుటకు మోగమైనది.
ఇదిమనోహరము జేయు విద్యాభ్యాస, వీడియో, కార్టూన్
గ్రూపు మొదలగువారికి ముఖనిర్మ, విక్రమింపబడును. ముందర
మోహలాభ్యాసములకు ప్రావగు బోధలును నునోహరముగ
తెలి కాపాడును. ఈతైలమునందే కల రమణీయమగు సువాసన
చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇసుకల వాయును
వారలనుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోచుండును. అట్లు
నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ప్రవృత్తులను వెల్ల
తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి పెండ్లబడెన
యన్నాము. వేయేలకు సావరించిన విజయతెలియవలదు
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు బొంబాయి

కార్యరేషను ఎన్నికలు

జాతీయవాదుల పచారము

కార్యరేషనులో త్వరలో ఖాళీపడుచున్న 10 స్థానములకు మదరాసు కాంగ్రెసు కిటాఫటు స్వరాజ్య సంఘములు కలిసి 10 మంది కాంగ్రెసువారిని నియోజించెను. ఆయాదివిజనులందు రేటుపేయర్లకు ప్రబోధించుటకై గడచిన రెండువారములనుండి పలుమారుల సభలు జరుగుచున్నవి. నిన్నటిసాయం కాలము చింతాద్రిపేటలో మూడవవార సభ జరిగెను. స్వదేశీమిత్రము ప్రతికాసంపాదకవర్గమునకు సంబంధించిన శ్రీ. చిత్తనాథ అయ్యరుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సభకు సుమారు మూడువందలమందికిపై హాజరైరి. ప్రారంభమున పి. ఆదికేశవులు నాయకురగా రువన్మనీంచిరి: కార్యరేషను వ్యవహారములు రేటుపేయర్లకు లాభమును గలిగించుటకు మారుగ వారిపన్నులు క్రమక్రమముగ హెచ్చుచున్నది. అందుచేత ప్రస్తుతముండు కాన్సిలరులస్థానముల నన్నిటిని క్రమముగ కాంగ్రెసువారే స్వాధీనము చేసికొనవలెనని ప్రయత్నించుచున్నాము. రేటుపేయర్ల తేదమునే గమనించెడి కాన్సిలరు ఒక్కరైనను కార్యరేషనునందు ప్రస్తుతము లేకున్నార. దేశమునందలి ప్రాంతకార్యరేషనులలో నిది యొకటియైయుండినను అందులకు దగిన సౌకర్యములుమాత్రము కన్పింపకున్నవి. కాన్సిలరులును మూడుసంవత్సరముల కొకమారువోటర్లను సమీపించి వోట్లనుసాంధులు తప్ప ఆయా దివిజనులలోని ఇబ్బందులను గమనించుటలేదు. పలుకుబడి గలదనిగాని ప్రవ్యముగలదనిగాని వక్రములుఅనిగాని తలంచి భ్రమపడి వోట్లనియరాదు. కార్యరేషనునందలి సభ్యత్వముమిరాశిహక్కులవలె కొందరుపనిచేయుచున్నను గూడ పడేపడే అభ్యర్థులుగ నుండుటయైనది. అట్టివారిని తొలగించి నిజముగ ప్రజాతేదమును గమనించెడి కాంగ్రెసువారి నే ఎన్నుకొనవలెనని ఆదికేశవులు నాయకురగారు చెప్పిరి.

ఎం. కే. ఆచార్యగారు రెండవ యువశ్యాసకులు: కార్యరేషను వ్యవహారములు తిన్నగ జరుగుటలేదని మనయన మృతిని చెలుపవలెను. బిగ్గరగ కేకలువేసినగాని లాభముండదు. కాని మనమదరాసునందు బిగ్గరగ కేకలువేసిననుగూడ యువయోగము కన్పింపదు. చింతాద్రిపేట చుట్టును రెండు పుణ్యనదులు-మామమ, బకింద్రాము కాలువలుగలవు. ఈపేట అతిపవిత్రమైన స్థలము. (నవ్వు) ఈనదులలోనుండిదుర్వాయువులు రాకుండ జేయుటకు కార్యరేషనువా రేమి చేయజాలకున్నారు. జనాభిప్రాయమునైననుకాన్సిలరులు సరకునేయుటలేదు. ఈసందర్భములలో కాంగ్రెసువారి నే పంపవలెనని కోరికగలిగెను. ఖడ్గదును ధరింపలేనివారు కార్యరేషనునందు చేరి ఎట్టి పట్టుదల చూపగలుగుదురు. జాతీయతకు ఖడ్గదునిచ్చాము. ఈచిహ్నమును ధరించుట యత్యవసరము. కాంగ్రెసువారు ఎన్నికలందు అపజయమొందిన కాంగ్రెసునకే అపజయము గలిగినట్లని ఆచార్యగారు చెప్పిరి.

లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు అంతట ఆంధ్రమున నుపన్యసించిరి: ఎక్కువమనకుగాని అభ్యర్థులుగ నుండువారికి దృష్టి సత్వము ధర్మము ల మి త్త నుండవలెను. వీడవారు భాగ్యవంతులని భేదము పెట్టుకొనరాదు. ములభేదములను బెట్టుకొనరాదు. దగ్గరనుంచువారు మాడుకేమాడుమండ మాస్పెట్టరునుండివచ్చు బట్టలను కట్టుకొనువారి కేపాటి భేదముండును! పశ్చాత్తాపముండును! కేవలము బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతరభేదమును బెట్టుకొని 4 సంవత్సరములు సాధించిన జప్తికు పక్షమునకుగూడ అంతముగలిగినది. దేశమునం దంతటను స్వరాజ్యలక్ష్య తాండవముచేయుండ, మన మనరాసునిందు శనిదేవతనివాస మేర్పరుచుకొనినది. ఆంధ్రదేశమున కాకినాడ, బెజవాడ, నుంటూరునున్న సట్టణములందు సయితము కాంగ్రెసువారే అధికసంఖ్యాకులుగనుండి ప్రజల యభివృద్ధికై కృషిసలుపుచున్నారు. బొంబాయి, కలకత్తా, అలహాబాదు, పూనా, అహమ్మదాబాదు, కాశీనగరములందలి మునిసిపాలిటీలన్నియు కాంగ్రెసువారివరమైనవి కాని మనకార్యరేషను మాత్రము అట్లేయున్నది. గవర్నరులకు, గవర్నరు జనరలులకు, యువరాజునకు సన్మానపత్రముల సమర్పించుటతో కాలము గడచి పోవుచున్నది.

సందర్భవేషమున శాస్త్రిగారు కార్యరేషను సభ్యులుగావించిన పొరబాటులను కొన్నిటిని మూచించిరి. ఇండ్లపన్నును తగ్గింపవలెనని తణికాచలంకెట్టిగారు తీర్మానమును ప్రనేత పెట్టినపుడు, ఇతర ఆప్రధానమైన కారణములను పురస్కరించి

చుకొని, ఆతీర్మానమును నిరాకరించిరి. ముదుగుకాలువ మరల మృతుస్థిమునకు 7 లక్షలను కాంక్షను చేసి ఎవరిసలహా మీద స్థిమును కాంక్షనుచేసిరో, ఆ పైపెన్ ఆంజనీయరు మదరాసులో లేకున్నను, కన్పల్లింగు ఆంజనీయరు అనుపేరుపెట్టి గొప్పజేతముల నిచ్చుచున్నారు. ట్రామ్వేకంపెనీకి ఎక్కువభాగములను గలిగించుచు, వాని నలవ ప్రజలకు రాకపోకలకు లాభకరముగనున్నదా లేదా యనియైనను ఆలోచింపకున్నారు. మాంటురోడ్డుమాత్రము బాగుగ నుండును. మిగిలిన అన్ని వీధులును చూచుటకై నను బాగుగనుండవు. ఇట్లు పేదవారికిని, భాగ్యవంతులను భేదమును జూపుచుండువారు నగరమునకు కాన్సిలరులుగ నుండి లాభము లేదని శాస్త్రిగారు చెప్పిరి.

ఎం. ఎన్. సింగు, ఎం. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యరు గాంగ్ల మాటలాడిన పిమ్మట, చింతాద్రిపేట కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యగు మినాక్షి నుండరం పిల్లగారు తమకు ఎన్నుకొనిన శక్తి కొలది పనిచేసెదమని వాగ్దానము గావించిరి.

అంతటితో సభముగి సెను. మొన్న శనివారము సాయంకాలము చూలె దివిజనునందలి మాణిక్యశైలి వీధిలో వొకసభ జరిగెను. ఈమాణిక్యవిజనుకు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థి వి. చక్కెరై శెట్టిగారు. ఈసభకు ఎం. కే. ఆచార్యగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యవాదులు హైందవకాసనసభయందు గావించిన కార్యములను ఆచార్యగారు వర్ణించి కాంగ్రెసువారి నే కార్యరేషనునకుగూడ ఎన్నుకొనిన ప్రజోపయోగమైన కార్యములనే జేయదురని చెప్పిరి.

మాఫీ మహమ్మదుగారు ఇంటిపన్ను భారమును గూర్చి మాటలాడిరి.

ఉ. లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు అంతట మాటలాడిరి. కార్యరేషనునందు ప్రస్తుత ముండుసభ్యులు ప్రజాను మెప్పించుటకన్న ప్రభుత్వము వారి నే మెప్పించుచు ప్రభుత్వమువారి సన్మానముల బడయుచున్నార. సభ్యులు కార్యరేషను ఉద్యోగులను తమ యజమానులుగ జూచుచు వారికి భయపడి ఎక్కువ జీతముల నిచ్చుచున్నారేగాని, రేటుపేయర్ల పన్నులను మాత్రము తగ్గించుటలేదు. కార్యరేషను ప్రస్తుతమున్న రూపమే మారి జాతీయరూపము చాల్చవలెను. ఇంతకాలము నుండియు మదరాసుపేరు ప్రఖ్యాతి లేకయుండెను. ఇప్పటికైనను మేల్కొని జాతీయాభిప్రాయములను గలిగి పనిచేయుట లాభకరమని శాస్త్రిగారు చెప్పిరి.

ఎం. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారును మాటలాడిరి. సాయంకాలము 8-30 గంటలకు సభముగి సెను.

డక్కా-మునిసిపలుసంఘము

కమిషనరులదావా
డక్కా-మునిసిపలు సంఘసభ్యులు ముగ్గురు అక్రమముగా ప్రవర్తించిరిని రాష్ట్రీయ దొరతనమువాదు వారిపేరులను కొట్టివేయగా వారు దావాచేసిరి. ప్రస్తుతము తిరిగి ఎన్నికలు జరుపరాదని తాత్కాలికముగా కోర్టువా రాజ్ఞాపించిరి. (అ||ప్రె||)

కావలెను

నా మేనేజిమెంటు క్రిందవున్న, శ్రీరామ హిందూ హైయర్ ఎలిమెంటరీస్కూలుకు హెడ్ మాస్టరుగానున్న నా మేనేజిమెంటు క్రిందవున్న 10 (పకటిరాత్రి ధర్మపాత కాలకు) నూపరులై జరుగానున్న అ న గా నూపర్ల వైజింగు హెడ్ మాస్టరుపదవికి నెల 1 కి రు 40 లగా యతు రు 60 ల వ అ కు జీతముతో యెక్కువ అనుభవము గల మెట్రిక్యులేషన్ ట్రయిండుంటీచరు ఒకరున్నా, వై నుద హరించిన నూలకు అసిస్టాంటు టీచరు పదవికి మంచి అనుభవముగల సెకండరీక్రడు ట్రయిండుంటీచరు నెల 1 కి రు 30 మొదలు రు 60 ల వ అ కు జీతముతో ఒకరున్నా కావలసియున్నది గనుక తక్షణం వారివారి క్వాలిఫీకేషనులతోనున్నా పెన్సి మోనియర్స్ తోనున్నా, యెచ్చుపెచ్చు పెంతకాలము సర్వీసు చేసిన వివరములతో క్వాలిఫీకేషన్లు యీ క్రిందఅడ్రసుకు తక్షణం దరఖాస్తులు పంపుకోవలసినది.

భావట్ల } జిట్టా అప్పయ్య,
4-7-2 } ధర్మపాతకాల మేనేజరు,

కలకత్తా బర్రాజారుకాంగ్రెసు సంఘము

సభలో కొట్లాట జరిగినది

చాలమంది స్వరాజ్యపక్షమువారికి చెబ్బలు తగిలెను
ఈనెల 5 వ తేది సాయంకాలము కలకత్తాలో బారాబజారు కాంగ్రెసుసంఘసభ జరిగినది. ఇదివరకు ఎన్నుకొనబడిన ఉద్యోగులలో కొందరు బహుజనుల ఆదరమునకు పాత్రులు కావందున వారి ఎన్నికలను రద్దుపరచుటకు సభను జరుపవలెనని కోరుచు చాలమందిసభ్యులు సంతకములు చేసి ఉత్తరము వ్రాసి పంపినందున నాసభ జరిగినది. ఒక సాంకేతికవిషయమును గూర్చి చర్చించుసందర్భమున సభలో చాలగోలజరిగినది. ఆసభలో నున్న లెంగాలీలందరు స్వరాజ్యపక్షమువారగుటచే వారందరును వెడలిపోవలెననగా వారు కడలలేదు. అంతట రెలుపులు మూసి దీపములనునార్చివేసిరి. కొట్లాట జరిగినది చాలమృత్తిక చెబ్బలుతగిలెనని దేశబంధు దాసుగారి ఫార్వర్డుపత్రికలో ప్రకటింపబడెను. (అ. ప్రె.)

పానుపోర్లు

ఇండియామంత్రి కత్యుత్తరము
బాబూ శివప్రసాదర ప్రగాడికి పానుపోర్లు నియ్యకపోవుటకు గూర్చి తానేమియును చేయజాలనని యిండియా మంత్రి తెలిపెను. (అ||ప్రె||)

రాజద్రోహపుకేసు

ఉదయపూరులో జరిగిన విచారణలో తాను నిర్దోషి నని పాతికుగారు తెలిపెను. (అ||ప్రె||)

ఈ క్రింది సంగతులను ప్రజలకు తెలియజేయుట నాదమని తలచెదను

గడచిన కొన్నిసంవత్సరములనుండి నేను ఒక చిక్కు-వ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. మే మా నీ గు నాదేహమం దుండుటచే అచ్చటచ్చట ఎఱ్ఱుచుచ్చలు కనిపించెను. తిమ్మగుకూడ పుండెను. అనేకపాళ్ళు త్యవైద్యులవద్దను ఆయుర్వేదవైద్యులవద్ద చికిత్స పొందియు నావ్యాధి మరింత హీనస్థితికివచ్చెను. ఈ ఘోరవ్యాధి కుదురదని తెలుపునూచన లనేకములుండెను. తిరునల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురినివాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణముఆర్మీయియన్ వీధిలో నెం 72 భవనమునందున్న వండిత స్వామి శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి పేరు, ప్రతిష్ఠలు, ప్రజ్ఞ ప్రతికలయూలముగా నాకు తెలిసెను. గాన తుదకు వారినద్ద చికిత్స చేసుకొనుటకు నిశ్చయించుకొంటిని. స్వల్పకాలములోనే నాకు అద్భుతమైన గుణము గలిగినదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను. ఎఱ్ఱుచుచ్చలు మాయమై పోయెను. తిమ్మగు సన్ను విడిచినది. దేహమునందు అన్ని భాగములకును స్వర్ణజానము కలిగెను.

రక్తము సుభ్రముగా మారెను. ప్రస్తుతము నాలో నూతనచూర్పు పూర్తిగా కలిగినదని నాకు తెలియును.

నా స్వంతవిషయమే గాక పండితులవారు ఏనుగకాలు, తుయం, చెవునా, మూగ మొదలగు వ్యాధులను జయప్రదముగా బాగుచేయుట నేను ఖుద్దన చూచితిని.

టి. కొలందవేలు మొదలియారు, ఫోర్మెను, మద్రాసు గవర్న మెంటు ప్రాంచి ప్రెస్సు, 195 టంగూచి, వ. ప్రాసు. 1-2-1922.

వారి సలహాకట్టుం రు 15/- (రకకు)

నంద్యాల మునిసిపల్

వ్యవహారములు

ఈ గ్రామ మునిసిపల్ కౌన్సిల్ ఛేర్మన్ గారు గత ఏప్రిల్ 80 తేదీన నంద్యాల మునిసిపల్ సభాద్యులలో నందుగానే పట్టె గ్రామమునకు సమీపమున నుండిన యిదివరలో నీ మునిసిపల్ వారిని లాభంకు ఆక్విజిషన్ ఆక్టోబర్ 20 నంద్యాల గ్రామంలో కండ్లక్కా నివారణకారకు నుమారు 000 రూపాయలకు మాత్రం కొనబడిన 10 యెకరల ప్లాట్ ఖామిని '40 X 70' గల ప్లాట్లుగా విభజనచేసి వేలం వేసివారు. సదరు ప్లాట్ల వైకి 20 తేక 89 మాత్రం బీదవాడి రామిన్ క్రయమునకు మాత్రం యిచ్చెదనని బహిరంగముగా పిప్పివారు. ప్రకృతం వేలంకాడిన నుమారు 8 యెకరలలో వేలం వేసి 100 కి గాను 0.15 రూపాయలు అందాబాగా పిప్పి. వేలం తలవల్ల యేకరా 1 కి 450 రూపాయలకు క్రయమయ్యెను తెలుస్తావున్నది

ఈ స్థలం యింతిమై త్రవ్వకు పోవుటకు కారణం మేరగా సదరు స్థలమునకు సమీపమున నంద్యాల గ్రామ మార్కెట్టు వుండడంవల్లను. అచ్చటనే దూది వ్యాపారస్థుల కంపెనీలు అన్ని వుండుటవల్ల దూదివ్యాపారంచేతే యావత్తుంది ప్రోత్సహించుటకే కొన్ని అధీనులు గోడౌన్లు కట్టవలెననే ప్రదేశ్యములకు సదరు స్థలము 500/0 భాగము వ్యాపారస్థులుగా వుండేవారే వారి వ్యాపార సౌకర్యమునకుగాను యిటువంటి క్రయములను వేటి వేలంలో తీసివారు.

ఈ సెల 2 వ తేదీన యీ గ్రామంకు యిదివరలో మునిసిపల్ ఛేర్మన్ గారు వుండిన గోపాండి నుబ్బరావుగారు మునిసిపల్ వారు గొన్న మెంటువారి గ్రాంటువల్ల ప్రజల వుపయోగార్థం బీదర్ తలవల్ల రాబట్టబడిన స్థలమును యే కొంతమంది వ్యాపారస్థులతో వేలం మూలకముగా విక్రయించుట మిక్కిలి అనుమతయినది అని యెంచి యీమునము కొట్టలో సివిల్ సర్వేయర్లమును దాఖల్ చేసి టెంపరరీ యింజనీర్ పొందివారు.

ఛేర్మన్ గారు 40 X 70 ప్లాట్లు కేంద్రీని చేర్చి వకటిగా వేలం వేసినందున వ్యాపారస్థులకు గోడవున్న వేయను అనుమతం గా వుండి యింతిమై మొత్తం రాబడినది. వై వ్యవహారములు చూడ గ్రామములో యింతకు కొన్ని అంతర్యలహములు రావచ్చునని తోచుచున్నది.

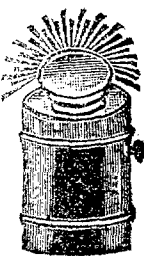
పి. చిదంబరయ్య

బిజ్ బిబి:— సీరై పోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి కెందనది. స్వప్నమును గాని మూత్రముతోగాని వీర్యమును సుమారు యడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపుంశశ్యమును తొలగించి యవ్వన మొసంగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ కెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసార సుఖము అనుభవించుటకేసి సంతానంతులకు జీయను. వుత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మూల సీ. 1 కి రూ 4-0-0 పి. పి. చారి వేరు

ఆర్య వైద్యశ్రమం,

38 బైరాగిమతం, మద్రాసు

ఎలక్ట్రిక్ లైట్

ఈ జర్నల్ సీల్డ్ డిఫను సీల్డ్ లో తయారు చేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్నిపుల్ (atc) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలక్ట్రిక్ శక్తివలన మండును. వైరెడ్లను ప్రకారము చేసి దీపముపై నుండు చక్రమును త్రవ్వించెదల, తక్షణమే ప్రకాశముగా మండును. చూచుటకు బహు ఆకర్షణముగా నున్నది. తేలును సహజంయొక్కవచ్చును. దీపము 1.5 1-8-0.

జనరల్ మెయిన్ ఆర్డర్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు 232, మద్రాసు.

గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

గుంటూరు జిల్లాలో యీ సంవత్సరము జూను నెలాఖరువరకు జరిగిన కాంగ్రెసు సన్నివేశములు.

1. పనిచేసిన ప్రచారకుల సంఖ్య	50
2. ప్రచారకులవలన సంపాదించబడిన గ్రామముల సంఖ్య	500
3. ప్రచారకులవలన సంపాదించబడిన పంచాయతీల సంఖ్య	62
4. సెలకొల్పబడిన గ్రామసంఘముల సంఖ్య	244
5. చేర్చబడిన సభ్యుల సంఖ్య	6169
6. వసూలుచేయబడిన వ్యయము	
(రిలీఫ్ స్వరాజ్యనిధి) బకాయి సంవత్సరములలో వాగ్దానమైన బాపతు	2578-0-0
(గాంధీపూజానిధి) ఈ సంవత్సరముది	852-11-1
జిల్లా సంఘ కార్యాలయమునకు చేరినది.	3747-1-10
రేపల్లె తాలూకా దీక్షాసంఘము వారు వసూలుచేసి	
కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారికి సరాసరిపంపినది	3292-4-0
తెనాలి తాలూకా దీక్షాసంఘము వారివద్ద వసూలై నిల్వయున్నది	644-8-0
బాపల్లె తాలూకా దీక్షాసంఘము	
వారివద్దవసూలై నిల్వయున్నది, నుమారు	167-6-0
మోటూరు భండు	700-0-0
జాతీయపాఠశాలలకు వతనీయ గ్రంథములు వ్రాయుటకు ప్రత్యేక నిధి	500-0-0
పల్నాడు గోనిధి	9-0-0
గ్రామసంఘసభ్యత్వ రుసుములో జిల్లా సంఘమునకు చేరిన గోపాలు (గొద్ది గ్రామముల తాలూకా పూర్తి పావలతో సహా)	808-15-0
బకాయి సంవత్సరముల బాపతు సగపాలు గ్రామ సంఘ రుసుము	15-0-0
పంచమార్గభివృద్ధి నిధి	132-0-0
జిల్లా ప్రత్యేక నిధి	25-0-0
మొత్తం	13267, 13-11

7. విక్రయించబడిన ఖద్దరు విలువ (ఖద్దరు బోర్డు ద్వారా)

మ.రా:— గాంధీపూజానిధి క్రింద వసూలైనట్లు వైకన బరచబడిన మొత్తము గాక, రేపల్లె తాలూకాలో రూ 787-8-6 లున్న, తెనాలి తాలూకాలో రూ 444-4-0 లున్న, మొత్తం రూ 1,231-7-6 లు దీక్షాసంఘములకు వాగ్దానమై వసూలుకావలసియున్నది.

గుంటూరు వడ్లమూడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావుగారు 3-7-24 జిల్లా సంఘకార్యదర్శి.

గుంటూరు జిల్లా సతీనపల్లి తాలూకాలో గార్లపాటి హనుమంతరావుగారి గుల్ల వసూలుకాబడి జిల్లా సంఘములో	
8-5-24 వ తేదీన జమకట్టబడి 20-5-24 వ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రచురించబడిన గాంధీపూజానిధి వివరం	
దాత పేరు	గ్రామం.
గార్లపాటి హనుమంతరావుగారు. లక్కరాజు గార్లపాడు	1-0-0
కోట చిదంబరంగారు.	1-0-0
భృగుభండ్ల గోపాలకృష్ణయ్య	5-0-0
డిబ్బోగారు	8-0-0
జిల్లాకాశయ వగైరాలు అనుపాలెం	12-0-0
జి. వి. రామమూర్తిగారు సతీనపల్లి	1-0-0
అద్దంకి యజ్ఞ సారాయణగారు	1-0-0
జిల్లాకాశయ్య, గంగిరెడ్డి వగైరాలు అనుపాలెం	1-0-0
బి.కె. అభిమాని సతీనపల్లి	1-0-0
గుండవరపు సీతారామయ్యగారు నర్సారావుపేట	2-0-0
	40-0-0

వడ్లమూడి ముక్తేశ్వర ప్రసాదరావు జిల్లా సంఘకార్యదర్శి 4-7-24

ANNOUNCEMENT.
We have the pleasure to inform the public that we have opened a branch at Rajahmundry, Main Road, and all the medicines manufactured by our Pharmacy can be had at the Catalogue price.
THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, Ltd.,
MADRAS.

ఆర్య వైద్య సంఘము

ఇచ్చాపురం (గుంటూరు జిల్లా)

ఈ సంఘము యొక్క స్వీకరణము చేతము శ్రీవైద్యమహారాజు ఆమావాస్య గురువారమున (2-7-24) శ్రీ చిన్న జగన్నాథ స్వామివారి యాలయములో జయప్రదముగ జరిగెను. ఇంతకు పూర్వము నిర్ణయించినట్లు యీ దినమున దుకాణము లేవియు లేరువలెదలెను. వైద్యమహాజను లందఱును సాయం కాలము 4 గంటలకు ఆలయమున చేరి గళిర్యాయము చేసిన తీర్మానముల నామోదింది శ్రీ వైద్యమహాజను నిశ్చయించిరి.

1 తీర్మానము: ఆమాడకు పూర్వము మొదలు యీ క్రిందివిధముగ భర్తీభర్తులు వసూలుచేయుటకు తీర్మానించడమయినది.

కిరసనాయిలు వేగము	5-0-0
శీమనాలు వేగము	0-1-0
ఈ గ్రామమునుండి యెగువ తియగునభివృద్ధిములు	0-0-1
వస్త్రము	
వైద్యుడి నచ్చిన విలువలు బస్తాకు	0-0-2
ఉప్పు వేగము	0-8-0
ఉప్పు బండికి	0-0-8
బంగారం తులమునకు	0-0-1 1/2
చెల్లం వేగము	0-8-0

ఇవికాక బియ్యపుర రత్నము, బట్టల రత్నము, సోడా దుకాణములవారు, కిరాణి దుకాణములవారు, దస్తావేజుల వ్రాసే గాంధీ, సెలకెత గాంధీ, ఇశాందారులు వారికి క్రిందిని సెలచందాలను యిచ్చుటకు వాగ్దత్తము చేసిరి.

2వ తీర్మానము: ఈ భర్తీభర్తులను యెగువ వారే వసూలుచే రాబోవు ఆమావాస్య దినమున సంఘమునకు సమర్పించవలయునని తీర్మానించడమయినది.

3 తీర్మానము: బీదవాడను, మాతాపితా విహీనుడను, ఇతర బాధివారివద్ద దాస్యవృత్తిచే జీవించు తరవా తరిణయ్య అనే వైద్యులను నిజే కాశీహోటలు సెలకొలుపుటకును. వైద్యులందఱు అచ్చటకేపు తదితర స్థలములలో స్థలహారముల చేయకూడదనియు తీర్మానించిరి.

ఈ కాశీహోటలకు కావలసిన సామగ్రి పరికరముల గూర్చి యథాశక్తిగ కొందరు ధనసాహాయ్యమును, కొందరు పాత్రసామగ్రి సాహాయ్యమును చేసిరి.

లేత మొలకగూర్చి యీ సంఘమును కలుతరకాభివృద్ధి వగు మహావృక్షమును జేయ యీపుర వైద్యులు దీక్షుకొని వారు గాన వారి ప్రయత్నములను స్వదా యాశ్చర్యముతో దృఢుగాక.

పచ్చిగోళ్ల లక్ష్మీనరసింహం చెట్టి
డి. ఏ., ఎల్. జి.

శస్త్ర సంబంధము లేని చికిత్స

మద్రాసు, తేనాంపేటలో నుండి దివాన్ బహదూరు సి. కృష్ణస్వామిరావు, రిటైరుడ్డిస్ట్రిక్టు ఆంధ్ర సెషన్సుజడ్జిగారివద్దనుండి.

మ.రా.రా. శ్రీ పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు వారికి 72, ఆర్మీనీయ్ విధి మద్రాసు.

ఆర్యమహాశయా,

శరీరమునందు అతిముఖ్యభాగములలో కలిగిన తీవ్రమైన వాపు, హానికలమైన కుటుపు, ఈ రెండు మోస్తరుల వ్యాధులను బేషధ ప్రయోగము చేతనే తాము బాగుచేయుటను నేను చూచుటకు అవకాశ మొసగినందుకు మీకు వందనము చేయుచున్నాను. మాచూరుగా అపాయకరమైన శస్త్ర చికిత్సచే కుదుర్చబడు వ్యాధులు గలవారు అపాయము లేని మిచికిత్స వద్దనే తప్పక సంతోషముతో అంగీకరించిరిని నేను నిస్సందేహముగా చెప్పగలను.

చిత్తగంగళెను,
సి. కృష్ణస్వామిరావు
తేనాంపేట 12-8-24.

వారిసలహా కట్టుము రూ. 15
(చకటన్)

**SRI KRISHNA BROTHER, 123 Thambu
Chetty Street, MADRAS.
&
Mr. V. V. KRISHNA IYER
Palghat**

మలకోశము, మెదడు చల్లదనముగా

నన్నుచో వ్యాధియైనను చచ్చుననుభయములేక ఉండవచ్చును.

ముగ్ధము, మెదడుచల్లదనము గానున్న విద్యార్థియైతే నిర్భయముగానుండ వచ్చును. ఇదియే కావ్యమునందు చెప్పబడియున్నది. ఈపద్ధతిని అనుసరించుచు నాశి విద్యార్థియగుడు. ప్రథమగా భావింపవలసినది "పేటెంటు" బ్రాన్డిని వాడిన చికిత్సయే. ఇట్లుగాను, మల్ల కోశమును కృత్రమంగాను ఉంచుచు, జ్వరమును రా నీయదు. మలకోశము కృత్రమంగాను, చల్లదన ముగానున్నప్పుడు మెదడును చల్లగా నె యుండును. అట్టి, జ్వరము, రుగ్మబాధలు మొదలగువిషయమున నిర్భయము చేరదు. వైద్యులు కఠినములుగా వానిని ఉపయోగించుచున్నప్పుడు విద్యార్థులు శిష్యాత్వ చేయుచున్నారు. దానిచేరి గిన మంచియునులేదు. రాబిన్నున్న "పేటెంటు" బ్రాన్డి కంటేను కృత్రమైయున్న, తేలిక యైన ఆహారము లేదని వైద్యులు, కఠినముగా ఆంక్షించియున్నారు. కోశము, ఆరోగ్యవంతులు, మనవివారు మున్నువారు మొదలగువారే రందరును (దీనిని అపవదించుట పయోజనములేదు.)

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని మెకలకును

అన్ని వాపులలో దొరకును

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

ప్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

తామరతైలము

తామర, తీట, గజ్జిక ముంచిది.

దంతచూర్ణము

వండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు

బొంబాయి

సమకాలికాభిప్రాయములు

స్వరాజ్యపక్షము - కర్తవ్యము

రాజకీయరంగమునందు ఆసమానతేజముతో, బ్రహ్మశివుడు మహాత్ముని రాజనీతిగంభీరము. రాజకీయస్వాతంత్ర్యము అనేక నియమములనుబట్టి బాధలు అనుభవించువాటి దప్ప తదితరలను దుర్లభమవి మహాత్ముడెరిగి దినదినము కాంగ్రెసు ప్రచారకు లందఱిచేతను నూలువడికింప నిశ్చయించెను. స్వరాజ్యపక్షమువా రీనిబంధనకు సుముఖులు కాలేదు. స్వరాజ్యపక్షేతరలనువారిలోగూడ విధిగా వడికితీరవలయు ననియు వడు కనివారు కాంగ్రెసు కమిటీలలో నుండరాదనియు విధించు తీర్మానమునకు చాలమంది వ్యతిరేకులుగలరు. అందుచేతనే 82 గురే ఆతీర్మానమునకు సమ్మతలనిచ్చుటయు 87 గురే వ్యతిరేకింపుటయు చట్టబద్ధమని. ఇక స్వరాజ్యపక్షము సభనుండి వెడలిపోయినది. మహాత్ముడు జంకలేదు! మహాత్ముడు దేశమునకు ప్రాయశ్చిత్తము చేయవలెనను. దేశీయులు స్వాతంత్ర్యము సొందవలయునన్న పరిశుద్ధులు కావలయును. ఆపరిశుద్ధతకు బ్రథమపరమ రాటముత్రిపుట. రాటముత్రిపునిదే స్వరాజ్యము రాదని మహాత్ముడు. మూడుసంవత్సరములనుండి ఘోషించుచున్నను "ఖద్దరు ఖద్దరు" అని నిత్యము ఘోషించుచున్నను ఖద్దరువ్రతము సంపూర్ణవ్యాప్తి గాంచలేదు. అందుచే ఖద్దరు నియమమును వ్యాప్తిచేయ మహాత్ముడు నిశ్చయించి ప్రతిరోజును కనీసము అరగంట యావద్భారతభూమిలో నున్న కాంగ్రెసు ప్రచారకులు నడికితీరవలయు. న ను ని య మ ము కావించెను.

నిజముగా స్వరాజ్యపక్షము ఈ నియమమున కంగీకరింపకుండుటలో ఆధములేదు. "పడుకుట" విషయములో స్వరాజ్యపక్షమునకు భేదముండునని స్వరాజ్యపక్షము నాశ్రయించువారు పెక్కుడుండఁబోరు. స్వరాజ్యపక్షమువారికి గల భేదముక్కడే. కాసనసభలలో బిల్లవేంచి ప్రతిష్టాభివృద్ధి పరులయగుననుట. ఇదివచ్చు తక్కిన యావద్భారతభూమియందును... మొదలు విశజింపుట. పాఠశాలలు విశజింపుట... ప్రభుత్వ స్కూలుపాఠశాలలు విశజింపుట, మొదలగు వివాదకార్యక్రమమునందును పంచాయితీ కోర్టులు స్థాపించుట, రాటము పడుకుట మొ॥ నిర్మాణకార్యక్రమమునందును ఏకగ్రీవము భక్తి యుండుట స్వరాజ్యపక్షసిద్ధాంతములకు వ్యతిరేకమగునని యట్టి స్వరాజ్యపక్షమునందు మేము చేరజాలమని మొదలునుండియు జెప్పమనే యుంటిమి. ఖద్దరునే ధరింపజాలవారు స్వరాజ్యపక్షములో జేరట ఆపత్తుమునకు గౌరవముకాదు. కాసనసభలలో బిల్లవేంచుటకూడ లోపలనుండి బహిష్కారము కావించుటకేగాని సాయముచేయు

టకుగాదు. అందుచే స్వరాజ్యపక్షము నిజముగా నిర్మాణకార్యక్రమమునకు వెన్నెముకయగు రాటముపడుకు విషయములో వ్యతిరేకభావము కన్పరచుట సమంజసము కాదు.

అయినను స్వరాజ్యపక్షము రాటము విషయములో నిరసనభావము చూపించినది. మహాత్ముడు జంకలేదు, మార్పు వలదనుపక్షమువారిలోగూడ "నిర్బంధముగా వడుకువలయు నను నూత్రిము"నకు వ్యతిరేకము పెక్కురు గలరు. అయినను మహాత్ముడు జంకలేదు. తుట్టుకుదకు స్వరాజ్యపక్షము సభ నుండి వెడలిపోయిరి. స్వరాజ్యపక్షము వెడలిపోవుట విచారమైనను నా కేమియు జలనము కలుగజేయజాలవని మహాత్ముడు ధీరప్రవృత్తితో జెప్పెను. తీర్మానమునందు జయము మహాత్ముడే కాంచెను. బలవంతుడగు మహాత్మునకు పరపక్షబలమును గుఱింపుటలో ఈదైనవారు లేరు. బలవంతుడు స్వరాజ్యపక్షమును తనలో నిమగ్నుకొనవలసిన యనసరముం గలిపించెను. స్వరాజ్యపక్షము త్వడికరింపవలసినదాదు. అభిప్రాయ భేదమా కేవలము తాకిముకొనుట గల్గిందే నన్నదికాదు. ఇట్టి సంధర్భములలో అహంకారపేరితు లగు అల్లులు త్వడికరించి రెండవ పక్షమును నిరసించి తొలివేయఁజూచుట సమాజము. "మాకేమి రాజీయేమి?" యని తిరస్కరించుట సమాజము కాని మహాయోధుడు గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయచతురుడు. ధర్మజ్ఞుడు. మనఃపూర్వకముగ అభిప్రాయభేదములుగలవు. బలవంతుడు స్వరాజ్య పక్షబలమును పోగొట్టుకొనుట రాజనీతియా? అని విచింతించెను. మహాత్మునకు ధర్మము బోధపడినది. "అపక్షమునుగూడ నీలో ఇమిడ్చునుము" అని యంతరాత్మ ప్రభోధించినది.

మహాత్ముడు స్వరాజ్యపక్షమును జేదీసి తనలో నిమగ్నుకొనెను. నేడు రెండుపక్షములు పరస్పరనాశకములుగాని యుద్ధకార్యక్రమములు నిర్వించి ముందునకు పరస్పర విశ్వాసముతో బోవుటకు మార్గమేర్పడినది. స్వరాజ్యపక్షము మహాత్ముని ధర్మముక్తింపకు వచ్చినది. స్వరాజ్యపక్షము మహాత్ముడిచ్చి ప్రాయశ్చిత్తము నందుంగాక! విదేశీవస్త్రములు ధరించువారిని తనలోనుండి వెడలగొట్టునుగాక! పార్టీ సుచేయు లాయర్లను తనలోనుండి వెడలగొట్టునుగాక! గత రెండు వత్సరముల వ్యర్థవాచములు తిరిగి జల యెత్త నీక మార్పుచందన పక్షముతో గలిసి పనిచేయుంగాక! మహాత్మునకు జయమునుగాక! (స్వరాజ్య పత్రిక.)

సంస్కరణవిచారణసంఘము

అల్లాబాదు, జూలై 5:—సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారు ఆగస్టు మొదటివారములో సిద్ధాలో సమావేశమై ఆనెలయంతయును విచారించుచునేయుండురని పంపిన పత్రిక చెప్పుచున్నది.

దేశీయమహాజన సభాధ్యక్షత

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు మహాత్మునే ఎన్నుకొనిరి

నేడు (7-వ తేది) జెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘసభలో కాంగ్రెసుమహాసభకు గాంధీమహాత్మునే అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనవలెనను తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నామోదించబడినది. (ఆ. ప్రె)

చైక సత్యాగ్రహము

పూర్వాచారలక్ష్మీహము

కొందరుగుండాలు వలంటీరులు కొట్టిరని మహాత్ముని సందేశములలోనున్నందున తమకు గుండాలుని నిలమటఅవమానకరమని ఆతేషింపవలెనని పూర్వాచారల సభలో తీర్మానింపబడినది.

5 వ తేది సత్యాగ్రహము

5 వ తేదిని ఉత్తరవిధిని డాక్టరు పి. ఎస్. నారాయణ (ఒకవిజవాడెన్యుడు. నెమంగంపగ్రామ వాస్తవ్యుడు) గారుగూడ సత్యాగ్రహ మొనరించెను.

దొర్నసత్యము

4వ తేది మొదలు పూర్వాచారవలంటీరులు దొర్నసత్యపు పనులను మానివేసిరి. గోపాలపిళ్ల అనువలంటీరు చువచు పూజానుండి వచ్చుచుండ చైకంతుఉత్తరభాగమున 1 1/2 మైలుమారమున యిద్దరుతుంటరు లతనిని కొట్టిరి. తిట్టిరి, ఖద్దరుతువాలును తీసికొని పోయిరి. అని మాత్రము సత్యాగ్రహ ప్రకటన సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

క్రొత్త వలంటీరులు

ఎం. కుమారనుగారు కన్ననూగునుండి రైలుదారినుండి కాలినడకన ఎర్నాకులవచ్చి అటనుండి త్రిపునీరురా మీదుగావైకంతువచ్చి వలంటీరుగావేరెను. ఇతడు 200 మైళ్లమారమును నడచియేవచ్చెను. చెనుక నీతడు నాగపూరుగూడవెళ్లి సత్యాగ్రహ మొనరించెను. నాదగ్గర డబ్బులేదు. ఒకపూట తిసి ఒకపూట తినకవానలో తడుస్తూ కళ్ళికోలవరమా వచ్చినాడు. అక్కడ ఒకన్నే హితుడు రబ్బగుండ్లవచ్చినాడు. అని యిదిచేతలిపెను.

నవర హిందూసంఘము

ఈచేరుతో నొక సంఘము నేర్పించి సంస్కరణ నెదిరింపవలెనని చైకంలోను పెద్దల్లిలోను పూర్వాచారలు కొందరు సభలుచేసి తీర్మానించిరి. 42 మందిని ఉపసంఘముగా నేర్పరచిరి. తన్నుకొంచును ఎవరాలు గతరాత్రికొట్టిరని ఆంధ్రలో నొక వృద్ధుడు నాయకు తెలిపెను. (ఆ. ప్రె)

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము

అహమదాబాదు సభలు

అమోదింపబడిన తీర్మానములు

భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి లీతీర్మానము నిటులు ప్రకటించిరి

1 నూలు వ దు కు ట

(1 వ భాగము)

1. స్వరాజ్యస్థాపనమునకురాటుము దానిపై చేతితో వడికి నేసిన ఖద్దరునుతప్పనిసరియని తలంపబడినను, కాననోల్లంఘనము ప్రారంభించుటకు ముందు ఈవరతులనంగీకరించుట యవసరమని తలంపబడినను, దేశమంతటను కాంగ్రెసు సంఘమునందలి సభ్యులు ఇంతవరకు నూలువడుకు విషయముననుపేక్షవహించియుండిరి. ఆకారణముచేత, కాంగ్రెసుసంఘము లందు ప్రజానియోజితసభ్యులయినవారందరను జబ్బుచేసిగాని లేక దీర్ఘప్రయాణము జేయుటవలన, మున్నగు కారణములచేత పీలుగాకపోయినతప్ప ప్రతిభోజను ఒక అరగంటయైన నూలు వడుకువలెననియు, ప్రతిసభ్యుడును 1924 ఆగష్టు 15 తేదీలో పుగాను ఆవిడప నెలనెలకును, సమముగా మంచిపురియుండునటు ల స్వయముగ వడికిననూలును 2 వేల గజములకు తక్కువ గాకుండ అఖిలభారతఖద్దరుసంఘకార్యదర్శిగాని ఆయననియమించిన మరెవ్వరికిగాని పంపవలయును. ఈపంపవలసినంత నూలును పంపవలసినతేదీనాటికి ఏభ్యుడుగాని పంపనియెడల నేదో ప్రత్యేకకారణములే ఆటంకముగల్గినదప్పు ఆయనసభ్యత్వమును వదులుకొన్నటుల భావింపబడును. అందువలన గలిగిన ఖాళీ మామూలువిధముగానే నింపబడును. ఈవిధముగ సభ్యత్వమును గోల్పోయినసభ్యుడు వివిధసంఘములయొక్క లొక్కసారి జరుగు లోపల మరల నెన్నుకొనబడడు.

2 వ భాగము

నూలువడుకుటకు విధిగా జేసినతీర్మానములోనిశిక్షార్థము ముగలవాక్యమునెడ తమ యసమ్మతిని దెల్పుటకై కొందరు సభ్యులు సభ జరుగుచుండినపుడు వెడలిపోవుట యవసరమని తలంచుటచేతను, ఇంతేగాక ఆ శిక్షార్థవాక్యమునకు 67 మంది అనుకూలురుగను 87 మంది ప్రతికూలురుగ నుండుటవల్లను, ఆ వెడలిపోయినవారుగూడనుండి ప్రతికూలురుగ వోట్ల నిచ్చినయెడల తీర్మానమందలి శిక్షార్థవాక్యము అపజయ మందునుగావునను, ఈ సంఘమువారు ఆ శిక్షార్థవాక్యమును తొలగించుట భాగ్యమనియు, యుక్తమనియు, ఆ శిక్షార్థవాక్యము లేకుండ తీర్మానమును మరల దృఢపరచవలెననియు తలంచుచున్నారు.

(2)

ఆజ్ఞోల్లంఘకులు

ఏ దైన నిట్లు చేయవలసినదని సలహానిచ్చుటకు నియమింపబడిన సంఘములు కార్యాలయముల ఆజ్ఞను సరియైన విధమున కొందరు నిర్వర్తించుట లేదని యీసంఘమువారి దృష్టికి దెచ్చుటచేత, అట్లుల్లంఘించిరిని ఫిర్యాదుచేసినవారి విషయములో ఆయా రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తీసికొనవలసిన చర్యను డిస్క్రికు చేయుటగూడ జరుపవచ్చును. కేంద్రసంఘగాని ఆవక్షమనగాని ఫిర్యాదు జేయునెడల రాష్ట్రీయకార్యనిర్వాహకసంఘము దీనిని కొనుచర్యను, ఆఫిర్యాదు జేసిన సంఘలకు నిజేదింపవలయునని యీ కమిటీవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఏ దైన ఒకసంఘ యంతయు ఆజ్ఞనుల్లంఘించునెడల దానిపైసంఘ జనుపవలసినచర్యను సదుపాయమును.

(3)

ప్రతినిధులకు విన్నపము

పంచవిధబహిష్కారము అనగా విదేశీపుగడ్డ, ప్రభుత్వ న్యాయస్థానములు, విద్యాలయములు, విరుదములు, కాననసభలు వీని బహిష్కారమును, కాననసభల విషయములో కాకినాడతీర్మానమునకు భంగముగలుగుతుండను, ఖద్దరుతో ఉపయోగింపవలసిన దనియు ప్రచారము జేయవలెననియు కాంగ్రెసు కార్యవిధానమునందు భాగములుగ నున్నవను విషయమును అఖిలభారతకాంగ్రెసుసంఘము కాంగ్రెసు వోట్లదృష్టికి దెచ్చుచున్నది. అందుచేత కాంగ్రెసు విధానమునందు నడుమము గల కాంగ్రెసువోట్ల కాంగ్రెసు

సంఘలకు ఈచెప్పిన పంచవిధబహిష్కారములను కాకినాడ తీర్మానమునకు భంగము వచ్చువిషయములోతప్ప అనుష్ఠింపని వారినిన్ని, చేతితో వడికి నేసినఖద్దరుతో ధరింపనివారినిన్ని ఎన్నుకొనకుండుట భావ్యమని తలంచుచున్నది. కావున కాంగ్రెసునందు ప్రజానియోజితసంఘములందు సభ్యులుగ నుండి యిట్లే బహిష్కారముల నాచరింపనివారు తమస్థానములను వీడవలెనని అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘము కోరుచున్నది.

(4)

హత్యల ఖండనము

గోపినాథసాహెబ్, అన్నపూర్ణ హత్య గావించినందులకు

అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘము విచారముచెల్పుచు ఆహతుని కుటుంబమునకు సమాశ్వాసనముల బంపుచున్నది. ఈహత్య జేయుటకు చోడకమైనది దేశమునందలి ప్రేమయే యంత అపమార్గమున బోయినను కారణమని బాగుగాదెలిసినను దీనినిన్ని యిట్టిరాజకీయోద్దేశ్యములతో జేయు హత్యలనున్న అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘము దృఢముగ ఖండించుచు అట్టికృత్యములన్నియును కాంగ్రెసు అహింసమార్గమునకు ఆసంబద్ధములని యభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టి కృత్యములవలన స్వరాజ్యమునకై జరుగు నభివృద్ధి మందగించుననియు, పరిశుద్ధమగు త్యాగభావమును రగుల్కొల్పునని అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘము తలంచుకాననోల్లంఘనప్రయత్నముల నడ్డగించు ననియు, యీశాసనోల్లంఘనమును ప్రశాంతతాతావరణ మున్న నే నడుప సాధ్యమగుననియు యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(5)

సిక్కుల నభినందించుట

తమ మతస్వత్వముల రక్షించుకొనుటకై సిక్కులు చేయుచున్న అద్భుతత్యాగమును ప్రశంసించుచు, జైయిలో ప్రారముగ అనవసరముగ, అనగత్యముగ కాల్చినపుడు వారు చూపిన ధైర్యమును శాంతధైర్యమును యీ అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘమువారు రభినందించుచున్నారు.

(6)

నల్లమందు — ప్రభుత్వవిధానము

భారతప్రభుత్వవిధానమువారు నల్లమందువిషయమున నడుపుచున్న విధానము భారతదేశముయొక్కయు యితర దేశములయొక్కయు జైమునకును నైతికభాగ్యమునకును విరుద్ధముగనున్నదని అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘమువారు తలంచుచున్నారు. ఇంతేగాక రెవిన్యూకొరకు జేయు నల్లమందు వ్యాపారమును పూర్తిగా మానివేయుట భారతీయుల కిష్టమనియు, భారతదేశమునకు మందు అక్కరలకు గావలసినదాని కన్న యెక్కువగా తయారగుచున్నదనియు గూడ నభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఆసాము ప్రజలకు గల నల్లమందు అభ్యాసమునుగూర్చియు, నల్లమందు విషయమున ప్రభుత్వవిధానమువలన ఆసాము ప్రజలకుగల్గునట్లగుచున్న గూర్చియు విచారించుటకు అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘము సి. యఫ్. ఆంధ్రప్రదేశ్ గాని నియమించుచున్నది. ఇందులకు వలయు యేర్పాటులను జేయుటకు వర్కింగు కమిటీ కధికార మిచ్చుచున్నది.

(7)

విదేశములందలి భారతీయులు

ఇండియానుండి హాలివుడ్ వలసపోవు భారతీయుల విషయమై ఆంధ్రప్రదేశ్, చతుర్వేదికారలు ప్రకటించిన నికేదికను జదివినపిదప అందు నూచింపబడినటుల హై ద్రాబాద్ మునకును సింహాశ్రమమునకు అవసరమైనయెడల రాయబారమును బంపుటకును, యారాయబారమువిషయమున యితరసంఘ సహకారమును గోరుటకును అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘము వర్కింగు కమిటీ కధికారమిచ్చుచున్నది.

(8)

తీర్మానముల నుపపాదించువిషయము

(అ) భారత జాతీయమహాసభలో ప్రతినిధులను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములవారును తీర్మానము నుపపాదించగోరినచో మహాసభకుడుటకు కనీసము పదిహేనులకు తక్కువగాకుండు వ్యవధియుండ కార్యదర్శులకు చేరునట్లు పంపవలెను. కార్యదర్శి వారి నవగతము చేసికొని విషయనిర్ణయసభలో నుపపాదించవలసిన చిత్తుతీర్మానమున చేర్చవలెను.

(ఆ) అచ్చుజేయబడిన చిత్తుతీర్మానముల జాబితాలో చేరని తీర్మానములపై 50 మంది ప్రతినిధులుగాని 20 మంది భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగాని సంతకములు చేయని ప

లోకమాన్య లేలను మహారాజు

పూనాలో శిలావిగ్రహము

బొంబాయికిల్లీ వానుగారిచే లోకమాన్యనిరూపము (పూర్తికొలత) గల పాలరాతి విగ్రహము చేయబడినదిగాన దానిని పూనానగరమున మ్యూనిసిపలు మార్కెటులో ఈనెల 22 వ తేదీన తెరువవలెనని యీనెల 4 వ తేదీన ఎస్. సి. కెల్కరుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన పూనామ్యూనిసిపలు సంఘ (జనరలుబాడీ) సభలో తీర్మానింపబడెను. ఇందుకు గాను మ్యూనిసిపలునిధినుండి ద్రవ్యము నెంతమాత్రమును వ్యయపరుపగూడదని దొరతనమువారికి వరకే ఉత్తరువు పంపిరి. దీనికొరకు ఫిల్మికి 16 వేల రూపాయ లిచ్చుటకు నిర్ణయించి 6 వేల నిదివరకే యిచ్చిరి. ఆమెత్తమును వసూలుచేయుటకు దొరతనమువారు దావాచేసిరి. ఈకారణమువలన స్వామి జరుగునేమోయని మిగతా 10 వేలరూపాయలను యిప్పుడు బదులిచ్చుటకు కేసరి, మహారాష్ట్రతికాధికారులు పూనాకొని వ్రాసినలేఖ వాసభలో చదివిరి. దీనినిగూర్చి పౌరులందరి ఆమోదమును బడయుటకు నిశ్చయింపబడెను. భారామతప్రధానగురువు పూనాకు వచ్చినపుడు ఆయనకు సన్మానప్రమును సమర్పించుటగూడ తీర్మానింపబడెను. (అ|| ప్రె||)

తారకేశ్వరము

గవర్నరుగారి ఆక్షేపణలు

“తారకేశ్వరసత్యాగ్రహమునుగూర్చి బెంగాలుగవర్నరుగారు చేసిన ఆక్షేపణ లప్రస్తుతము. గవర్నరులవంటి ఉన్నతోద్యోగు లిదివర కెన్నడునుటులనన్ను దూషించియుండలేదు. మనమతవిషయములలో నిట్టిఉన్నతోద్యోగు లిటుల కల్పించుకొనగూడదని దేశీయులు స్పష్టపరుపవలెను” అనికోరుచు దేశబంధుదాసుగారు సంతకముచేసి వ్రాసినలేఖ ఫార్వర్డుప్రతికలో ప్రకటింపబడెను.

5 వ తేదీ అరెస్టులు

5 తేదీన 16 గురిని అరెస్టు చేసి పెరంపూరు పంపిరి (అ. ప్రె.)

బొంబాయిగవర్నరు — సింధుపర్యటనము

కరాచీ, జూలై 5.-నేడు కరాచీ ప్రభుత్వమందిరమునరడి ప్రకటింపబడిన ఒకప్రభుత్వప్రకటనలో బొంబాయిగవర్నరు లేడివిల్సన్తోహడా కలిసి వచ్చే డిసెంబరు 10 లేదీవఱకు సింధుదేశమున ప్రయాణము చేయుననియున్నది. గవర్నరు డిసెంబరు 10 లేదీఉదయం సముద్రముమీదుగా కరాచీచేరును. అక్కడినుండి వీరు వరుసగా ఖుయ్యూరు జాకోకాబాద్, సుక్కార్, లారానా హైద్రాబాదులకు వెళ్లి తిరిగి 20 లేదీనాటికి కరాచీవచ్చి తిరిగి సముద్రముమీదుగా ప్రయాణమునకు బయలుదేరుదురు. ప్రెసింధుజిల్లాలకు సుహృదువద్దను, క్రింది సింధుజిల్లా హైద్రాబాదువద్దను జాయింటుదర్బార్లు జరుగును. అ||ప్రె||

క్షుమన విషయనిర్ణయసంఘమునా రట్టితీర్మానములను చర్చింపగూడదు.

(9)

కోశాధికారి

కెల్లీ లక్ష్మణసీనాపూర్వగారి రాజీనామా ఆమోదింపబడెను. నేటు జమునాలాలు బజాజుగారు కోశాధిపతిగా నుండి వ్యవహారములను జరుప ప్రార్థితులు.

నేటుబజాజు, రేవాళంకరు జగజీవను జమేరీగార్లు అటారనీగాని అటారిసీలుగాని నియమించవలెను. బజాజు, జమేరీగార్లకు తిలకుస్వరాజ్యనిధి మున్నగువాని పట్లగల అధికారములయును అటారిసీలకుగూడ నుండవలెను గాని కోశాధిపతుల బాధ్యతమాత్ర మేమియును తగ్గగూడదు. జవారిగార్లే పనిచేయు కోశాధిపతిగా నుండవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(10)

భారతకార్యసంఘము ఎన్నికలు

గాంధీమహాత్ముని భారతకార్యసంఘమున కెన్నుకొనడమైనది.

కార్యదర్శి

సంతకము

మి.వి.1924

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము

పట్టపదానమహోత్సవము

కలకత్తా, 5 జూలై:—కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదానమహోత్సవ సమయమున నేటిసాయంత్రము ఛాన్సెల్లరు గారు గవర్నరుగారు పట్టపరీక్షలో కృతార్థులైన యేడెనిమిది వందలమందికి పట్టముల నొసగెను. వారిలో 20మంది స్త్రీలు గూడనుండిరి. పరీక్షలో కృతార్థులైనవారు 300మందిరాతము.

గవర్నరుఉపన్యాసము

దీర్ఘమైన ఉపన్యాసము నొకదాని నియ్యచు లెట్లను ప్రభువు శ్రీ శ్రీ సర్. అమోఘమఖ్య, సర్. అమోఘ చాదురీ, డాక్టరు డూన్ గార్లవిషయమై ప్రశంసావాక్యముల ను పల్కెను. వైసువాస్యలకు బాబు భూపేంద్రనాథబాబు గారు జబ్బుగానుండి రానందుకు విచారమును తెలియపరచిరి. విశ్వవిద్యాలయమును గురించి చెప్పుచు దానియొక్క భావిస్థితి ఏమియున్నదనుగా లేదనియు సరియైన అధికారి లేకున్న యెడల యింకను చిక్కులు కలుగవచ్చుననియు, కాని గవర్నరు గారి ఛాన్సెల్లరుగారి తనకు విశ్వవిద్యాలయముతో గల సంబంధమును బట్టి ఒక స్పష్టమైన విషయమును తాము చెప్పగలుగుమననియు గవర్నరు చెప్పెను. సాధ్యమైనంత త్వరలో విశ్వవిద్యాలయము చిక్కులన్నింటిని వదలించుకొని బయట పడుటకు విశ్వవిద్యాలయమునకును ప్రభుత్వమునకును హాసంబంధములను తుదుర్బుటకును, వానిరెండింటిని పరస్పరముగల నమ్మకముమీదనే ఆధారపరచుకొనవలసిగాను తేయుటకు సహాయముజేయుటయే గవర్నరుగారి కోరిక. విశ్వవిద్యాలయ బడ్జెటులో కనబడిన దిగుబాటును పూర్తిచేయుటకు కారు పూనుకొనిరి. ఈసంవత్సరము బడ్జెటులో దాని విషయమై యేర్పాటు లేమియు కనబడకపోవుటకు కారణ మేమన వారికి అప్పులమొత్త మెంతయున్నదో దానివివరములను తెలిసికొనుటకు వారు కనిపెట్టుకొని యున్నారు. బెంగాలు ప్రభుత్వము తన విశ్వవిద్యాలయములకు సహాయము చేయజాలదనిగాని, తాను చేయుచున్న సహాయమునకై విద్యార్థులనుములలో స్వాతంత్ర్యమునుసంపదలంబనవనిగాని యెవ్వరును తలంపరాదు. ఇట్టి మాటలు వేసికొని ఆధారములేదు.

పోస్టుగ్రాడ్యుయేటుకాళి విషయమై సర్ అమోఘ మఖ్యగారి జ్ఞాపకార్థము యాశాఖకొరకు స్థాపించినది నిజముగా వారికిజ్ఞాపకచిహ్నమునని గవర్నరు చెప్పెను. ఇందులో ప్రభుత్వమువారు తమ పాలిచ్చుటకు వెనడియరు. కానిముందు రాజోవుకొన్ని సమస్యలలో పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కాళికు ప్రభుత్వమువారి సహాయమేమియులేక స్వతంత్రనిధులుండుట సర్ అమోఘగారి కోర్కెయైయుండ వచ్చునని గవర్నరుగారు సెనేటులోని అమోఘ మెమోరియలు కమిటీ వారదుకు ప్రతివిషయమునను నచ్చుసమాధానము చేత యావిషయమై బంగాళాదేశాధిపతయ పెట్టున్నది కాలానుసరణిని తెలియగను. సర్ అమోఘగారి మార్గదర్శకత్వముక్రింద విశ్వవిద్యాలయమువారు ఉన్నత విద్యాభ్యాసమునకై చేసినయేర్పాటులను, గట్టిపరచుటకు హాకారము చూపవలసినదనియు యాయేర్పాటులేనిమీదనైతే ఆధారపడియున్నవో వానినిబాగుగా పరీక్షించి లభ్యమగుటయే ముఖ్యవిషయమని జ్ఞాపకముం చుకొనవలసినదని గవర్నరు ఉద్ఘోషించెను. ఈగొప్పవిషయము ధనముకూడ కావలసియుండును. ప్రభుత్వమువారు తమ భాగమును తామిత్తురు. కాని ధనము మాత్రమే చాలదు ఇందులోమనము కృతార్థులను కావలెననియు తక్కిన విషయములన్నియు కట్టిపెట్టి మన సెనెటికి బాధ్యులమో అట్టివిద్యార్థుల కేమముమాత్రమే ఆలోచింపవలెను.

విద్యార్థులను సంబోధించుచు వారందరను సంఘసేవ చేయవలసినదని గవర్నరుచెప్పెను. ఇంతవర కేమియును చేసి యుండకపోయినవత్తమున తాముండుస్థానమున ప్రజాభిప్రాయము నేర్పరచుటకైన తంటాలు పడవలెనని చెప్పెను. ప్రతి రాజకీయ, సాంఘిక ఉపద్రవమునలను కొట్టుకొని పోకుండు మిషన్ యమై మిరాలోచించుకొనగలగెక్కి విద్యయొసంగియుండెనని లెట్లనుప్రభువు చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

బాబ్బిలి దివాను

కోయంబత్తూరు, 4 జూలై:— రైల్వే కలెక్టరు రావు బహదూర్ యస్. యెస్. వి. రాజాచార్యగారు బాబ్బిలి తివానాగా నియమింపబడిరనియు వచ్చేవారములో చార్జీ పుచ్చుకొందురనియు తెలియజున్నది. (అ. ప్రె.)

లాహోరులో యెండవేడిమి

మనుష్యులు చనిపోవుట

లాహోరు, 5 జూలై:— కడచిన రెండువారములనుండి లాహోరులో యెండవేడిమి మిక్కుటముగా నున్నది. నగరములో అచ్చటచ్చట కొంతమందికి వడదెబ్బకూడ తగినది. అంతలానుండి భయపడి గువ ప్యా సెంజరుబండిలో యిద్దరు మూడవతరగతి ప్రయాణికులు చనిపోయినట్లు నేడువార్త వచ్చినది. వీరుగూడ ఎండవల్లనే చనిపోయిరట.

కాల్కుకొనిన విటీషు కాంసలుకు నయమగుచున్నది
సిద్ధా, 5 జూలై:— క్రొత్తగా తన్నుతానే కాల్కుకొన్న జలాబాదువిటీషు కాంసలు ఖాక్ సాహెబు సయ్యద్ మహమ్మద్ సాహెబు నయముగా నున్నదని తెలియుచున్నది. ఈయందరయను వారితోరములో ఉష్ణము సరిగానున్నది. అతడు బ్రతుకునని వైద్యులు ఆశించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

కాగితపు గుజ్జుకు రక్షణ

సిద్ధా, 5 జూలై:— కలకత్తా యిండియన్ కాగితపు గుజ్జు కంపెనీ ప్రతినిధి మూరుగారు టారిఫుబోర్డులో కాగితము మీదనేగాక కాగితపు గుజ్జుమీదకూడ నూటికి 15 నుండి 25 వరకు దిగుమతి పన్నును చెప్పజేసి రక్షణనొసంగవలసినదని కోరెను. ఈకంపెనీవారు పెరుగుగొట్టతో కాగితమును తయారుచేయుదురు. పెరుగుగొట్టతో వాణ్యమును కాగితమును తయారుచేయుటకు పీలగనని సాక్షిచెప్పెను. వార్తాపత్రికల కుపయోగింపబడు కాగితములపై యంతచెప్పవచ్చు పనికిరాదన్న మాటకు సాక్షి అభ్యంతరము చెప్పలేదు. కాని కామగారివలెనే యిటువంటి కాగితము లైసెన్సుములకముగ దిగుమతిచేయవలెనని చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, 5 జూలై:— గవర్నరు సర్ జార్జ్ ఫర్గ్యూసన్ కలకత్తానుండి సోదాట్టుకు నిన్నరాత్రి బయలుదేరెను. (అ. ప్రె.)

సిద్ధా, 5 జూలై:— సెలవుచుట్టును కడసారి ఆహాదంపబడినట్లయిన తాలిక్ సమప్రభువు జూలై చివరకు కొద్దిరోజుల సెలవుమీద యింగ్లాండు పోవుదురని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

ఉదకమండలము

ఉదకమండలము, జూలై 4 :— మిలిటరీ సెక్రటరీ లెఫ్టెనెంటు కర్నల్ బాల్ ఫోర్డతోను. ఇ.సి. ఉడ్డు వి.సి.యస్. ఆర్టింగు ప్రయత్నము సెక్రటరీతోను తక్కిన పరివారముతోను బయలుదేరి పశ్చిమాంధ్రమునకు పోయియున్న గవర్నరు దంపతులు నేడు మధ్యాహ్నము 12-30 నిమిషములకు ఉదకమండలము వచ్చిరి.
ముదరాగు ఎట్టేబుల్లాండుఆర్టును చూచి నవరించుటకు ఏర్పాటు చేయబడిన కమిటీవారు చెన్నపురిలో జూలై 28, 30 తేదీలలోను ఆగస్టు 1 తేదీనాడును కలిసికొనెదరు.
నీటిపారుదలబెల్లు సెలవు కమిటీవారు జూలై 25, 26, 27 తేదీలలో కడసారి కలిసికొనెదరు. (అ. ప్రె.)

రైలుబండి పడిపోవుట

సేలం, 5 జూలై:— కాలికట్టునుండి జోలూరుపేట పోవుచున్న గుడ్డుబండి మోరాపూరువద్ద పడిపోయెను. ఇంజనుతోకూడ మాడుబండ్లు బ్రదలైపోయెను. ప్రధానబాటకు ఆటంకము కలిగినది. 10, 9 తపాలు మోరాపూరువద్ద అద్దరికి చేర్చబడినవి. ఉదయం 9 గంటలకు సహాయ స్పెషలు సేలం నుండి మోరాపూరుకు బయలుదేరెను. 10, 12 మెయిలు మోరాపూరు వద్ద నాలుగు గంటలు నిలిపి నేయజును. తిరుచనాపల్లికి పోవు యాగోడ్డు ప్యాసింజరు బండిందుకొను ప్రయాణికుల కిప్పంది లేకుండుటకై సేలంనుండి ఉదయం 9 గంటలకు ఒక స్పెషలుబండి పోదమారకు బయలుదేరెను. 44, 45, 46 బండ్లనుడుచుటలేదు. నెం 20, 12 మెయిల్లు సేలంకు 5 గంటలు ఆలస్యముగా వచ్చినవి. ప్రాణనష్టమేమియు కలుగలేదు. (అ. ప్రె.)

సాతంగియన్ రైల్వే

వారపు ఆదాయములెక్కలు

కోయంబత్తూరు, జూలై 4:— సాతంగియన్ రైల్వే కంపెనీ యేడెంటు వి. సి. స్కాటుగారును ప్రధానఅడిటరు యం. వి. ఆమ్మనీగారును ప్రకటించిన జూను 28 తేదీతో ముగిసిన వారమునకు కంపెనీవారి ఆదాయవివరములు:—
ప్రయాణికులసంఖ్య 9,93,476 రు 6,21,588
తీసికొనిపోయిన సామానులు 1,503,405 రు 504,646
తక్కిన ఆదాయములతో కూడా మొత్తం రు 11,85,511
క్రిందటివారమునకు ఆదాయము రు 12,38,894
వారమునకు 1 మైలుకుఆదాయం 588. క్రిందటివారములో 611
యస్. వి. రైల్వే విలువబ్రాడు గేజిలు రు 10,63,376
కొచ్చిన స్టేటురైల్వే రు 22,678
తిరువాన్కూరు స్టేటురైల్వే రు 48,019
పాండిచేరీరైల్వే రు 3,262
పెరాలంకారికాల్ రైల్వే రు 2,878
జిల్లాబోర్డురైల్వేలు తంజావూరు రు 32,192
కోయంబత్తూరు రు 7,051
సేలం రు 2,381
తిన్నెవల్లి రు 9,285

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుకార్యసాసము-బందరు

సవరణలు
ఈసేల సార్లువేడి గడిగిన ఆంధ్రప్రదేశ్ గత పుటలో “తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము బందరు” అను ష్టికక్రింద యాక్రింద సవరణలతో చదువుకొనవలెను.
21 పంక్తిలో 1-7-1924 తేదీకి బదులు 30-6-1924 అనియు.
22 పంక్తిలో “కార్యనిర్వాహక” అనుదానికి బదులు “సాధారణ” అనియు,
51 పంక్తిలో “దిట్టకవి పీఠాధిపతిచంద్రయ్య చౌదరిగాడు” అనుదానికి బదులు “దిట్టకవి పీఠాధిపతిచంద్రయ్యగారు” అనియు మార్పుకొని పాఠక మహాశయులు చదువుకొనవలెను.
మారెంపాటి వెంకటకృష్ణయ్య,
సంప్రతికార్యదర్శి.

ఉన్నతో ద్యోగులు:— ఎ. వై. జి కాంబెలుగారు రెవిన్యూడిపార్టుమెంటు ప్రభుత్వకార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి.

రాకపోకలు:— కాన్పూరునుండి యం. సింగారజ్జులుకెట్టిగారు ఆదివారంఉదయం చెన్నపురికివచ్చిరి. గా|| ప్రధానశాఖయమ్మారీ పెన్నెరు, న్యాయమూర్తులు వాల్మీకి, మాధవ నునాయరుగార్లు జాక్సన్, రేయిలి వాలరు ఆడముగార్లు చెన్నపురికి ఆదివారంఉదయంవచ్చిరి. మునపవల్లినుండి న్యాయమూర్తి రామేశంగారు ఆదివారంఉదయం చెన్నపురికివచ్చిరి. మైసూరు రిజిస్ట్రారుబట్టుగారుకూడ ఆదివారంఉదయం చెన్నపురికి వచ్చిరి. ఇంగ్లండుకు వెళ్లి యుండిన మెడికలు కాలేజీ అసిస్టెంటు ప్రొఫసరు ఆర్. డబ్ల్యు టియర్ తిరువూర్తిగారు నేటిదినము ఉదయం బొంబాయిమెయిలులో చెన్నపురికివచ్చిరి. డి. బి. కె. నూర్యనారాయణ మూర్తినాయకుగారు హేడ్ యం. ఇన్స్పెక్షన్ సేటుగారు నేటిదినముదయం వచ్చిరి.

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును
సచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతినంచితయందును 3, 4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.
సంవత్సర చందా రు 6 0 0
అర్ధవ సంవత్సరము ,, 3 0 0
విడిపత్రిక ,, 6 10 0
మేనేజరు, భారతి,
తెలంగాణ రైల్వే నెంబరు 213 మద్రాసు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 సం. జూలై నెల 7 వ తేది

సోమవారము

మహాత్మాని పర్యటనము

ఆగస్టు 1 వ తేది, లోకమాన్యజీలకు మహా శయని నిర్మాణాదికము. ఆదికముననే అసహాయా ద్యను ముద్దించెను. భారతవర్షము కరాధీన దృష్టినివలది, స్వయంసహాయకద్ధతి నవలంబించెను. ఆనాడే స్వరాజ్య ముద్దించెను. సంకల్పము నందే తిట్టిదిగూడ గలదు. మహాత్మాని సంకల్పము అమోఘ మయినది. ప్రస్తుత కఠిన్ధితులు కొంత నిగుత్సహముగ నున్నన, స్వరాజ్యోద్యమము సఫలముగంచక మానన. స్వాతంత్ర్యాభిలాష ప్రజల లో నుదయించిన పిమ్మట, దానిని కొంతకాలము నిరోధింపవలెనుగాని, చిరకాలము నిరోధింప వలెనుగాని స్వాతంత్ర్యోద్యమము నేకాలమునం దును అణగద్రొక్కుటకు వీలుపడలేదు. ప్రపంచ దౌత్రి యీ పాశమును నేర్పచున్నది. ఈ సంగతి నెరిగి ము పాలకులు వ్యామోహమున బడుచుండు రు. స్వాతంత్ర్యనూరుతము నడ్డగించుచుండురు. కాని, దానివలెము నాన నేరికి తరమగును? స్వాతంత్ర్యోద్యమము ధర్మకద్ధతుల నవలంబించు చు, సత్యమును అహింసను ఆధారముగ జేసికొను చున్నపుడు, దానితేజము మరింత వృద్ధియగును. పాలకుల నిరంకుశత్వము బయల్పడును. ఆత్మకీ ముందర, తదితరశక్తులు కరువయోగము లగును. ఆధాత్మికశక్తియందు, భారతవర్ష మెల్లపుడును ప్రపంచమునకు మార్గదర్శకముగనుండెను.

పాశ్చాత్య నాగరిక ము హిందూదేశము నెంతగ యావరించినను, నేడు సముతము గాంధీ మహాత్మాని యవతరణము, ఆధ్యాత్మిక బలసంకద నెంతయు వృద్ధిజేయుచున్నది. మహాత్మాడు రాజ కీయోద్యమము నెట్టియున్నత స్థానమునకుదెచ్చెనో, హిందువులకును మహాత్మాదీయలకును సఖ్యమెటుల గుఱుచెనో, అధోగతియందున్న నిమ్మజాతులలో నఖండప్రబోధ మెటుల గావించెనో, స్వకీయందు ప్రజల కెట్టివ్యూహము గలుగజేసెనో, స్వధర్మా నుష్ఠాచునందు ప్రజల నెటుల సుశిక్షితుల గావించెనో, విరాడంజర తీవ్రతనునకు మార్గముల జూపి ఆర్యోద్యమముల నెటుల గాపాడెనో, త్యాగమును కార్యశీలము ధైర్యతాపాములను దేశమునం దెటుల పుగొల్పెనో, ప్రజాసామాన్యమునకు స్వరాజ్యపుభవము గలిగించుట కెటుల పాటు బడెనో, వివరింప నక్కరలేదు. నాగరిక ప్రపంచ మీనిషయమును గుర్తించినది. మహాత్మాడు కారా గృహమునకు బోయినచాదిగ, దేశదృష్టి మారు టకు కారణము లేకపోలేదు. మహాత్మాని ప్రేరే పించిన విశ్వాశాయములు, మరుగునట్లు ఇంకుకు కారణము. అహింసయొక్క సరిహద్దుల నితరులు తిన్నగ గ్రహించకుండిరి. స్వరాజ్యము ప్రజాసామాన్యమున కనుభవము వెలక బడి, విద్యాధికుల కనుభవము ప్రబలుటచే, శాసనసభల వంకకు దృష్టిమరలెను. క్రమక్రమముగ అసహాయధర్మము సహకారమునకు మోటిచ్చెను.

గాంధీమహాత్మాడు కారాగృహమును వీడి, స్వగృహమునై, మరిల శంఖముపు పూరించెను.

దశదిశలు పిక్కటిలెను. ప్రజలు నిద్రమేల్కొనిరి. ఆత్మపరీక్ష యాంధ్రమయ్యెను. మహాత్మాని శంఖా నాదము, వలుపులకు నూతనోత్సాహమును పు గొల్పినను, నూతనమార్గావలంబులకు వెగటుగ దోచెను. మహాత్మాని వ్యాసములు, సత్యభావ సమన్వితములై, అన్ని మూలలను కదలికబుట్టి చెను. అఖలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో, ఈ కదలిక రూపముదాల్పెను. చర్చలును, వాగ్వివాద ములును మహాత్మానికి వివాదము గలిగించినను, అతని విజయమునకే కారణమయ్యెను. మహాత్మాని పద్ధతులను, ఉపదేశములను మరచినవాకి, మరిల నవి నిజదీప్తితో బ్ర కాశించెను. మహాత్మాని యజ్ఞలను శిరసావహించి, కద్దరు నిర్మాణమున కును, నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణమునకును పాటుబడెదమని, సభ్యులందరును వాగ్దానముజేసిరి. తమ యలసత్వమునకు విచారము జూపిరి. ఎవరి యిచ్చనచ్చినరీతిని వారు చరింపవీలులేక, గురూప దేశముల ననుసరించి నడుచుకొనవలయు నను జ్ఞాన మేర్పడెను. నిజనాయకుని యాగమనము, అవిశ్వా సమును పారద్రోలి విశ్వాసమున కెడమిచ్చెను. సంజేహపూరితములైన మనస్సులు, మరిల నిర్మ లములయ్యెను. మహాత్మాని యుపదేశమును స్వయ ముగ వినగలిగిన భాగ్యము, నాయకులకు మరిల తలస్థించెను.

గాంధీసంజేకము స్వరాభివృద్ధికి తోడ్పడక మానదు. లోకమాన్యని నిర్మాణాదికమునాటినుండి యు, మహాత్మాకు దేశమున మరిల పర్యటనము సలుపునని వార్తదెలుపుచున్నది. అసహాయోద్యమ పునర్విజృంభణమున కింతకన్నను అనుకూలదిన ముండబోదు. మహాత్మాడు ముందుగ బొంబాయి కార్పరేషనువారి విజ్ఞాపన నందుకుని, అక్కడనుండి పంజాబు సింధుదేశములకు వెడలును. ఈరాష్ట్రము లకు ముందుగ వెడలుటకు కాణము లేకబోలేదు. కొంతకాలము పంజాబు సింధురాష్ట్రములలో నలడు నిలిచి బోవును. హిందూమహాత్మాదీయ సమన్వయకృడ తీవ్రరూపము చాల్చుచున్నది. అనవసరమగు ననుమానములును, కలహములును ప్రబలియున్నవి. ఇరుపక్షముల నాయకులును ద్వేషాగ్నిని చల్లార్చుటకు మారుగ, దానికి సమిధల నెగద్రోయుచున్నారు. రానురాను మరిల ప్రజ్వలిల్లుచున్నది. మహాత్మాకు దెలిసిన యుప దేశము లడుగంటివవి. ద్వేషాగ్నిని చల్లార్చుటకు మహాత్మా డిప్పుడు వెడలుచున్నాడు. మహాత్మాకు విజయము గాంచుననుటకు సందియములేదు. అతనికి గల గుణవిశేషమును గ్రహించుట ముఖ్యము. శ్రేషము గనుపించెడి బాహ్యచిహ్నముల నలడు సరకుగొనక, మతసారము నలడు గ్రహించుటచే, సర్వమతిములును సత్యములేమని, సిద్ధాంత రూపమున గాక అనుభవపూర్వకముగ కనుగొన గలిగెను.

మతసారమును గ్రహించినవారు, బాహ్య చిహ్నములగూర్చి కలవరపడరు. ఆచారవ్యత్యా సముల గాంచిగాని, సాంప్రదాయభేదముల గాంచి గాని, సాంఘిక వ్యవస్థాంతరముల గాంచిగాని, వారి చిత్తము కలక బారదు. అన్నిమతములందుగల ఏక త్వమే, వారి నెల్లపుడును ప్రోద్బలపరుచుచుండును. అకాలీనాయకు డగు సర్దారు మంగళసింగుగారు, గాంధీమహాత్మాని అహిమ్మదాబాదులో నిటీవల సందర్శించిన పిమ్మట స్వయముగ దెలిసిన యభిప్రాయమును పరికించి, పై సత్యము బోధపడును. జయిలులో నున్నపుడు గాంధీమహాత్మాకు పిక్కు ముతమునుగూర్చి విశేషముగ చదివెననియు, సిక్కు గురువులపైన మహాత్మాకు ప్రభువిశ్వాస మేర్ప

డెననియు, మహాత్మాని యాశ్రమములో సిక్కు గ్రంథమును తరుచుగ చదువుచున్నారనియు, మంగళసింగుగారు నడివిరి. అన్నిమతములవారి మధ్య గల వైషమ్యములను బోగొట్టుటకు మహాత్మాని కన్న నెక్కుడుశక్తిగలవారు లేరనుట అతిశయోక్తి గానరదు. మహాత్మాడు తలపెట్టిన కార్యము మహాత్తరమగున దయినను, నానావిధకష్టములతోగూడు కొనియెన్నును, ప్రేమాసమన్విత మగుటచే, సఫలముగాంచక మానదు. మహాత్మాని సత్యయత్నముల కెల్లరును తోడ్పడుట యుక్తము.

సర్వసర్వరాజ్యసిద్ధిని గోరెడివారు, హిందూ మహాత్మాదీయసఖ్య మవసరమని గ్రహించకలేరదు. పంజాబు సింధుదేశములనుండి, మహాత్మాకు సంయుక్తరాష్ట్రములకును కలకత్తాకును బోయి అక్కడనుండి మ దానురాజధానికి విచ్చేసి, పిమ్మట బెల్గాం కాంగ్రెసుసభకు బోయెదరని దెలియు చున్నది. బెల్గాంకాంగ్రెసుసభ గూడు లోపల, మహాత్మాని కర్యటనము దేశము నజ్వలంపడేయు నని నమ్మెదము. ఆంధ్రదేశమునకు మహాత్మాడు విచ్చేయులోపల, ఆంధ్రులు మానవ్రతులై నిర్మాణ కార్యక్రమమును బూర్తిజేసి అతని మానసమును సంతృప్తిపరుచుట ముఖ్యము. ఆంధ్రదేశమును హిందూమహాత్మాదీయ సమన్వయ కలవరపెట్టుట లేదు. రాజకీయ విభేదములను అత్యల్పముగనున్నవి. మహాత్మానిపట్ల ప్రజాసామాన్యమునకు గాఢ విశ్వాసము గలదు. అతని సందేశము మూల మూలల వ్యాపించినది. అట్టిరి మహాత్మానికి స్వాగత మిచ్చుటకు, ఆంధ్రులర్హతను గడించవలెను. పూజాగిధిని వసూలుజేసి పాదకిట్టము సమర్పించుటయ గాక, నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించిన కీర్తిని గడింపవలెను. కద్దరు నిర్మాణము విషయమై మరిల నక్షండప్రయత్నము జరుగవలెను. రాటపు ధ్వనితో దేశము ప్రతిధ్వనింపవలెను. మహాత్మాని పర్యటనము సఫలమగుగాక! దేశము నందన్ని సందేహములును నివర్తియై మహాత్మాని పతాకము వ్యాపించుగాక!

శంకరనాయకుగారి కేసు: బ్రిటీషువారితలవంపులు

లండనునైమ్ము, మార్షింగుపోస్టు మున్నగు పత్రికలు శంకరనాయకుగారి కేసు తీర్పుజూచి యువ్విగినను, సిగ్గుచే తలవంచుకొనిన పత్రికలు గూడ కలవు. నేషనుపత్రికా వ్యాఖ్యానము ఇట్టి భావమును గనుబటచుచున్నది. ఇంగ్లండుకు ప్రబల నష్టము గలిగింపవలెననిన, ఈకేసులో నిచ్చినతీర్పు కన్నను అనుకూలమార్గము లేదని, నేషనుపత్రికలో సుప్రసిద్ధ విలేఖకులగు ఎ.జి. గార్డినరుగారు ప్రాయశ్చయన్నారు. పాపము, మెకార్డిగారి తీర్పుపై శంకరనాయకుగారిని అప్పీలుగూడ చేయుమనెట. ఇంతటితో వివేకమువెదల్చుకొని శంకరనాయకు గారిట్టి ప్రయత్నమును మానివైచిరట. ఇదివరకే కేసువలన, 12 వేల సవరనులు నాయకుగారికి ఖర్చయ్యెను. ఇంకను బ్రిటీషుకోర్టులలో డబ్బుదండుగ బెట్టుటకు నాయకుగారు సాహసింపనయిరి. శంకరనాయకుగారి నిశ్చయము, ఆంగ్లదేశావమానము నకు తోడ్పడెనని గార్డినరుగారు లెంపు. పంజాబు ఆఫీసరు లిచ్చిన సాక్ష్యమునందు కనుబట ప్రయోగమును పట్టుదలతో సమర్పించిరి. డయిల సేనాని చర్య ప్రశంసార్హమని న్యాయాధిపతి యుగ్గడించెను. నేషనుపత్రిక యీ విషయమై ఖండితముగ వాయుచున్నది. నేషనుపత్రిక యుద్దేశ్యమునందే, ముస్తూరనర్థముఖాటిలెను. ముందు పంజాబు ఘోర

సంఘటనలు, పిమ్మట డయరు హత్యలు, ఆ పిమ్మట ఓడయరుగారు దెచ్చిన కేసులతో వ్యవహార మంతయు బైకివచ్చెను. విదేశ ప్రభుత్వముద్వారా గాని, బ్రిటిష్ కోర్టులందుగాని న్యాయము జరుగ దని చెలిపిన గాంధీమహాత్ముని సూక్తి నిజమయ్యెనని నేషనుపత్రిక భావించుచున్నది. శంకర నాయకు గారి కేసు ఫలితము వలన, హిందూ దేశమునందు ప్రజల విశ్వాసమును మరల పునరుద్ధరించుట కష్ట నాధ్యమని నేషనుపత్రిక దలంచుచున్నది. మౌంట్ బైటరుగార్డుయనుపత్రిక ఇంతికిన్ని తీవ్రముగ నిరసించి నది. బ్రిటిష్ ప్రతిష్ట యడుగంతునని యీ పత్రికలు భావించుచున్నవి. అట్టితల్లిబ్రిటిష్ ప్రతిష్టను పునరుద్ధరించుటకు మార్గమేమి? ప్రజలు కోల్పోయిన విశ్వాసమును తిరిగి నెలకొల్పటకు మార్గమేమి? సత్వంస్వరాజ్యప్రదానమే మార్గము. ఈసంగతిని గ్రహించక బ్రిటిష్ పత్రిక లూరక విల పించిన ప్రయోజనము లేదు.

కర్జును ప్రభువుగారి దాడి

కర్జును ప్రభువుగారు హిందూ దేశముపై మరల ధ్వజమెత్తుచున్నారు. ఇటీవల నొకచోట ముచ్చటించుచు, పాశ్చాత్య ప్రాతీనిధ్య ప్రతిష్ఠావనల నవలంబించుటకు బూనుకొనిన ప్రాచ్య దేశములన్నియు అవజయము గాంచెనని వీరు బలికిరి. ఇకముందును ఇటులనే అవజయము గాంచుచుండునట. ఏమి వీరి చమత్కారము! హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనము బసెకరాచనుటకు వీరి దెట్టిపాట్లుడుచున్నారో గ్రహింపవచ్చును. స్వపరిపాలనము పాశ్చాత్య ప్రతిష్ఠావన యనుట పిచ్చియూహ. స్వపరిపాలనము ప్రతిష్ఠావన జన్మస్వాతంత్ర్యముని దెలుకనక్కర లేదు. భాంతీయులు పాశ్చాత్యపద్ధతులే శ్రేష్ఠము లని దెలుపుట లేదు. యూరపులో నేమి, అమెరికాలో నేమి, బెరిగిన సంక్షోభమును వారు గుర్తొనగక పోలేదు. ఒక తిరుగతి వారు వేరొక తిరుగతివారి నెటుల తీడించుచున్నదియు, వారికి దెలియును. భాంతీయులు గోరునది స్వయంనిర్ణయాధికారము. తమ కనుకూలించెడి స్వపరిపాలనా విధానమును వారేర్పరుచు కొనెదరు హిందూ దేశమును శాశ్వత శ్రృంగారబద్ధముగ నొనర్పవలెనని, కర్జును ప్రభువుకేసెడి ప్రయత్నములు విఫలము గాంచకపోయెను. బొంబాయి గవర్నరుగ బనిచేసిన సర్ జార్జి లాయడుగారు, కేంద్ర ప్రభుత్వ నిరంకుశత్వము నెమ్మాలము కదలించగూడదని వాదించుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని నిష్పంధముననుచిన వారి కింతకన్నను విశాలాభిప్రాయము లుండునా? భిరతీయుల కున్నతోద్యోగములను తొందరపడి ప్రసాదింపగూడదనివీరుమందలించుచున్నారు. స్వపరిపాలనా ప్రతిపత్తులు, సముపన్నాహముల గావించుచున్నారు. పిల్లిబయట్టునులగాంచి భీతికెంద నవసరములేదు. ప్రజలు స్వధర్మము నాచరించుచో ఎట్టి యాటంకము లయినను దొంగిపోక నూకవు.

లోకమాన్యుని శిలానిగ్రహము

లోకమాన్యులకు మహాశయ్యని శిలానిగ్రహమును నిర్మించుటకు పూనా మ్యునిసిపలుభంధము వారు నిశ్చయించిరి. ఈనెల 22 వ తేదీ, మ్యునిసిపలు మార్కెట్టున కేసుదగ్గర దానిని స్థాపించెదరు. లోకమాన్యుని నివాసస్థాన మగు పూనానగరమున వారిమహిమ నెల్లపుడును చాటుట కింతకన్నను అనుకూలము ఏ ఏర్పాటుండుబోదు. చిత్రకారుని కేసునలసి 6000 రూపాయలతో, జగదేంద్రుని యిల నిలవ కచ్చివేసిరి. ప్రభుత్వమునా నిండువడ్లు

ఆంధ్ర గాంధీ మహాత్ముని పుజానిధి

లక్షరూపాయలు నమర్చింపవలెను

5.7-24

యాధాశక్తిని తోడ్చుడు

ఇదివఱకు మొత్తం 43683-15-7		ఇదివఱకు మొత్తం రూ 18395.14-11	
నేటివసూలు 254-2-3		బాపట్లతాలూకా దీక్షాసంఘమువారు 23-6-24 నుంచి 2-7-24 వఱకు వసూలైనది 125-6-3 (వివరములు కనివారముపత్రికలో ప్రచురింపబడెను)	
		రేపల్లెతాలూకా దీక్షాసంఘమువారు వసూలు చేసినదని 120-0-0 (వివరములు ముందు ప్రచురింపబడును.)	
మొత్తం 43938-1-10		మంత్రాల లక్ష్మీనరసింహ ము గారి ద్వారా సార్వభౌమమునుండి 8-12-0	
		మొత్తం 18650-1-2	

పూజానిధికి సామ్యునబంపు చిగ నామా: కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబు శెట్టిపిథి, మద్రాసు

కడుచున్నారు. మ్యునిసిపలుకోశమునుండి డబ్బే మాత్రమియగూడదని ఇక ఇక్కడ నుజేయబడెను. ఇదివర కిచ్చిన రీ వేల రూపాయలను రాబట్టుటకు సివిలుకోర్టులో వ్యాజ్యము వేయబడెను. అధికారు లిటుల ప్రవర్తించుట పితగాదు. ఎటుల నయినను మ్యునిసిపలుసంఘ నిర్ణయమును విఫలపరుచుటయే, వీరి యుద్దేశ్యము. కాని, మ్యునిసిపలుసంఘమువారు జంకలేదు. కేసరి, మహారాష్ట్రపత్రికల బ్రష్టిలు మిగిలిన పదివేలరూపాయలను మ్యునిసిపలు సంఘ మున కిచ్చుటకు సమ్మతించిరి. వీరిసహాయ ముగీక రింపబడెను. ప్రజాభిప్రాయము గూడ విడివిడిగ దీసికొనబడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారిచర్య కెట్టి యాధారము లేదని జూపుట కిది యుక్తరకు రాగలదు. తమ నాయకోత్తముని గౌరవించుటకు పూనా మ్యునిసిపలుసంఘమువారికి స్వాతంత్ర్యము లేనిచో, నిట్టిసంఘము నిలిచియుండి నేమి ప్రయోజనము? బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి సహాయమున తమ వైఖరిని మార్చుకొని, నిరోధమును మాను కొనుట శ్రేయస్కరము. స్వాతంత్ర్య నిరోధము బల మగుకొలదిని, ప్రజేచ్ఛ బలపడుచుండును గాని తీసికొనవలెదను.

కన్నంబాడి కావేరిప్రాజెక్టు

ఈప్రాజెక్టునుగురించి, మైసూరు ప్రభుత్వము వారికిని మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికిని చాలకాలము నుండియు వాదపతివాదములు జరుగుచున్నవి. వీరి తగాదా మధ్యన రిజర్వేషన్మునకు బంకబడెను. మధ్యవర్తి పరిష్కారము మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు మిగుల ప్రతికూలముగ నుండుటచే, మరల సమాధాన ప్రయత్నములు జరిగెను. సమాధాన మిప్పుడు గుదిరినటుల ప్రకటించబడినది కాని సమాధానపు పరితులముగూర్చి యభిప్రాయ మిచ్చుటకు శాసనసభ్యుల కవకాశ మియ బడునని గంపెదాశతో నుండగ, వాటితో యోచింప కుండనే సమాధానము ఖాయపడుటవలన, మిరాశి దారులలో మరల నలబడి గలగవచ్చును. శాసన సభవారి యభిప్రాయమును గమనింప, మద్రాసు

ప్రభుత్వమున కెట్టి నష్టము వాటిల్లెడిదిగాదు? ప్రజాభిప్రాయము ఎటుల చులకన జేయబడుచున్నదో కనుగొనుట కిది మరియొక నిదర్శనము. కావేరి ప్రాజెక్టును కొనసాగించుట కింతకాలము బట్టగ, ఇక కృష్ణా నిజర్వాయరు ప్రాజెక్టుసంగతి గూర్చి జెప్పనక్కరలేదు. కావేరి ప్రాజెక్టు ముగిసినగాని, కృష్ణాప్రాజెక్టు నెత్తుకొనుటకు వీలులేదని, ప్రభుత్వమువారిదివరకు సూచించియుండిరి. జెన్నరాజ ధానిలో అందు ముఖ్యముగ, ఆంధ్రదేశములో జలాశయములు చాల కొరతగ నున్నవి. ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానముక్రింద వివి త్వరతముగ నిర్మిత బడునను నాశ గడుపించుట లేదు.

గాంధీ మహాత్ముని సంచారము

బొంబాయి కార్యరేషనువారి సన్మానపత్రముతో ప్రారంభ మగును

ఆగష్టు నెల 15 వతేదీ ప్రాంతమున మహాత్ముని సంచారముప్రారంభమగును. మొదట బొంబాయి నగరపాలక సంఘ మునా కొసగు సన్మానపత్రమును స్వీకరించుటకు మహాత్ముడు బొంబాయి క ప్రభువచ్చును. అక్కడనుండియు అఖిలభారత దేశసంచారమును ప్రారంభించును. మహాత్ముడింగకు నిర్ధారణ గా సంచారక్రమము నేర్పరుచుకొనలేదు. "బొంబాయిలో సన్మానపత్రమును గ్రహించి మహాత్ముడు సింధుదేశమున కేగి అటనుండి పంజాబుకు చెల్లెను. అచట మరల హిందువులకును మహాత్ముడియలకును పఖ్యతపూర్తిగా కుదురువరకును అక్కడ నే యుండును. పిమ్మట సంయుక్త వంశచెన్నై రాష్ట్రముల కేగి క్రమముగా డిశంబరునెలఖయకు చెల్లించేరు" నని ధావానుండి యొకరు యావనింపున్నాడు పత్రికకు వ్రాసెను.

వైకంసత్యగ్రహము

సవ తేదీ చర్య మమూలు ప్రకారము పూర్వాశాచులు నలంబిరుల న డ్డుపెట్టిరి. 29వ తేదీ ఆదివారమునాడు బలంతరులను కొట్టిన వారిపై పోలీసువారు కేసులు నమోదుచేసిరి. ముద్దాయిలలో చాలమంది తరలియిరి. ఎలాచుకుగారి కండ్లలో గుడ్డుముకొట్టిన వాయరు ఆత్మహత్య చేసికొనెను. ఈ వి. కామస్వామి నాయకబుగారు యావోడుకు చెల్లెను. శేషు శివ తేదీని కేసు విమర్శము వైకంస వచ్చెదరు. (ఆ. ప్రె)

స్థానిక వార్తలు

మెట్టపాల్యం మెయిలు:— ఈ రైలు సెప్టెంబరు 1 వ తేదీనుండి కాత్రి 7-50 గ. సెంట్రల్ స్టేషను వీధునకు తెలియచున్నది.

యువజన సాహితీసంఘము గుంటూరు:— ఈ సంఘము 24 వ వార్షికోత్సవము యూనియన్ 18 వ తేదీ సాయంత్రం 5-20 గ., శ్రీమంతు ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షతన జరుగును.

డీప్టికల్ కలెక్టరులు:— శ్రీ దివాకర మహంతిగారికి మరి ఒక సెల సెలవొసంగిరి.

జి. సుబ్బారెడ్డిగారిని, మహంతిగారిని అనంతపురం జిల్లాలో నియమించు ఉత్తరువులు రద్దయబడినవి.

కృష్ణాజిల్లా బోర్డు ఆధ్వర్యము వర్తమానము:— క్రీష్ణాజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులు ఆజిల్లాలో యాదిగవరీతిని పర్యటన మొనర్తురు. 4 నుండి 7 వ తేదీ వరకు మచిలీపట్నం, 8 తేదీ నూజివీడు, 9 వ తేదీ ఏలూరు, 10 వ తేదీ నర్సాపురం, 11 వ తేదీ భీమవరం, 12 వ తేదీ భీమవరంలో జిల్లా బోర్డు సభ 13 తేదీ నూజివీడు.

రాకపోకలు:— రా. బి. పి. టి. శ్రీనివాస ఆచారి రివెన్యూ శాఖ అండు సెక్రటరీగారు, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు, డా. జాన మత్తే ఎం. ఎల్. సి. గారు నేడు మెట్టపాల్యం మెయిలులో వచ్చిరి.

సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు నేడు రాజమండ్రి నుండి వచ్చిరి.

మేజరు పేటను, బి. ఎం. ఎస్. గారు శనివారము రాత్రి కూనూరు, సర్వేజనరలు వై. మన్నగారు ఉడకమండలమునకు, కాటను సైన్యవీధి బ్రాహ్మణులుగారు బొంబాయికి సర్ అణ్ణామలే చెట్టిగారు టి. ఎం. రామగార్లు బొంబాయికి శనివారము రాత్రి బోయిరి.

సర్ సి. వి. కుమారస్వామిశాస్త్రిగారు నిన్న ఉదయం వచ్చిరి. కొల్లెంగోడురాజుగారు శనివారం రాత్రి, సి. టి. ఆశ్వామిచెట్టి డా. సుబ్బారాయుడుగార్లు ఆదివారం రాత్రి కొలంబో బోయిరి.

డి. బి. సి. వి. విశ్వనాథశాస్త్రిగారు కడపూరునకు, సుబ్బయ్యమొదలియారు జిల్లాజడ్జిగారు, ఎ. ఎస్. క్రీష్ణరావుగారు నెల్లూరుకు నిన్న రాత్రి బోయిరి.

అంబాడి క్రీష్ణమినసు, కామూరు నీలకంఠం నంబుడి పాడుగార్లు అ. భా. కాం. సం. సభ్యులు నిన్న రాత్రి వచ్చిరి. గా|| న్యా|| దేవదాసుగారు నేడు చెన్నపురి చేరిరి.

ఎస్టేటు లాండు ఆక్టు సవరణ

కమిటీవారు త్వరలో సమావేశ మౌదురు

ఎస్టేటు లాండు ఆక్టు సవరణ నిమిత్తమై గవర్నరు మొంటువారు కమిటీని నియమించియైనది.

ఆకమిటీవారి మొదటిసమావేశము జూలై నెల 28 వ తేదీ. చిత్తూరు, గంజాం, విశాఖపట్నం ఇత్యాది ఎస్టేటు పూరితములైన జిల్లాలపై తులున్న ప్రాప్తిబద్ధులను తమతమ సలహాలగు పిటిషనుల ద్వారా వత్తికలలోను, శ్రీ లా మెంబరుగారికిని ప్రచురింపవలసినది. సాక్ష్య మిచ్చేవారిని తయారు చేసికో వలయును.

కట్టమంచి- రామలింగారెడ్డి.

మెయిలు స్టీమరు

బొంబాయికి:— క్రిందటి సెల 21 తేదీన బొంబాయి తిప్పాలో బయలుదేరిన టి. అంతుడి మెయిలు స్టీమరు “వార్ డీరా” 4వ తేదీన మార్చియిల్లాటి వచ్చెను. టి. అంతు డీసెప్టెంబరు 15లో పోవు ప్రయాణముల శనివారం ఉదయం లండను చేరుదురు. ఆదివారం ఉదయం లండనులో తిప్పాలు బట్టడా ధోరణులు: (అ. కే)

హైకోర్టు వార్తలు

వేసగి సెలవుల యనంతరము నేడు హైకోర్టు తెరవ బడెను.

ప్రధాన న్యాయమూర్తి సర్ మాట్లూట్రాటరుగారు సెలవులో నున్నందున, వారి స్థానమున న్యా. సైన్యరుగారు మాన్యుండిరి. నూతనముగ నియమింపబడిన న్యా. వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు అఫీషియేటింగు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా రిటోగూడ గూర్చుండిరి. వీరిరువురును రెండవ అప్టిక్లను విచారణ చేసిరి.

న్యా. కృష్ణమగారి సెలవులో బదులుగ నియమింపబడిన న్యా. రెయిలిగారు బి. పి. ఎస్. రెండవ కోర్టులో న్యా. కామేశ్వరంగారితో గూడ మాన్యుండి మొదటి అప్టిక్ల ను విచారణ చేసిరి.

న్యా. ఆజ్ఞయ్యగారు ఈ సెల 10 తేది గురువారమునా టికి కత్తురని తెలియచున్నది.

అఫీషియల్ రెఫరెమరణము

వేసగి సెలవులకు పూర్వమువరకును అఫీషియల్ రెఫరెగ నుండి ఈమధ్య చనిపోయిన బారిష్టరు హాకింగారి మరణమును గూర్చి నేడు ఉద్దయము, కోర్టు ప్రారంభముకాగానే అఫీషియేటింగు ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యా. వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు కోర్టునందు ప్రస్తావన జరిపిరి.

అడ్వొకేటు. జనరల్ టి. ఆర్. వేంకట రామశాస్త్రిగారు ఇట్లు మాటలాడిరి: చనిపోవువరకును అఫీషియల్ రెఫరెగ నుండిన హాకింగారి మరణమును గూర్చి నేడు కోర్టునందు ప్రస్తావించుట నాకు చాలసంతోషకరముగ నున్నది. కొంతకాలము ఆయన గోదావరిజిల్లాలో బారిష్టరుగ నుండి తరువాత ఇక్కడనే చేరి ఆవృత్తినే అభ్యసించుచుండెను. పిమ్మట హైకోర్టునందు అఫీషియల్ రెఫరెగ నియమింపబడెను. ఆయన అనారోగ్యము గ నుండెనను విషయమే ఎవరికిని తెలిసినదిగాదు. ఉడకమండలమునందుండగా ఆయన మరణించెనను వార్త మాత్రము వచ్చెను. ఆయన ఆక్స్ ఫర్డ్, ఆకాల, మరణమువలన గలిగిన నష్టమును తమకు నివేదించుట నాభర్తకుని తలచుచున్నాను.

వచ్చికు ప్రావీణ్యులగు టి. సి. ఆడంగారును అడ్వొకేటు జనరల్ మాటలతోటి ఏకీభవించిరి: హాకింగారి సద్గుణములపై ఆయన నందరను గౌరవించుచుండిరి. కోర్టునందుగాని, వెలుపలగాని ఆయన ఎప్పుడును పలుకగూడనిమాటల పలుకలేదు. ఆయనను గూర్చియు ఎవరను పలికియుండలేదు. ఆయన తన సంఘమునకు భూషణముగ నుండెను. అట్టివాడు సెలవులలో తటాలున చనిపోయినందులకు మాకు విచారకరముగ నున్నది.

అఫీషియేటింగు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు ఇట్లు ప్రత్యుత్తమిచ్చిరి:

నాకును మరి ఇందరికిని హాకింగారి మరణవార్త ఆశ్చర్యమును కలిగించెను. ఆయన బారిష్టరులలో కొంచెముపేరు, ప్రఖ్యాతిగాంచినవాడు. ఆయన జీవించియుండిన, ఆవృత్తియందే యుండువాడో, లేక ఇంకను అభివృద్ధిలోనికి వచ్చియుండెడివాడో మేము చెప్పజాలము. అట్టిసత్పురుషుని జీవితకాలము ఇంతలోముగిసినందులకు ఇయన సెరింగియుండిన వారి కెల్లరకును సంతాపము గలుగక మానదు.

* * * * *
క్రొత్త అడ్వొకేటు. బారిష్టరు ఆర్. ఎస్. అయ్యంగారు ఉపపాదనపై ప్రధాన న్యాయమూర్తికోర్టులో బి. పి. పంచనదంగారు అడ్వొకేటుగ చేర్చుకొనబడిరి.

రామచంద్రప్రసాదం

(ఒక విలేఖరి)

వైద్యశాల

జూలై 4:— నూతనముగా నుమారు సెలవినముల క్రిందట విజయనగరం నుండి కె. రామచంద్రప్రసాదం కుమారులు కె. శ్రీనివాసాచార్యులు యల్. యం. యస్. గారు యచ్చటకువచ్చి ప్రయత్నముచేసి సైన్యరీయొకటి సెలకొల్పిరి. వీరును ప్రసిద్ధులగు శస్త్రజ్ఞులగునీ తెలియజేయుటకు మిక్కిలి సంతస ముచున్నది.

హైస్కూలు

అన్ని హైస్కూళ్ల యొక్క పరీక్షాఫలితము తెలిసినవి కాని, యాభట్టామండలి జాతీయోన్నతపాఠశాలయొక్క పరీక్షాఫలితము లింకిన తెలియజేయబడినవి. అందుచేత కాలేజీలో చదువలంచిన విద్యార్థుల నాటకంపరిచినవి.

కాలమానము

సర్దుములు బాగుగా కురిసినవి. ఆకుమడులకు కొంత సమృద్ధియును కలిగినది. కాలువనీటికొరకు లై టులు యెదురు ఘాటుమార్పులు.

అంతర్జాతీయ సహకార దినసము

మదరాసునందలి సమావేశము

ఇంగ్లాండులోని అంతర్జాతీయ సహకారసంఘాధ్యక్షుడు డాక్టరు గుడ్హాఫ్ గారి నూతనవై గడచిన శనివారము ప్రపంచముంతటను అంతర్జాతీయసహకారదినముగ పరిగణింపబడెను. మదరాసు రాష్ట్రీయసహకారసంఘము పక్షమున ఆసాయంకాలము రాయసేరాటలోని వెన్సికల్ బాళాయందు సభజరిగెను. సర్ హార్మావేంకటరెడ్డి నాయుడుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సభకు హాజరైజవారిలో వేమవరపు చానుపంతులు, మోరెస్సు, సానుమంతరావు, ఎస్. సత్యమూర్తి, పి. రామనాథను, టి. వరదరాజులనాయుడు, టి. సుందరరావునాయుడు, కే. వేంకటాచారి, డాక్టరు సి. నరేశమొదలయ్యారు గాఢు ఉండిరి.

ప్రారంభమున సభోద్దేశ్యములతో సానుభూతి తెలుపుచు బంపబడిన లేఖలను కార్యదర్శిచదివెను. ఆ లేఖలలో గవర్నరు, గౌ. టి. ఎస్. శివజ్ఞానంపిళ్లే, సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారు జె. గ్రే, ఎస్. సత్యమూర్తి, టి. ఆదినారాయణశెట్టి, పాపే, మున్నగువారి వద్దనుండి వచ్చినవి కొన్నియుండెను.

సత్యమూర్తిగారు

సత్యమూర్తిగారు ప్రథమమున నుపన్యసించిరి: మానవమరి జాతుము ఉత్తమము గ నుండుటకు సహకారము అవసరమని నేను నమ్ముచున్నాను. రాజకీయ అసహాయోద్యమమునకు ను ఆర్థిక సహకారమునకును విరోధములేదనియు, రెండును స్వరాజ్యసంపాదనకుద్దేశింపబడినవే యనియు కొంచెములోచించి మాచిన బోధపడగలదు. సహకారమును స్థిరముగ సెలకొల్పిన, ఒక్కొక్కదేశమునకును మరియొక దేశమునకుండుల చక్కయి, అసాయలు అధ్యక్షములు గావచ్చును. అంతర్జాతీయ సహకారమునందు భారతదేశముగూడ గొప్పస్థానము వాక్రమింపగలదు. సహకారమువలన ఆన్యోన్యవిశ్వాసమును సౌభ్రాతృత్వమును పెంపొందును. ప్రతివాడును నేవచేయవలెనని సహకారమాత్రమనందలి భావము. తక్కువవడ్డీలకు ఋణము తెచ్చి ఎక్కువవడ్డీల రుణమునకిచ్చుటయే సహకారముగాదు. మానవసేయి సహకారవాదుల దృష్టికి నుండవలెను. ఈవిధముగపనిచేసిన బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతర, ఆంగ్ల, తమిళ, ఆదిద్రావిడులను భేదము లదృశ్యములను. మానవులందరకును ఒకేఉద్దేశ్యమనిమాత్రము మనముగుర్తించినచాలునని సత్యమూర్తిగారుచెప్పిరి.

మార్గరేటుక దిన్నగారు

మార్గరేటుక దిన్నగారు అంతట మాటలాడిరి. భారతఇంగ్లాండు దేశములందలి సహకారోద్యమమునుగూర్చి ఆమె ప్రస్తావించుచు భారతశ్రీరీయుద్యమమునందు విశేషించి పాల్గొనకుండినందులకు చింతించెను. భారతశ్రీరీ సామాన్యముగ తమధనమును బంగారు, చెండి, నగలరూపమున నుంచుకొనగోరుదురు. లాభమువచ్చునట్టియు ప్రజోపయోగమైనట్టియు సహకారసంఘములందు చెల్లించెను. శ్రీరీయందు విద్య ఎక్కువగవ్యాపించుకొలది, సహకారోద్యమమును అభివృద్ధిచెందు నని ఆమె నుడివెను.

రామదాసు పంతులుగారు

భారతదేశములోని సహకారోద్యమము ప్రారంభదశలోనే యున్నదని రామదాసుపంతులుగారు చెప్పిరి. అసహాయోద్యమము అన్నియుద్యమములను కలవరపరచెను గాని ఈ సహకారోద్యమమునం దన్ని సంఘములవారూను కలసి పనిచేయుచుండినందున, ఈ సంఘమునకు మార్పుగలుగలేదు. ఉద్యమమునందలి సూత్రములను బాగుగ గుర్రెంగి వానిప్రకారము అనుష్ఠించువారిలో గాంధీమహాత్ముడు అగ్రగణ్యుడని చెప్పనిచ్చినని రామదాసుగారు చెప్పిరి. భారతదేశపు భావివారులు గ నుండగినవిద్యార్థులు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము యాజమాన్యమున నొక విద్యార్థిసహకారసంఘమును స్థాపించిన బాగుగ నుండునని ఆయన లెల్లంచెను.

సహకారోద్యమము బీదవారికై యుద్దేశింపబడినదనియు, ఈసంఘములవలని లాభమును బీదవారే విస్తారముగ పొందుట యుచితమనియు రెవరెండు తీరుగాను చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు

నేడిచ్చట జరుపుచున్న యుత్సవము కేవలము స్థానికమైనది గాదు. ప్రపంచముంతటను నేడియత్సవము జరుగుచున్నది. సహకారవాదులు అధికదుర్లభులు లేప్పించుటకు అన్యోన్య విశ్వాసమును పురికొల్పుటకును చేయించుడిన కృషిని వివరించుటకు, ఉద్యమమును వ్యాప్తిచేయుటకును, ఈ యుత్సవముద్దేశింపబడినది నేను లెల్లంచెను. సహకార సంఘములందు ఋణముల నిచ్చుటవలన పెట్టుబడిదారుల బానిసండి బీదవారికి విముక్తిగలుగును. ఈ రాష్ట్రమునందుగూడ దీనిలాభము బాగుగ తెలియుచున్నది. ఈ సహకారోద్యమముయొక్క నూత్రము మానవసేవబీదవారికిని, దుర్బలలకిని సహాయము చేయుట ఈ సహకారసంఘములవిధి. ఈ యుద్యమమునందు భాగస్వామి

యవారును, స్వరాజ్యవాదులును పాల్గొనుచుండుట సంతోషకరముగ నున్నది. అందఱును సాధనములు భిన్నమైనను స్వరాజ్యసంపాదనమునకై పనిచేయుచున్నారు. సహకారములేన, ఆకార్యము సాధ్యమునని నేను తలచెదను. ప్రపంచములో ఒక దేశమునకును మరొక దేశమునకును మధ్య యుద్ధములు లేక, అన్యోన్య ప్రేమను కల్పించుటకు ఈ సహకారోద్యమము లాభకారిగ నుండగలవని సర్. మార్కా రెడ్డి నాయకుగారు చెప్పిరి. సహకారోద్యమమునుగూర్చి కొన్ని పాటలు పాడుచున్నాను. అభ్యుత్థునికిని ఉపన్యాసములను విందనముల నర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూలై నెల 7-వ తేదీ సోమవారము

(1) భాస్కరులు			
దసియాల బా 1-కి రు 85-0-0	మొదలు 45-0-0	నలుగు	
దియ్యము బస్తాలు	మొదలు, బజారు		
కునుమ తేనెబిడి ,, 48 గలవి రు 12-0-0	14-0-0		
నెల్లూరి ,, డిబ్బా ,, 16-0-0	17-0-0		
డిల్లీ ,, డిబ్బా 45 గలవి ,, 16-0-0	17-0-0		
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0	9-0-0		
నవ్వులు ,, ,, 24-0-0	26-0-0		
(2) వడ్డు భాస్కరులు			
కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0	
నెనగలు ,, డిబ్బా ,, 10-12-0	11-8-0		
నెనలు ,, డిబ్బా ,, 10-12-0	11-4-0		
మినుములు ,, డిబ్బా ,, 12-8-0	18-12-0		
ఉలవలు రు 164 ,, ,, 9-4-0	10-4-0		
(3) నూనె వడ్డువులు			
నవ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 160-0-0	170-0-0	
నెయ్యము 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0	
కొండాపురం కేరునెనగవడ్డుబా 1-కి ,, 60-0-0	62-0-0		
యితర ప్రదేశము ,, ,, 55-0-0	58-0-0		
కేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 142 మి.కా.నూనె 185			
అనుదము నూనె బా 1-కి	రు 172-0-0	175-0-0	
(4) చిల్లర వడ్డువులు			
చాయపనుపు బా 1-కి	రు 205-0-0	210-0-0	
కూరపనుపు ,, ,, 155-0-0	160-0-0		
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి రు 80-0-0	112-0-0		
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45, 50			
కాళహస్తి పాయకట్టు ,, ,, 60, 70			
రైలు బా 1-కి	రు 85-0-0	80-0-0	
శిలవంతు బా 1-కి	రు 36-0-0	42-0-0	
(5) ఇనుము			
కట్టలు రఖం బా 1-కి	రు 86-0-0	88-0-0	
చదరం ,, ,, 85-0-0	41-0-0		
రవుండు ,, ,, 86-0-0	89-0-0		
(6) లోహములు			
కెండి 100 కులంకు	రు 78-0-0	88-4-0	
బంగారము, కులము 1-కి	రు 25-8-0	25-8-0	
నవరస 1-కి		16-8 6	
ఇర్రడి బా 1-కి	రు 290-0-0	298-0-0	
రాగి డిబ్బా	రు 830-0-0	845-0-0	
అస్కా చక్కర బా 1-కి	రు 41-8-0	42-0-0	
(7) రంగులు చలిజలైన			
అవ్వకప్పుడు 20 డిగ్రీలు	రు 90-0-0		
కొట్టి కప్పుడు డిబ్బా	డిబ్బా		
సింహం డిబ్బా	డిబ్బా		
4 గుర్రం డిబ్బా	రు 85-0-0		

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన చర్మము మీదగాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచర్మములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు. కాన, తామరతీట, ఏనుగుగడ్డి మొదలగునవి గలవా రందరు ఈతైలము ఒకపాటి వాడి మాడగోరుము. దీనిని రాచినమంట యుండదు. చర్మము నలు వెక్కిరిచు, పుండుపడదు. అనేక యెండవండి యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు రాచిపోతనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు. అమ్మకొంజనము దీటో బోలెబాయి ముద్రాను.

ఆయుర్వేద్య లయము-బెజవాడ

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారు

కీర్తి శేఖరుల వైద్యరత్న పండిత గోపాలచార్యులవారు ఆయుర్వేదవైద్యవిధానపునర్వక్షివన మున కొనసాగించిన ఆయుర్వేద మగుదేశనేన అభిలభారత దేశవాసులకును చిరస్మరణీయమగు ననుట శ్రేష్టికంకయమున లేదు. వారు తమజీవితమును ధనమును శక్తిని కాలమును పూర్తిగా నిండులకే ధారపోసి యశశకాయులైరి. వారు చెన్ననగరమునం దేర్పరిచిన ఆయుర్వేదకళాశాల యిప్పుడు డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి యంగారి యాజమాన్యమున పూర్వపు మహోన్నతస్థితిని గోలుపోకుండ బాగుగా పనిచేయుచున్నది. శ్రీమాన్ గోపాలచార్యులవారు రాంధ్రులగుటచే వారొనరించిన యామహత్కార్యమున కాంధ్రలోక మంతయును స్పృహకు సహజము. శ్రీ గోపాలచార్యులవారు జీవించియుండగా కళాశాలలో వారియొద్ద ఆయుర్వేదమును సాంగోపాంగముగ నభ్యసించునశిక్షులైన సచ్చాత్ములగు సాంధ్ర ప్రముఖు లెందరో యిప్పుడాంధ్ర దేశమున నాయుర్వేద వైద్య కాల ల సేర్పర చి దేశ సేవ చేయుచున్నారు. అట్టి శ్రీమదాచార్యుల వారి ప్రియ శిష్యులలో బ్రహ్మశ్రీ నోరి రామశాస్త్రిగారు రంగుణ్యులు. వీరిది సారంపర్వముగ వైద్యకుటుంబము. మప్పేకట్టునంటి యామధములను తయారుచేయుటయందును విషమహాధులను ముద్రువులయందును వీరిపెద్దలు విశేషవిఖ్యాతిని గడించిరి. రామశాస్త్రిగారి తండ్రిగారు తమజ్ఞేషజ్యప్రవీణ తమలన వెక్కిరిమంది జమిందారుల మన్ననలకు పాత్రులైరి. శాస్త్రులవారు మొదట తండ్రిగారివద్ద వైద్యవిద్యను ఆంధ్రగోర్యాభ్యాసము బాగుగా నభ్యసించి పిమ్మట చెన్నపురికిని శ్రీ గోపాలచార్యులవారి కళాశాలలో విధివిధానపూర్వకముగా వైద్యశాస్త్రములను పూర్తిచేసిరి. అంతటితో విరమింపక నేటివరకునుగూడ వారు పరిశోధనలను చేయుచువెక్కి అపూర్వవిషయములను గ్రహించి వాటిలాభమును దేశీయుల కందజేయుచున్నారనుటయందెట్టి ఆతిశయోక్తియును లేదు. ఆయుర్వేదమునందు వీరికిగల గాఢాభిమానమున వీరు శ్రీ గోపాలచార్యులవారినిగూడ మించిపోయి రని చెప్పినచో నది వోషము కాబాలదు. ఆంధ్రదేశమునందెట్టి నిండు అభిమానముగల యాయుర్వేదవైద్యులను వెక్కిరించ సిద్ధపరుపగోరి వీరు బెజవాడలో నొక యాయుర్వేదకళాశాలను స్వగృహమునందే ఏర్పరచిరి. బెజవాడలోను తత్పరిసరము నను వీరిచే చికిత్సనంది ఆరోగ్యము బడసినవారిసంఖ్య అపారమని స్వలకాలము శాస్త్రులవారింట నుండగలవారి కందరికిని తప్పకవిధితుకాగలదు. వీరి గృహము మంచుబారులో నున్నది. వీరివైపున వైద్యశాలగలదు. మధ్యభాగమున వీరిని వాసము. వెనుకభాగమున కళాశాలయున్నది. ఈ కళాశాల బాగుగా నభివృద్ధిచేందులకు వీరు సాగ్ధ్యత్యాగముతో చేయుచున్న విపులప్రయత్నము చాల ప్రశంసనీయము. వీరులగు విద్యార్థులకు భోజనపదుపాయముగూడ నొనరించుటకు వీరధికమగు కృషిచేయుచున్నాడు. వదాన్యులగుసాంధ్రప్రముఖులు వీరికితోడ్పడుచుండుటచే వీరికృషి కొంతవరకు సఫలమగుచున్నదిగాని యిదిచాలదు ఆంధ్రదేశమునందలి స్థానిక సంఘములను ధర్మసంస్థలును దానికి వార్షికములనొసంగవలెను. ధనికులు బాగుగా తోడ్పడవలెను. చెన్నపురిలో నొక కళాశాల యున్నంతమాత్రమున చాలదు. అదిగాక ప్రధానాచార్య పదవికి పాండిత్యమున, అనుభవమున, గాఢమగు నభిమానమున గల శాస్త్రులవారివంటి మహానీయులు లభించుట చాలనరుదు. ఒకంతసేపు శాస్త్రులవారిలో సంభాషించుభాగ్యము లభించినచో వారిని మృత్యు పట కీలము ను, వినయవ్యులభావమును, గాఢాభిమానమును, పరోపకారవాంఛయును బాగుగా గోచరింపకమానవు. విద్యార్థులకు నుండులను చేయుపద్ధతిని శేషింతువారిచేతనే నుండులను తాము స్వయముగా చెంతనుండి తెయారు చేయించెదరు. నుండులను శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయించుట యందు వీరికిగల డీక్ష అపూర్వము. నేయి కళ్ల కనిపెట్టుచుండురు. మరొక వర్ణము రాలేదని తోచినచో ధనవస్తువునకు కొంతకొంత చెనుదీయక నా యామధమును పూర్తిగా విసర్జించెదరు గాని కనుకు గుర్తింపడదు. వీరు సత్కీవాక్య నిరతులు. ధార్మికులు. రోగ నివాదాదులను విద్యార్థులకు నేర్పుటకు తాము చికిత్స చేయునపుడు విద్యార్థులను రోగులకడకు గొనిపోయి నేర్పుచుండురు. వీరి కళాశాల యందుమొదలుగా ఆశ్రమపద్ధతి నున్నది. వసిష్టాశ్రమమునకు వసిష్టాశ్రమకర్త్యాశ్రమమునకు కణ్వులును వాల్మీకాశ్రమమునకు వాల్మీకాశ్రమమునకు కుల ప తు లు గా నుం డి

నట్లు విద్యాప్రదాన మొనరించిరో అటులే శ్రీరామశాస్త్రిగారి యాశ్రమమునకు కులపతులుగానుండి మహా శ్రేష్ఠులయ్యున్నారు. కులపతి (అనగా ప్రధానాచార్యుడు (ప్రిన్సిపాలు) యొక్క మహిమనుబట్టియే శిష్యులొకటి శీలసంపద పెంపొందును. ఒక్క కులపతివైననే ఆశ్రమవిఖ్యాతి యంతయు నాధారపడియుండును. ఒక్క గాంధీమహాత్మునివైననే అసహాయోద్యమము తయై నాధారపడియున్నది. అట్టి శీలసంపదలుగల దేశకుల సంఖ్య అత్యల్పముగాననే అట్టిగురువులొరకు మనపూర్వులు బాగుగా ప్రయత్నించి తమ బిడ్డలనుగొనిపోయి అట్టివారి ఆశ్రమముల దర్శించుచుండెదవారు. శ్రీ కృష్ణులకాములు సాందీపాచార్యుని ఆశ్రమమునందును, లవకుశలు వాల్మీకుల వారి ఆశ్రమమునందును విద్యాభ్యాస మొనరించిరి. మనకాలమున నిట్టి సద్గురు నిర్ణయము మరింతకష్టముగ నున్నది. కల్లప్రకటనలును పటాలోపములును ప్రబలియున్న యీ-కాలమున చెప్పినప్రకారము గుణమిచ్చు నామధములను, శాస్త్రోక్తముగ విద్యనభ్యసించి అనుభవమునకు తెచ్చుకొని ప్రేమతోను సద్భావముతోను ద్రవ్యమే ప్రధానముగ చూచుకొనక దైవప్రీతికొరకు యధా లాభసంతుష్టితో వైద్యము చేయు వైద్య శేఖరులను, గుర్తించుట మిక్కిలి కష్టముగనున్నది. కంపుల చాలకంఠే మాయ కంపులని గారింపుతే వేమడుంగు లధికముగ కనబడి ప్రేక్షకుల కనులందు రుమిట్లుగొలుపుచుండును. కాని నిదానముగ పరీక్షించిన వారికిమాత్రము నిజము వెల్లడికాకమానదు. శాస్త్రులవారు అభిలభార తాయుర్వేద విద్యాపీఠమునకు పరిశ్రమలలో నొక్కరు. నాల్గవ ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనసభ కధ్యక్షత వహించిరి. అభిలభార తాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనమునం దుత్తీయము లగు నామధములను ప్రదర్శించి వెక్కిరించుచుండువారికములను పొందియున్నారు. ఆయుర్వేదపరీక్షలం దుత్తీయవై పట్టుములను పతకములను బడసియున్నారు. విద్యావినయసంపదతో పాటు ధనసంపదను సత్సంతానముగూడ కరుణాకరుడగు సర్వేశ్వరుడు వీరికి కటాక్షించెను. వీరికృషియందు సార్వభౌమ పరత్వమేమియును లేదనుట కిదియే ప్రబలినిదర్శనము. గాన సాంధ్రదేశము నందలి ధనికులను జమిందారులను ప్రభాస్థానిక సంఘముల వారును వీరు ప్రారంభించిన ఘనకార్యమునకును చేయూత యొసంగి యుద్ధరింతురుగా; ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు మధ్య స్థిమమునదగిన విషయవాడనగరంబున శాస్త్రుల వారేర్పరచిన ఆయుర్వేదకళాశాలయే ఆంధ్రాయుర్వేద సర్వకళాశాల యగునట్లు సర్వేశ్వరు డనుగ్రహించుగాక! నేనిటీవల స్వయముగ బెజవాడకిని వీరి యామధ కాల ను విద్యాశాలను చూచితిని. ఒక దినమంతయు వీరితో గడపితిని. ఇంటున్న పురుషుల షికారువెల్లినపుడును గూడ శాస్త్రులవారు తాయుర్వేదవైద్యమును-కళాశాలను, భారతాయుర్వేదసమ్మేళనము, ఆంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము మున్నగువానిని గూర్చియే మాటలాడిరిగాని యితర విషయములను తలపెట్టనేలేదు. వీరికి విషయమునగల ఏకాగ్రతను, వీరిక చురుగలపలుకుబడిని పౌరులనువీరియెడగల గౌరవమును గూడ చాలసంతోషించితిని. ఆయుర్వేదవైద్య విద్య నభ్యసించగోరువారికిని, వ్యాధులకు చికిత్సను బడయ గోరువారికిని, ఆయుర్వేదవిద్యాభిమానులకును, పూజనీయులగు వీరిని గూర్చి వెల్లడించుట నాముఖ్య కర్తవ్యమని తలంచిన నే నీలేఖ ను వ్రాసితిని.

వేదవరమూడి శేషగిరిరావు,
ఆంధ్రపత్రికా సహాయసంపాదకుడు.

మోష్లా హత్య

ఒక చిన్నకలహమునకై ఒకని చంపుట

కొచ్చిన్, తాలై రు: ఒక యింటిలో కాపురమున్న యిద్దరు మోష్లా ప ని వాం ద్ర కు ఒక చిన్న కలహము జరిగి నిన్నటి యుత్తయమున అందులో నొకడు కొచ్చిన్ త్రొత్తకోడలిపాద క్రూరముగా చంపబడెను. ఒకడు స్నానము చేయుచుండగా వీరు యింకొకని ఆవరణలోనికి పోయెను. అందుకై స్త్రీలుమాటలై మాటల అనుకొనుచుండగా పురుషులవచ్చి ఆలహములో పాల్గొనిరి. చనిపోయినవాడు స్త్రీలపాట్లటలో నీవెందుకు పాల్గొంటి పని ప్రక్కవానినడుగ దానికి వానికి కోపమువచ్చెను. కుంజు మహమ్మదు నిద్రపోవుచుండగా వాడువచ్చి వీనిని కత్తితో ఎదురొమ్ములో పొడిచెను. పొడిచి పారిపోగానే అందఱుమహని వెంటబడిరి. కాని వాడుకత్తి త్రొక్కుచు పరుగెత్తుచుండుటచే వాని నెవ్వరును పట్టుకొనజాలకపోయిరి. పోలీసువారు వానిని నిన్నరాత్రి అరెస్టుచేసిరి. వాడిపైదు రూపాయలనున్నాడు.

(10) (11)

విదేశ వార్తలు

సింగపూరు నౌకాశయము

అవశ్యమునుట

ఒక నౌకాశయమును

లండన్, జూలై 4:—రాత్రి 10/15 యుద్ధసమయమున సామ్రాజ్యముపై సముద్రముమీదుగ శత్రువులు దండెత్తకుండుటను, మన తేమమునిమిత్తమును సింగపూరు నౌకాశయము ప్రాణాధారమైనది. మనకు సముద్రముమీద అధికారము లేనిదే సైనిక వర్తకపుపనులకు ఏమియు ధారాళముగ జరుగుటకు అవకాశముండదు. ఇవన్నియు తుడిచిపెట్టుట పోవలసినదే. సముద్రములమీద మనకు వర్తకము నిమిత్తముగాని సైనిక నిమిత్తముగాని పోవుటకు వీలేయండదనిపోయినయందులలో తెలుసుకొంటిమి. వర్తకమును పెండ్లిమాలముగ నభివృద్ధిచేయటచుగాని వర్తకపుపనులను సింగపూరు నౌకాశయముద్వారా అధునిక పద్ధతుల ప్రకారము కాపాడుటకు ప్రయత్నించకపోవు విధానములేవ్వి. సింగపూరు నౌకాశయము డొమినియనులకేగాక మన తేమమునకే లాభకరమని అలగ్నాండరు డేవిడ్సాగారు నౌకాశయముపై మున్ముఖతరమున వ్రాయుచున్నాడు.

సూర్యుని రేవును పెద్దదిజేయుట

జర్మనులకంట్రాక్టు సంగీకరించుట

లండన్, జూలై 5:—ఉదయం 1/20 సూర్యుని రేవును పెద్దదిచేయుటకు జర్మనులకంట్రాక్టును అంగీకరించినది కెయిరోనుండి ప్రెమ్ముపత్రికావిలేజురి తెలుపుచున్నాడు.

జర్మనులహస్తమును

కొలంబొ, జూలై 4:—జర్మనులయవకులకు రహస్యముగ సైనికవిద్యను జాతీయవాదరహస్యసంఘమువారు నేర్పుచున్నారని నలుగారికి ప్రెంచిసైనికన్యాయస్థానమువారు 10 ఏండ్ల శిక్షను 50000 బంగారు మార్కుల అపరాధమును విధించిరి. ఇంకొక 17 నుండి నెలనుండి రెండుసంవత్సరముల శిక్ష విధించబడెను.

యునై. కెడుస్ట్రస్ అధ్యక్షుడవది

కి మరల ఇంకొకరిని సెనెటు లాపారెట్టిగానిపేర్కొనిరి.

1925 సంవత్సరము జనవరి 1 తేదీనుండి నార్వేరాజధాని క్రిస్టియనియాను అసోసియేషన్ పిలిచెదరు.

మరాఠీ తరగతులు

పై న్యాయుల అవసరాల తొందరగనున్నది

మ్యాడ్రిడ్ జూలై 4:—మరాఠీలో స్పెయిను పై న్యాయులగతిని గూర్చి ఏమియు తెలియలేదు. అశాంతిగనున్న ప్రదేశములో శత్రువులు చాలవంది చేరుచున్నారట. వీరితో స్పెయిను పై న్యాయులు పోరాడినది. సియటు, మిల్టాల్కు ప్రభుత్వమువారు సహాయక సైన్యమును బంపదలచిరి.

మోటారుచమురు పన్ను

ను సాగునటుల ప్రభుత్వమువారు చేయలేక దానిని వదలుకొనజూచుచున్నారని వార్తాపత్రిక లాహింపుచున్నది. పెద్దమోటారుబండ్లమీద పన్నులనువేయ నుద్దేశించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ఆఫ్నిస్థాను ఆయుధములు

మార్షింగుసోస్ట్రుపత్రిక నిర్ధారణ

లండన్, జూలై 5:—చాలకాలము ఆఫ్నిస్థాను ఆయుధములనుగూర్చి పత్రికలందు తెలియజేసిరి. ఇంగ్లండునుండి దచ్చి పోగొడవలో దొంగతనముగ మరఫీరంగులను లెనిన్ గ్రాడుకు బంపినయిం శిష్టసంగతులనుగూర్చి ఆ ప్రకారము రెండు పోగొడవలో మరఫీరంగులు ఆఫ్నిస్థాను నిమిత్తము బంపబడినవి మార్షింగు సోస్ట్రు నిర్ధారణగ డెలుపుచున్నది.

లండన్ సభ

రూపకములు

భారీజేయువిషయము

లండన్, జూలై 4:—ఉదయం 12.25 లండన్లో జరుగు అంతర్జాతీయమండలిసభనుగూర్చి జర్మనుపత్రికలు ఎంతయో వ్రాయుచున్నవట. రూపకభారీజేయుట ఒడంబడికలో లేనివిషయములను లండన్ సభలో చర్చించెదరట. జర్మనులు ఒడంబడిక వరకులను వెరవేర్చులేదనుకారముచే డెల్టాస్టూమ్మ్యాన్లదగ్గర ప్రదేశములను ఆక్రమించుకొనిరి. సాధారణముగ ఒడంబడికలు సర్వత్రా కుదిరినపుడు ఈ ఆక్షేపణ చెల్లదు. తక్షణము భారీజేయవలసియుండునని డాక్టరు ఫ్రైస్ట్రూగారి పత్రిక వ్రాయుచున్నది. దీనినిబట్టి జర్మన్ విదేశాంగప్రభుత్వమువారియభిప్రాయ మిట్లున్నదని గ్రహింపవచ్చునట.

రూపు, పై న జెప్పిన మూడు సంగతులను భారీజేయు విషయమై స్పష్టముగ తేలికగాని లండన్ సభలో నిష్పర్ణగ ఏమియు స్పష్టముగ తేలజాలదని ఫ్రైస్ట్రూగారి పత్రిక వాకొనుచున్నది.

వెంచీ కేసు

పార్లమెంట్, జూలై 4:—లండన్ సభకు ఆహ్వానముతో బ్రిటిషువారు పంపిన నూచనలు తమరిని బాధింపవని ఫ్రెంచి వారు గ్రేటు బ్రిటనుకు ఒక లేఖను బంపిరి. వెళ్ళియున్న ఒడంబడికకు భిన్నముగ ఏమియు చేయమని అభయమిచ్చువరకు లండన్ సభకు రాజాల మని తెలియజేయవలె నని ఫ్రెంచి పత్రికలు హెచ్చరించుచున్నవి. రాంకె మగ్నోసాబ్బుగారు వెర్నెయిల్ను ఒడంబడికను పూర్తిగ నీట ద్రొక్కిరని ఫ్రెంచి పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

డొమినియనులకు గూడ జేరినది.

బ్రిటిషువారి కార్యక్రమము డొమినియనులకు గూడ బంపబడినది.

హెరియట్టుగారి సందిగావస్థ

లండన్ జూలై 4:—నవ్వుపరిహార సంఘమువారి అధికారమును తీసివేయును బ్రిటిషువారు ఆహ్వానము నంపుట ఆంగ్లో ఫ్రెంచి తగాదాలకు కారణమైనది. తమ ఆహ్వానమున నవ్వుపరిహార సంఘమువారి అధికారము నెత్తివేయ నుద్దేశింప లేదని అధికారులు లండన్ నుండి ప్రకటించిరి. లండన్ సభలో ఒడంబడిక కుదురుట కష్టమనుచున్నారట. 8 తేదీని సెనెటులో విదేశాంగవిధానమును చర్చింపనుండుటచే హెరియట్టుగారి కిప్పుడు చాల కష్టముగ నున్నది. ఆసమయమున చెక్కర్న ఒడంబడికను డాన్ విధానమును అమలులో జర్మనులు బెట్టనినో నవ్వుపరిహారసంఘమువారి అధికారమును గూర్చి చేసికొన్న ఒడంబడికకును గల వ్యత్యాసమునుగూర్చి సెనెటులో నడిగెదరట.

కనడా ప్రతినిధి

లండన్లో ప్రారంభమున జరుగుసభలో అంతర్జాతీయమండలి సభకు ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి నిశ్చయించుటకు ఆహ్వానము నంపినయిం కాని అసలు లండన్ సభకు ఆహ్వానము నంపలేదనియు ప్రారంభసభకు ప్రతినిధిని బంపు విషయమై ఆలోచించుచున్నార మనియు కనడా ప్రధానామాత్యుడు తెలియజేసెను.

ఆహ్వాన వివరములు

రోము, జూలై 5:—ఇటలీవారు లండన్ సభకు రావలెనని పంపిన ఆహ్వానమున ఇట్లు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. డాన్ నివేదికను అమలులో పెట్టుటకు అందరు ఒప్పకొనునటుల జేసెదరు. డాన్ విధానమును అమలులో పెట్టు నూచనలను మిత్రముండలి సంతకము జేయను. జర్మనీగూడ సంతకము జేయును. ఒక ఒడంబడిక మోస్తరు తయారు జేసెదరు. మిత్రముండలి వెళ్ళియున్న ఒడంబడికను మార్చదలచుకొనలేదుగాన ఈ ప్రకారము ఏర్పాటులు చేయబడును. జర్మనులు చేయవలసిన విధులన్నిటిని ఫలానా తేదీలో పూర్తి చేయవలెనని ఈ ఒడంబడికలో ఒక తేదీని నిర్ణయించెదరు. ఒక పక్షమైనవిషయ ఇప్పుడు జర్మనీ ఆర్థిక ఏర్పాటులకు అటంకముగ నున్న ఆర్థిక నిర్బంధములన్నిటిని తొలగించెదరు. (అసంప్రదివార్త)

చెక్కర్న సంభాషణలు

పరాసులవైఖరి

బ్రిటిషువారి ఆశ్చర్యము

లండన్, జూలై 4:—చెక్కర్న సంభాషణనుగూర్చి ఫ్రెంచివారు రసంబించినవైఖరికి బ్రిటిషువారు ఆశ్చర్యపడుచున్నారు. చెక్కర్న సంభాషణలను ఇతర మిత్రముండలికి బంపుటకు బ్రిటిషువారు ఫ్రెంచివారితో జేసికొన్న ఒడంబడికకు విరుద్ధముగ ఏమియు జేయలేదనుచున్నారు. నవ్వుపరిహారసంఘమువారి అధికారముతో జోక్యము కలుగజేసికొను ఉద్దేశ్యము లేదనుచున్నారు. డానునివేదికను జేర్చబడినసంగతులు కొన్ని నవ్వుపరిహారసంఘమువారు నిర్ణయించుటకు అధికారములేదు. బ్రిటను నిశ్చయముగ ఒక ఏర్పాటునుగూడ నిర్ణయించలేదు. చెక్కర్న బ్రిటను తనయుద్దేశ్యములను డెలుపుచున్నది. ఈ ఏర్పాటులు మిత్రముండలిసభలో లేనిదే చెల్లవు.

బాల బటులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

17 గురు బాలబటులు ఇండియానుండి లండన్ కువచ్చిరి. వెంచీ ప్రదర్శనమునకు లండన్ జేరిరి. వారు రంగమునంతట తిలకించుచున్నారు. వీరికి వారింగుప్రభువు వింవోసగును.

మెక్లారక్ వైమానికుడు తనివారము జపానుజేరెను.

మెక్లారక్ వైమానికుడు కపిమిటాకు వచ్చెను.

సర్. డబ్ల్యు. జి. మాపరుగారు చనిపోయిరి.

భక్త గ్రంథకర్తల కేసు

రంగీతల రమాలు

రంగీతల రమాలు అనుగ్రంథము నీతిబాహ్యమని యిటీవలనే మహాత్ముడు నిరసించెను. ఆగ్రంథమును వ్రాసిన వానిపైని ముద్రాపకాయలపైని పంజాబు దొరతనమువారు కేసుచేసినది తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరు హిందూసభ

మ్యునిసిపాలిటీవారి కేసు

మ్యునిసిపలు ఎన్నికలకు హిందువులు పెల్లి వోట్లు యియ్యగూడదను కరప్రతిమలను మ్యునిసిపలు భవనములకి తికించినది లాహోరు హిందూసభాధ్యక్షుడు భాయీపరమానందు, కార్యదర్శి అన్నదేవగార్లపై కేసు చేయబడెను. అర్జునదేవగారి విషయమున సాక్ష్యమురానందున ఆయననువదలిజేసిరి. పరమానందుగారు గ్రామాంతరము వెళ్లిరి. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

పట్టి మెంటరీ గొంటులను గూర్చి దావాలు

నేనుగు ప్రగారితోపాటు కుమారశంకరరాయ చౌదరి గారును మరియొకరును గూడ కలకత్తా హైకోర్టులో మంత్రులపై ను హాసరటులు కాటనుగారినైనను దావాలు తెచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీవేంకటేశ్వర ఆయుధ

రేవుదకలాశాల.

బెజవాడ

జూలై 4 తేదీ నూతనవిద్యాధులకు ప్రవేశపరీక్ష జరిగినది. ఇంకను కొందరు విద్యార్థులు చాలదూరమునుంచి రావలసియుండుటచే వారినిమిత్రం తిరిగి జూలై 14 వ తేదీవరకు అవకాశమిచ్చినాము గాన మాకలాశాలలో చేరదలచినవిద్యార్థులందరు జూలై 14 తేదీలోగా రావచ్చును కొందరికి. ధరభాష్టువారములు కలాశాలాని మనుషులు పంపబడును. సంస్కృతవిద్యార్థులకు 5 కి. భోజనవసతి యేర్పాటు చేయబడును.

నోరి రామశాస్త్రి,

కలాశాలాధ్యక్షులు, బెజవాడ.

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకులు

అప్పుడే రాజీనామా నిచ్చుట

గాంధీమహాత్ముడు యీవారపు 'ఎంగుఇండియా' లో

నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘసభలో గావించిన తీర్మానముప్రకారము స్వయముగ పంచవిభజనామూలమును తమవశాలని స్వభూమి రాజీనామానీయవలెనని కోరగా, వెంటనే కాళిదాసు జావేరిగాను ప్రాక్టీసుజేయుటయైన తాను సభ్యుడుగనున్న అన్నిసంఘములకును రాజీనామా నంపెను. ఆయన మరల ప్రాక్టీసుజేయుచుండ నని తెలిసియె నోటట్లు యెప్పుకొనిరి. కమిటీవారు కోరినప్రకారము వెంటనే యీ పని జేసినందులకు నేను కాళిదాసు జావేరిగారి నభినందించుచున్నాను. ఆయన మంచిప్రచారకుడు. ఆయన తనసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చినంతమాత్రమున కాంగ్రెసునేను మానుకొనునని తలపెరుచు. కాంగ్రెసుసభాస మంతటితో నేకీభవింపవచ్చును, దుర్బలత్వముచేతనే మరియంతరపరిస్థితులు కారణములవల్ల కో కార్యనిర్వాహకసంఘమునందు స్థానము లేకున్నను అందున్నప్పటివలెనే అంతపనిని ప్రతిపాదించుచున్నాను. జావేరిగారు సభ్యులజేర్చుటకును, నూలుపనుకుటకును, ఖర్చుప్రచారముజేయుటకును, నిధిని వసూలుజేయుటకును మున్నగుపనుల జేయుట కెట్టియాటంకముండదు. నిజముగా పనిజేయవలెనను నాతడు ఉద్యోగరార్థతకు ఒదులుపనిచే కావలెనని కోరును. కార్యనిర్వాహకసంఘములో లేకపోవుటవలన అందుజరుగు సల్లా మల్లాలు లేకుండ తప్పించుకొనును.

వ్యాజ్యములు జేయువారిపై గల నిషేధమును తొలగించు తీర్మానము ఆ. భా. కాం. సంఘము త్రోసివేసినపుడు వెంటనే గంగాధరరావు దేశపాండిగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. వెంటనే అది అంగీకరింపబడెను. దేశపాండిగారు కాంగ్రెసు జనరలు కెక్రిటింగ్ నుండుట తటస్థమైనది. ఆయన కర్ణాటక రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు గూడాను. కర్ణాటక దేశమునకు దేశపాండిగారే పనిజేయువాడైనపుడు అచట నీకష్టమెట్లు దీరునో తెలుసుకొనవలసినదే. ఆయన కాంగ్రెసు కార్యమును నడుపుచున్నాడు.

గంగాధరరావుగారి విషయము పెద్దపరీక్ష యైనది. ఆయన యెట్టి ఉద్యోగాధికారము లేకుండనే ప్రజలను నడుపవలెననియెడల మనకందరకును అనుసరణీయ మగు ఆదర్శమును జూపినవాడగును. ఉద్యోగమేమియును కోరకుండ మంచి అధికారివలెనే గట్టిపని జేయుగల ప్రచారకులు మనకు అవసరము. అట్టి శ్రీపురుషులు లున్నయెడల దేశము గర్వపడవచ్చును. నారే దేశమునకు రిజర్వైనెవ్వరు.

ఇప్పుడు గల్గిన చిత్రపరిస్థితులగుర్చి మరియొకవిషయము జెప్పవలసియున్నది. మన కందరకును ఆ స్థి యేల యుండవలయును? కొంతకాల మైనపిదప ఆ స్థింతును యెక్కినచేయి వదలివేయరాదు? మంచిచెడ్డల లక్ష్యము జేయని వర్తకులు దీనిని దుష్కర్మల కుపయోగించెదరు. మన మద్దానిని ఒక ధర్మ కార్యమున కేల విని యోగింపరాదు? హిందువులైనవాడు కొంతకాలమునకు యిట్లు జేయుట ఆచారమేయుండెను. సత్పురుషుడైన ప్రతిహిందువును కొంతకాలము గృహస్థాశ్రమము ననుభవించినపిదప సర్వమును ఆ స్థిని వదిలిపెట్టువానప్రభాక్రమముగలదు. ఇట్టి మహాత్మాప్రవాచయము నేల పునరుద్ధరింపరాదు? ఇట్లు జేయుట యనగా మనసర్వస్వమును మరియొకరిచ్చివేసి వారు పెట్టినదానిని తినుచుండుటయే. నామమాత్ర మిది చాలాబాగున్నది. అట్లుమరియొకరికి దత్తముజేసినపుడు దుష్ప్రయోజనము ఒకచోటను గాన్పింపదు. అట్టియోర్వాట్లు జేయుటయే నైతికవిషయములుగూడ యుండును. తండ్రి కుమారుడున్నారనుకొనుడు. ఇద్దరును అసహాయవారులైనను తండ్రి కుమారునకు ఆస్తియాజమాన్యభార మొప్పు జెప్పట యెట్లు వీలగును? ఇట్టి ఆలోచనలు వచ్చుచునేయుండును. కాని అట్టికిష్టములు వచ్చినపుడే ధర్మమును గుర్తించి సమముజేయుటయే మానవునినైతికాధ్యక్షము డెలియును. ఇట్టిపనులకు దుర్మయల చేజిక్కికుండుజేయుటయెట్లో చాలకాలము పరిక్షించినపిదప తెలియగలదు. ఈ ఆదర్శము చెడుత్రోవన బెట్టబడునేమో యనుభవముచే మాత్రము యెవ్వరును యీపరీక్ష జేయకుండ వెనుదిరుగుదు.

భగవద్గీత రచించినభగవంతుడు, మాత్రమొదలగు అన్ని దోషములును సమర్థించినందులకు దానిని కాల్చివేసెదరని తెలిసినను ఆ సందేశము నొసంగకుండ నాటంకమేమియు లేకపోయెను.

బొంబాయి, సరోజినీదేవి

జావక ముంచుకొనుడు!

మహాత్ముడు 'ఎంగుఇండియా' లో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

శ్రీమతి సరోజినీదేవి బొంబాయి 12 వ తేదీని చేరును. బొంబాయి ఆమెకత్తుత్సాహముతో స్వాగత మిచ్చునని నిశ్చయముగ డెల్వెదను. తూర్పు ఆఫ్రికా దక్షిణాఫ్రికా దూరదేశములలోని పుత్రికాపుత్రకులవత్తుమున పనిజేయుటకు కాంగ్రెసు యంతకన్న యెక్కువైన రాయబారిని బంపజాలదు. అక్కడనున్న పుత్రపుత్రకులకు సరోజినీ నిజముగా తల్లియే. వారికి జేయదగిన సేవజేయుట కేమాత్రమును ఒడలు దామకొనలేదు. భారతదేశపు కోయిలదిగివచ్చి మధురగానముతో భారతీయులకు శ్రవణానందము గూర్చవచ్చునపుడు బొంబాయి ధర్మమును జ్ఞప్తికి దెచ్చుటకై ఆమెవద్దనుండి వచ్చినలేఖను కడసారి దానిని ప్రకటించుచున్నాను. ఇదిగో ఆలేఖ.

“మీపిల్లలతో నిండియున్న దక్షిణాఫ్రికాలో నావృద్ధయము నాటుకొనిపోయినదానిని బంధములనుండి వెకలించుకొని యెట్టుకేలకు బయలుదేరి వచ్చుటకు చాల విచారమగుచున్నదని చెప్పుచున్నాను.

మాడునెలలనుండి నిద్రాచారములు లేకుండ పనిజేసి ప్రయాణము జేసిన పిదపకారగోలొడలో నెక్కి నిద్ర నిద్ర ఒకటేనిద్ర పోవచ్చుననుకొంటిని. నాశరీరము అంతయును అలసియుండెను. మొదట కొన్నాళ్లు కర్చిలో ఒక మొద్దులాగు పడియుంటిని, ఇప్పుడు మామూలుగ వెంటనుండీయుండు మిత్రుడు జ్వరమువచ్చినను తూర్పుఆఫ్రికాలో మరియొక నెల పనిజేయుటకు సిద్ధముగనున్నాను. రేపు డాక్టర్సాల్లాలో దిగి తాంబూలాలో పర్యటనమైనపిదప కెన్యాకు పోయి అచటనుండి జూలై 2 వ తేదీని బయలుదేరి బొంబాయి 12 వ తేదీని జేరెదను. కెన్యాలో నన్ను చాలకాలముంచుటకు సంస్కర్తలుగలను. కాని నేనుమాత్రము స్వార్థము నాలోచించుకొని కొంత మూర్ఖత్వతో నుండును. నా చిన్నకూతురు నెలవులలో ఆక్స్ ఫర్డునుండి యింటికి వచ్చుచున్నది. నే నామెను జూచి మూడేండ్లయిది. నేను మంచితల్లిని మీరు నిందింపలేదా?

నా బొక్కిసానంతను చూచిన మీరు నవ్వెదరు. నాకు నావియను వస్తువులు యెక్కువైనయెడల కంపరముగ నుండునట్టి మానసాంతరము నాజీవితములో నిపుడు గల్గినది. కాని ఆఫ్రికా రెండుచేతులతోను వానిని జేర్చినది. ఈసామానంతను లాభకరముగ నుండునట్లుల వదలించుకొనుట యెట్లాయని ఆలోచించుచున్నాను. నాదొక పెద్దపట్టుబటుము, వెండిగలు పెట్టుకొనుటకు ఏడు నెలలపై ఆ గలవు గాని ఒకదానిలో నై నా సర్దిగా పెట్టుటకు లేవు. వెండిపర్వలులన్నీగలవు.ఒకదానినైనానింపుటకు కావలసినంత డబ్బులేదు. ఎన్నో వెండ్రుకల బ్రహ్మలుగలవు. వానితో తుడుచుటకు కావలసిన వెండ్రుకలు వానికిలేవు. అట్లు, ఎన్నోవిదేశపు సిల్కులుగలవు. కట్టుకోజాలను. ఎవరికో యెత్తినో నే నెరుగను గాని ప్రశంసించుచు వెండి, బంగారము, దంతము తాబేలువిప్పులతో జేసినపేటికలు 175 దానే బహుమానములు జేసిరి. నేను దేశాటనము జేయుజరిగితిని. ఇంత సంతోషభాగ్యమును జూచి మీరెంతనవ్వెదరా? నాకు గావలసిన భారతదేశపు చెప్పులుమాత్రము అవసరమైనను ఆఫ్రికాఖండములో నెక్కడను దొరకకపోయెను.

ఈలేఖను తమాషగా వ్రాసితిని. తాత్కాలికమైనను దక్షిణాఫ్రికా రాజకీయజేత్రలోను, ఆరిస్టాక్రమము జేయుటలోను మంచిమార్పుగలిగినది. ఒడలో ప్రాద్దుభోవుటకు మగజనులను చదువుచు నీలనేత్రకులగు సిల్కులతో నాడుకొనుచున్నాను.

నాతోగూడ ప్రయాణము జేయువారు చాలమిత్రభావముతో నున్నారు. ఎక్కడికిపోయినను మిత్రత్వము లభించుట నాయదృష్టము. రాజకీయముగ, విషయము విరుద్ధముగ నున్నవారు నన్ను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నను వారు తరువాత మిత్రభావముతోనే యుండిరి. కొందరు రైలులో ఒకఅమెరికా యువకు డడిగింటుల తమాషాప్రశ్న లడుగుదురు. ఆయన మాట్లాడుచు గాంధీ నిజముగా మృదయమున దేశభక్తుడేనాయని అడిగెను. నేనా కుర్చొన్నచోట మొదైపోతినయే చెప్పవచ్చును.”

తిరుపతిలో హిందుమహమ్మదీయ

ఐకమత్యము

తిరుపతిలో హిందువులకు మహమ్మదీయులకును గల పరస్పరసంబంధములగురించి కె. రాజగోపాలచారిగారు యంగుఇండియాపత్రికకు ఈకిందివిధమున వ్రాయుచున్నారు:—

మీరు హిందుమహమ్మదీయ సంబంధములందు ఒకవిధముగ పరిస్థితులనుగురించిమాత్రమే వ్రాసియున్నారు. హిందుమహమ్మదీయ అనుకూలసంబంధములగురించి నేను కొంత మితవ్రేలిపెదను.

తిరుపతిలో 18000 మంది ప్రజలున్నారు. అందు 500 మందిమాత్రమే మహమ్మదీయులు. మిగిలినవారు హిందువులు. ఇదియొక పూర్ణజేత్రమని మీకు తెలియును. భారతదేశము అన్నిప్రాంత్యములనుండి నేలకొలిది యాత్రికులు ఇక్కడికివచ్చుచుండెదరు. ఈనగరమున హిందువులు అధికమగు పలుకుబడిగలవారు. ఉత్తర హిందుస్థానపు రైరాని దేవాలయపు వివారణ ర్రగనున్నారు. ప్రభుత్వమువారివద్ద వీరికి అధికమగు పలుకుబడిగలదు. మహమ్మదీయులందరు వర్తకులు. కొత్తగవచ్చినవారు. హిందువులకును వీరికిని అనుకూలమున సంబంధము లున్నవి. కడచిన నెవ్వంబరునెలలో ఒకమహమ్మదీయ ప్రముఖుడు ప్రవక్తి జన్మోత్సవముల జరుప సమకట్టెను. తానుండువీధిని అలంకరించెను. ఒక ఎర్రగుడ్డపై ఒకవైపున “ప్రవక్తి జన్మోత్సవము”లనియు మరియొకవైపు ప్రవక్తి లందరిలో ప్రవక్తి యనియు వ్రాసి వీధిలో కట్టెను. కొంతమంది హిందువులు ననపెట్టిరి. ఇట్టిపరిస్థితులు ముందేసంవత్సరమునందు ఏర్పడలేదు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకు తగువువచ్చునేమోయని ఆవీధియందు హిందువులు ఉత్సవములు పోతుండునట్లు దేవస్థానాధికారులే ఏర్పాటులాగెట్టిరి. మహమ్మదీయుల కెట్టి సంకటము కలగకుండుట కిట్టి ఏర్పాటులు చేయబడెను. ఆవీధి నగరమునందు ముఖ్యమగు వీధియగుటచే ఒకదినము ఒకఊరేగింపు ఈవీధియందు పోవలసివచ్చెను. దేవాలయాధికారులు ముందుగ మహమ్మదీయులతో కలసిమీట్లాడి అన్నిరగుడ్డను ఉత్సవసమయమున తీసివేయమని కోరిరి. మహమ్మదీయులు ప్రధమమున అందులకంగీకరించిరి. ఊరేగింపుతో దేవుడాప్రదేశమునకు రాగానే అన్నిరగుడ్డతోపాటు తోరణములను తీసివేయవలయునని హిందువులు మహమ్మదీయుల కోరిరి. ఆమహమ్మదీయుడు అన్నిరగుడ్డనుమాడ తీయుటకంగీకరింపలేదు. నేనాసమయమునకు ఆవీధియందుపోవుమంటిని. అధికసంఖ్యాకులగు హిందువు లొకవైపుననుండిరి. నూరుమంది మహమ్మదీయులు మరియొకవైపుననుండిరి. అవసరమైనచో తగవులాడుటకు రెండుపక్షములవారు సంసిద్ధులైయుండిరి. ఉత్సవవిగ్రహములు మహమ్మదీయులు కట్టిన తోరణములలోనుండి పోవుట తప్పగాదని హిందువులకు చెప్పిన వారు నామాట వినలేదు. తోరణములు, తీసివేయవలెనని వైచిత్ర్యము ప్రతిష్ఠకంఠ మాత్రము భరించుకలుగదని మహమ్మదీయులకు నేనెవరికీ చెప్పినాడో వర్ధమయ్యెను. ఆపుంపులో కొంతమంది హిందువులు త్రొగియుండిరి. నామహమ్మదీయులపట్ల సానుభూతి యున్నదని కొంతమంది నన్నుట్టుటకు కూడవచ్చిరి. అప్పుడు దేవాలయాధికారులు ఇరువురు మువ్వగొర్లువచ్చి ఉత్సవము ఈ తోరణములక్రియంగనే పోవలయుననియు పోలీసు సహాయ మనవసరమనియు చెప్పిరి. అంతటితో మహమ్మదీయుల వైఖరిమాడ మాకెను. తక్షణమే గుడ్డతీసివేయుటకును, దేవునికి తగలకుండ తోరణములను ఎత్తిపట్టుకొనుటకును మహమ్మదీయులు తమంతట తామే అంగీకరించిరి. ఆరాత్రినెట్టి ఆల్లరిలేక ఊరేగింపు ముగిసెను. నగరమునందు భక్తహృదయుడైన వారు కడచిన దినము జరిగిన తగాదా వినగానే ఈతోరణములన్నిటిని తీసివేయవలయుననియు అట్లుచేయవచ్చు తానే స్వయముగ తోరణములను తీసివేయదననియు చెప్పెను. తోరణములు తీసివేయబడెను. ఆయనను కొన్నిదినములవరకు ఆవీధియందెట్టి ఉత్సవములు జరుగకుండునట్లు దేవాలయాధికారులు ఏర్పాటులు చేసిరి. హిందువులు అధికసంఖ్యాకులై యున్నందున అల్పసంఖ్యాకులను మహమ్మదీయుల నిరాదరణించుచున్నారను భానము వారికి కలుగ కూడదనియు ఆందుకై తామట్లుచేయుచుండిరినియు ఒక దేవాలయాధికారి నాతో చెప్పెను. ఈ ప్రయత్నములందు నగరమునందలి హిందువులు వారికితోడ్పడుచుండిరి.

రెండు మాడుదినములైనవిమ్మట హాకిం సాహెబుగారు నన్ను పిలువనొచ్చిరి. హిందువులు గొప్ప బౌద్ధాధ్యక్షులను ప్రకటించినదియు, మహమ్మదీయుల ప్రవర్తనము సమముగ లేకుండెననియు అందులకు తనకు తలఁపులుగనుండెననియు వారు చెప్పిరి. కొన్ని దినములైనవిమ్మట రంజానుకు హిందువులు కూడ మహమ్మదీయులతోపాటు తమ అంగళ్లను మూసివేసిరి. కొన్ని దినములకు అమావాస్యనాడు హిందువులు తమ అంగళ్లను మూసిరి. వారితో పాటు మహమ్మదీయులకూడ అంగళ్లను మూసిరి. ఈవిధమున పరస్పర అనుమానంబులు క్రమముగ వృద్ధి చెందెను. చిట్టచేయదున్నవి. ఎల్లకాలము ఇట్లేయిండునని భలచెనను. చాలాకాలమునుండి తిరుపతిలో ఒక మసీదయిందెను. ఇటీవల మరియొక మసీదు నిర్మింపబడెను.

ఈ క్రొత్తమసీదునుకూడ హిందువులు మేళము వాయించుటలేదు. హిందువులసంఖ్య పలుకుబడిలేక ఆధికము. వారు తలచుకొనిన మహమ్మదీయులను లక్ష్యముచేయక తమ కిష్టమునచ్చినట్లు ప్రవర్తించవచ్చును. కాని ఇట్లు సరసమున హిందువులు ప్రవర్తించుచుండుటచే మహమ్మదీయులకు హిందువులపట్ల విశ్వాసము అధికమగుచున్నది. కడచిన నెలలయందు మాసపు తగాదా ప్రస్తావించుటకు మహమ్మదీయులు సిగ్గుపడుచున్నారు. ఎదురువాదకోరికలను మానము అంగీకరించిన ప్రాతిపదికలను అంతమొందును. విద్యావంతులు ఏమిచేసినను చేయవచ్చును. తగవులు లేకుండ చేయవచ్చును. లేక తగవులను పెంచవచ్చును. సామాన్యజనులు విద్యావంతుల ననుసరించుచుండెదరు. వాయువులు వారికి సరియగు దారిచూపిన హిందూ మహమ్మదీయు భేదము లుండనే యుండవు."

ఈ అనుకూలసంబంధము కాశ్వత్తముగనుండునని నమ్ముచున్నాను.

మె. క. గాంధీ

అసాము, నల్లమందు

(ఎంగు ఇంగ్లీషు)

సి. యస్. ఆంధ్రమహా గాంధీ వ్రాయుచున్నాడు:—

సకలలోకముందర దేదీప్యమానమగు ప్రకృతి యొక్క ఒక విషయమున నిశ్చేయమున్నది. అచటి ప్రజాకు నల్లమందు బాగా తెచ్చిపొయినది. నేను గతదినము విద్యార్థి మహాసభ కభ్యక్షుడుగ న్యూగాంగు వెళ్లినపుడు అసాముజిల్లాలోని విద్యార్థిగళే యీ నల్లమందు దురభ్యాసమునుగూర్చి నాకు క్రొత్తవిషయమును చెప్పి యెంతయో ఖండించిరి. అసాము నాయకులను యే విషయమునుగూర్చి నన్ను మాట్లాడుచుండుటో యనియడుగుగా వాడుకనల్లమందు అని వెంటనే చెప్పిరి. అచటనున్న వారిలో నాశిష్యులందరూ గలరు. వారు కాంతిచిత్రమునుండి యింటికివచ్చి సనాతనపురుషుల జేసికొనుటకు పోయిరి. వారు పనివారిని తెట్టుకొనుటకు ఒక చిక్కు వచ్చెను. వారు అసాముకు లీలనే పెట్టుకొనిపోరి. కాని అసామునవారందరూ రోజుటోలేదేగాక రోజుకాకలసిననల్లమందు గూడ కావలెననిరి. ఇది వారిభృత్యులకు లేదనిరి. మైమెన్సింగునుండి తూర్పుబంగాళపు కార్యముల వచ్చి అసామీలకు పోటీగా పనిచేయుచున్నారనియు వారు సులభముగ దొరకుచుననియు జెప్పిరి. వీరిప్రతిస్పృహ అలవాటుపడుచున్నను యింకను బాగానల్లమందుభోజియాల గాలేదు. కాని నాశిష్యులు ధృఢజేభముతో అసామీకూలీలనే పెట్టుకొనగా 35. ఏమిచేయవలెననివారు నన్నడిగిరి. నేనిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చితిని "మీ కేమిచేసినను సరే నల్లమందు అభ్యాసము మాత్రము యెత్తునవలెనని. అదితప్ప, దానికన్న నెక్కువహానికేయనవలెనని లేదు." వారు నా సలహా కీసికొనిరి. కాని ఆజిల్లాలో నల్లమందులందము లేకుండ పనివారుల దొరకేమోయని భయమగుచున్నది.

అసహాయాభ్యుదయ అభ్యుత్థానముల జేసెను. ఈమాటకు సర్వత్ర వింటిని. గాంధీగారు వచ్చినతరువాత నల్లమందుభిక్షునూటికి 40 పంతున తగ్గెనని ప్రభుత్వపు నల్లమందు ఎక్సైజు షా ఉద్యోగలద్యారాగూడ మూర్త వింటిని. ఏతే ప్రభుత్వోద్యోగులు కడనశిక్షవిధించి చాలకాలము ఖయిదులో పెట్టుచు నిర్బంధములకు గడంగుటవలన నల్లమందుభిక్షు ఎత్తునయ్యెనని నాకు చెప్పినది.

అసాము శాసనసభ ఒక శాసనము గావించెను. దాని ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు అమృతమున కీచునల్లమందు ప్రతిసంవత్సరము నూటికి 10 పంతున తగ్గవలయును. ఈసరికి యీ తేక్కప్రకారము ప్రభుత్వపు అమృతము నూటికి 20 తగ్గ

యుండవలయును. కాని యిది యెంతవరకు ఆచరణలో పెట్టబడెనో నల్లమందులో మునిగిపోయినజిల్లా లెంతవరకు బాగా యొగ్గో, నాకుచేయదు. ఈశాసనముపై నేమియు ప్రయోజనము గానించలేదనియు నిదివరకు వలెనే అంతర్జాత్య గా మున్ను నల్లమందు సులభముగనే దొరకుచుండెననియు గౌహతిలో వింటిని. నేను జాగ్రత్తగ విచారించగా ఆసామునున్న పెద్దదోమము యీనల్లమందుచేయనియు యియ్యదితొలగించువరకు ఆసాము పోగుపడుట యుండవలయు నేను తెలిసికొంటిని.

గౌహతిలో నొకసభజరుపబడి నల్లమందుపాప మెంతవరకు బాసెనో విచారించి ఒక నివేదికను తయారుజేసి నవంబరులో జాతీయమితి సమావేశ సందర్భమున జరుపబడు జేసీవాకన్వెన్షనుకు నిధియు జేయవలెనని ఒక తీర్మాన మేకగ్రీసెముగ నంగీకరింపబడెను. ఈపనిని జేయుటకు మంచిపనివారులు గలరు. కాని డబ్బు కావలయును. అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘము వారు అవసరముగ గ్రాంటు నిచ్చి సహాయము జేయవచ్చును. అట్లుయియెడల మిగిలిన పనిసంతోష అసామీ జేసీకొనునని నాకు నమ్మకము గలదు. ఈపనిని ముందు ఆసాం కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రారంభించి యింకనున్న కొలదివాసములలో నల్లమందువాడుకనుగూర్చి విచారణ జరుపవలయునని నా అభిప్రాయము.

గౌహతిలో జరిగినసభలో నేను నల్లమందుసమస్యను గూర్చి మాట్లాడవలసి వచ్చినపుడు, హార్డింజీ ప్రభువు రాజ్యప్రతినిధిగ నుండగా భారతప్రభుత్వమువారు నల్లమందును గూర్చిన లేఖను ప్రచురించిన దానినుండి భాగములను జదివెలిసి, అందు భారతీయులు నల్లమందును అపాయము చేకుండ వాడుకొనుట నెరిగియున్నారని తెలుపబడెను. సిల్లలకు, వృద్ధులకు, రోగులకు నల్లమందులను బాధ తగ్గునని సమ్యుతింపబడెను. ఇండియాలో చైతన్యనిధులతో లేనిదే నల్లమందు వాడినను చేయరానటుల చేయుట లేదని అందు తెలుపబడెను. నేను అసాములో యీ భాగమును భారత ప్రభుత్వ ప్రకటనమునుండి చదివినపుడు అందఱును పరిహాసముగ నవ్వెరి. వారిచేయుచుగూర్చి ఆట్టిభావముల చెప్పినపుడు అవి యెంతటి అసత్యములో బుట్టుకములో ఆసాంప్రజలకే బాగాక చెలియును.

అసాములో మత్తుపదార్థములు లేకుండ జేయవలెనని నల్లమందు భిక్షుమాత్రమేగాక సారాయభిక్షుగూడ తగ్గవలెను. మత్తుప్రవృత్తులును త్రాగుడును కలసియుండునని మరవరాదు. అవిరెండును మత్తుపదార్థములే. మత్తుప్రవృత్తు అనుమాటకు అర్థము విషమును బుట్టించునని అనియే. ఈ ప్రవృత్తులవలన మునుష్యునిశరీరము విషపూరిత మగును. అమెరికాలో త్రాగుడు నిషేధించినప్పటినుండియును యితరమత్తుప్రవృత్తులభిక్షు అపరిమితముగ నెక్కువయ్యెను. యునైటెడ్ స్టేట్సులో యిప్పుడు 10 లక్షలమందికి పైగా నల్లమందుభోజి లున్నారు. కేనడాలోగూడ యీ అలవాటు యెక్కువగుచున్నది. గనగసాచెట్టును పెంచకుండ మందుకు కావలసినంతమాత్రముతప్ప యెక్కువగ నల్లమందును తయారుజేయుచున్నను మాత్రమే ప్రపంచము సంతోష తేజస్విభుజేయుచున్న యీపాపము తొలగి పోగలదు. ఇది జేసీవాలోని జాతీయమితి. చేయగోరుచున్నది. ఇంకవరకు భారతదేశముదే ఆటంకముగ నుండెను. అసాము ప్రజలు తయారుజేయు నివేదికముబట్టిగాని, ఇండియాలోని నల్లమందు భిక్షునుగూర్చిన వివరములు జేసీవాలో తప్పుగ నివేదించునదియు లేనిదియు తెలియదు.

మదరాసుజిల్లా ఆంధ్ర జాతీయ సంఘము

ఈనెల 4 తేదీని ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయమున జరిగినసభలో ఈసంఘమునకు మ.రా.శ్రీ, కాశీనాథుని నాకేవ్వర రావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగను, మ.రా.శ్రీ, గడ్డ భంగయ్య నాయుడు, గోనుగుంట్ల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యంగారు కార్యదర్శులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఈదినకు మహావింపబడినవారు రాష్ట్రసంఘసభ్యులుగ నెన్నిక గాంచిరి. 1 కె. నాకేవ్వరరావు పంతులుగారు, 2 గ. రంగయ్యనాయుడుగారు, 3 వి. యస్. కామ్రాజుగారు, 4 యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు, 5 పో. హనుమయ్య గుప్తాగారు, 6 వావిళ్ల వెంకటేశ్వర కామ్రాజుగారు, 7 బం. ప్రకాశంగారు, 8 గో. వెం. సుబ్రహ్మణ్యంగారు, 9 యస్. శ్రీరాములు నాయుడుగారు, 11 వి. రామదాసుగారు.

వాతావరణస్థితి

1924 సం! జూలై నెల 7-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనండి వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనండి వాతావరణస్థితి
గోపాలపురం	90.1	62.1	...	0.53	44.96
విశాఖపట్టణము	98.8	82.8	...	1.28	87.09
కాకినాడ	88.9	77.8	0.62	2.16	89.09
మచిలీపట్టణము	95.7	76.0	0.55	8.02	41.69
కర్నూలు	96.6	76.2	...	1.17	26.01
బళ్లారి	93.5	75.1	...	1.44	20.51
కడప	98.5	79.5	...	4.82	31.23
నెల్లూరు	97.2	78.2	0.08	1.72	87.98
మద్రాసు	99.7	79.2	...	5.17	50.74
కడలూరు	100.8	77.4	0.41	1.87	52.94
సేలము	98.9	74.2	...	5.06	89.80
కోయంబట్టూరు	85.5	70.8	...	5.25	22.29
తిరుమనాపల్లి	99.6	78.7	...	0.15	83.18
నాగపట్టణము	97.6	80.0	...	0.67	54.98
మధుర	100.2	78.2	...	2.85	88.58
సాంబల్	98.8	81.9	...	0.05	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.44	28.84
తిరువేండ్రము	82.1	74.1	0.07	27.45	64.51
కొచ్చిన్	84.6	73.6	1.41	50.82	114.51
కాలికట్టు	88.8	71.7	2.05	48.84	117.16
మంగళూరు	80.9	73.6	1.82	61.44	125.68
తెంగళూరు	80.8	66.6	...	7.20	55.87
మెర్కార	68.6	62.2	0.72	22.78	125.46
కొడైకనూర్	68.4	54.0	0.02	5.99	62.18

సర్కారులు:—కాకినాడ మచిలీపట్టణములో 0.62 0.55 ఇంచులవర్షముకురిసెను. మేళుములు చాలదట్టముగవచ్చును. మచిలీపట్టణములో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. విశాఖపట్టణములో వగటివేడిమి ఎక్కువ. కాకినాడలో 8.9 డిగ్రీలు తక్కువ. ఉత్తరమున రాత్రివేడిమి 2.6 నుండి 3.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. దక్షిణమున 2.7 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—మేళుములు విస్తారముగ వచ్చును. కర్నూలులో వగటివేడిమి 3.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడపలో 0.41 వర్షము కురిసెను. నెల్లూరులో చినుకులు బడెను. మేళుములు ఒకమోస్తరుగ వచ్చును. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. కడలూరులో 4 మద్రాసులో 3.1 పగటివేడిమి ఎక్కువ.

పడమటి తీరమునే వర్షపాతము పడవచ్చును. తక్కిన పోట్ల స్థానిక చినుకులు పడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. సామూయి,
వాతావరణకామ్రాజు.

నర్సార మంగళసింగుగారు

సభనుగూర్చిన అభిప్రాయములు

మంగళసింగుగారు అమామదాబాదునుండి అమృతసరు చేరిరి. "సభలో చర్చలు చాల తీవ్రముగా జరిగినను నాయకులు చాల శాంతముగా మెలిగిరి. దానికంతకును మహమ్మదీ పలుకుబడియే కారణము. సిక్కులకు సహాయముచేయవలెనను తీర్మాన మేకగ్రీసెముగా నామోదింపబడెను. గాంధీమహాత్ముడు చెరసాలలోనున్నప్పుడు సిక్కుల మతగ్రంథములను పూరిగా చదివెను గాన మహమ్మదీయ గురువులపట్ల చాలా గౌరవము గలదు. అకాలీల త్యాగము నధికముగ ప్రశంసించెను. గ్రంథ సాహెబులోని వాక్యములు మహమ్మదీయత్రమమునందు చదువుచుండురు. ఆగష్టు నెలమొవటి తేదీ లోకమాన్యుని వార్షికదినము. అసాదే మహమ్మదీయ సంచారమును ప్రారంభించి పంజాబుకు వచ్చును అని మంగళసింగుగారు తెలిపిరి. (అ. ప్రె)

దీక్షకాలమునందు
విడువనివ్యాధులను

అత్యద్భుతముగా కుదుర్చుట

జీర్ణోజ్వరము కృష్ణాపురం కావరస్తులును
క్రస్తుతిములో 72 ఆస్థివియన్ విధి బాధితులనునుందు
చున్నవారు నగు స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి
ఆయుర్వేదావధానములు అత్యద్భుతముగాను అతి
శీఘ్రముగాను పరిశోధించి వ్రాయుట కెంతయు
సంతోషించుచున్నాడను.

నేను 15 సంవత్సరములనుండి శరీరమునందు
రక్తముచేడి శరీరమునందు అత్యద్భుతము బొంకుట నల్లబా
రుట, మెడకుండు నేడి మెక్కువట, శరీరము
మొద్దుబాగుట మొదలగు వ్యాధులచే బాధపడు
చుంటిని.

నేను ఒకమాసము స్వామి శ్రీనివాసయ్యం
గారి ఆయుర్వేదావధానములను సేవించితిని ఇప్పుడు
నాకు ఖగ్గర్హము ఆరోగ్యము కలిగిరిది.

బోయకాస్సు, చెవులు, పుట్టుకుంటి, వివిధము
లైన జ్వరములు కున్నగువ్యాధులను ఆయన అత్యద్భుతముగా
నివారణచేయుటను నేను వ్యయముగ
చూచితిని.

పి. సి. గానాచార్యుగారు,
శ్రీకృష్ణాపురం, కావరస్తులు.
ప్రస్తుత మకాం నెం 24 కచ్చేరీగార్డు.
మొలపూరు మండలము 22-9-1933.

వారినలహాకట్టం రూ. 15

ప్రకటన

ముప్పనసోమరాజు అండు వీరాజు.

వెద్దాపురము పోస్టు.

TRADE MARK.

విజ్ఞాపన
స్వదేశము
1918 సంవత్సరం
సంచిపేము మనదేశము
నందొందుచున్న పట్టు
తో మాఫ్యాన్ రిలోనే
కడుగుట, కేయట, రం
గులుకేయట మున్నగు
కులవలన వివిధరకముల

వస్త్రములనుబురంగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జరీసాదా అంచు
న కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్ర
యించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన 88 వ అఖిలభారత కాం
గ్రెసుకు ప్రధానమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులును అవిదేశీ
ములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై
విగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రా
యుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూ.కాంతిభూషణగారు అమృత
ప్రభు పత్రికయందు ఇట్లువ్రాసిరి:

“... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెవ్వర
ప్రజలకాడ అన్నిరకములభద్రులను ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎంద
రకో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకగుపుట్టుటకు పిలువేను. పట్టు
వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వెద్దాపురం వర్తకు
లు ముప్పనసోమరాజు వీరాజుగార్లు పట్టుఉల్లేరియములను ఖో
వతులును వర్తకులను కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును
మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అస్సామివాడు
కూడ ప్రదర్శించిరి”

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొ
క్క అడ్రెస్సును రకములను నిపులుగా వ్రాయుటలన దేశము
స్వదేశము పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ
వర్ణిస్తూ పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము
నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే
కాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మో
గుపుచ్చుచున్నారని అందరియొక్క కార్యకర్తలకు మాప్రతి
బలియందు వుండేమాటే మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

వృత్తాంతలేఖలు

దెందులూరు
(ఒకవిలేఖరి)

గ్రామనిర్మాణము

జూలై 4:—ప్రస్తుతము దేశహితమును కోరు ప్రతి
వ్యక్తియు గ్రామజీవనమును సంస్కరించుటకు అభిలషించు
చున్నారు. స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనలకు గ్రామమే పునాది
యని చెప్పవచ్చును. గ్రామవాసుల విజ్ఞానము కార్యపరత్వము
దృఢత్వము ఆ గ్రామ జీవనమున ప్రతిఫలించుచు కనబడుచుం
డును. ప్రస్తుతకాలమున అనవసరకలహములతో కాలము
బుచ్చుచూ కోర్టుల కక్కి వృధావ్యయప్రయాసలకు లోను
గాని గ్రామము అరుదని చెప్పవచ్చును. యీ పాల్వీ పిశాచము
నకు లోనై యెన్ని గ్రామములు దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడకుండా
స్వనాశనమునకు పాతకునచున్నవో కదా! గ్రామాభివృద్ధికి
అవసరములగు సంస్థలను నిర్వహించుటకు స్వార్థరహితులును
ఉత్సాహవంతులును కార్యతత్పరులును అగు యజమానుల
తోడ్పాటు అవసరము. యజమానులు తమ అమూల్యమగు కాల
మును వృధాచేయుచు నీతిహరలను సోమరిపోతులను నై
చరించుటకన్న దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుట యచితుమకదా!
గ్రామాభివృద్ధికిరమ లగు ప్రతిష్ఠాపనలు నెలకొల్పి గ్రామ
నిర్మాణమున మాగ్రామము ఎంతవరకు అభివృద్ధి నొందినదో
నిష్పాక్షికముగా కనుగొందును. గ్రామములో వైషమ్యభారత
ములగు కక్షలకు తావివ్వక గ్రామైక్యతను కాపాడుచు సహన
ముతో వర్తించుచున్న వ్యక్తులకు ముందు నాకృతజ్ఞతాపూర్వక
బంధనము లిడకుండా ముందుకు సోజాలను.

గ్రామ సంఘము

గ్రామములో పరస్పరము వ్యక్తిత్వము లున్నను
యీ సంస్థానము నిరాటంకముగా పనిచేయుచు గ్రామై
క్యతను నూచింపజేయుచు గ్రామమున కన్నివిధముల సేవ
చేయుచున్నది.

కలరాగమనమున సంఘముతరపున మందులు తెచ్చి వాడి
గ్రామియుల సేవనకంబంధునకు మాధవిశ్వాసములను పోగ్రా
లి ఆత్మైక్యము భగము లేకుండా చేయుచు కొందరుయజమానులు
క్రొత్తగొనినదంత వల్ల తగిన ఉపచారములు చేయించుచు సలహాలు
యిచ్చుచు చేయుచున్న సేవ ప్రశంసాపాత్రము. గ్రామసంబంధ
మగు ప్రతివారయ కట్టుబాటుతో సంఘాభివృద్ధిని సమస్య
రించి జరుగును.

గ్రంథాలయము

కర్నూరుకర్మియగు వివేకానందుని పవిత్రవాచ
మున 1912 నెలలో స్థాపించబడి దిననాభివృద్ధి నొందుచు
యావత్ప్రదేశమున నున్నది. ఇతరులవిడ ఆధారపడ నననము
లేకుండు మూలధనముతోనే జీవించగలగొరకై నున్నది.
దీనికి నిరాత్యయు సేవకుడునై అభివృద్ధికిరమగా పనిచేసిన
మొట్టపర్తి వెంకటసారాయణగారు చనిపోయినందున వియోగ
కుఱుమున ప్రస్తుతముకృపించుచున్న గ్రంథాలయకార్యక్రమము
మండుగా నుండెను త్వరలో దీనికి అభివృద్ధికిరమ గ్రంథా
లయమును తీసికొనిపోగల సేవకుడు దెందులూరు యజమానులలో
దొరకకపోడను సమ్యక్ము కలదు. గ్రంథాలయములో నున్న
1700 పుస్తకములు కలవు. ఆంధ్రదేశపత్రికయ, కృష్ణాపత్రిక
నయినా వారి, సత్యపత్రికలు తెప్పించబడుచున్నవి. గ్రంథా
లయ యితర కార్యక్రమ మెట్లున్నను చదువరులసంఖ్య తగ్గక
గ్రంథాలయోద్యేము నెరవేరుచు, మాగ్రామియుల ప్రేమను
పొందుట సంతోషప్రదము.

సమాకార పరిపత్రిసంఘము

స్థాపించి నున్నది 1911 లయినను పనిమాత్రము 3
సంవత్సరముల అభివృద్ధికిరమగా జరుగుచున్నది. ఇంతవరకు
సంఘము అప్పపైయ్యుకొనుచున్న సమాకారప్రయత్నముల
లోకి దిగి ఉత్సాహవంతులుగా పనిచేయుటలేదు. దీని యుప
యోగమును గ్రామములకు సేవనముగా బోధించి, గ్రామియుల
గుణకారముతో ఈసంస్థను విజయవంతముచేయువిధి నిర్మాతల
దయించును. ప్రస్తుతము రూ. 15000.00 లు నెలకొట్ట
బాంధునుండి ఆ పన్ను తీసి వ్యయచేయుచున్నది.

ఉపాధ్యాయులు 8 క 80 గుడి పా జిట్టు వేసి దీనివల్ల
ఉపకారమును పొందుచున్నారు. దీనినుభివృద్ధి ముఖ్యలక్ష్య
ముగానుంచుకొని పనిచేయుచున్న మొట్టపర్తి చినసుబ్బయ్యగారి
సాయముగల ఈ సంఘము అభివృద్ధినిపొంది గ్రామవాసుల
ప్రేమను సంపాదించగలదను విశ్వాసము కలదు.

కాంగ్రెసు సంఘము

నుమారు 100 గురు సభ్యులను కల్గియున్నది. మొదట
ఉత్సాహముతో నాకులలకు రప్పించి గ్రామప్రబోధమునకు
విశేషముగా తోడ్పడినది. ఇప్పుడు దాసంస్థను సభ్యులు సం||
చందాలు యిచ్చిపోషించుచున్నారు. కాని కార్యక్రమము
లో నేవిధమగు ఉత్సాహములేదు.

ఖద్దరు కరిశ్రమాలయము

ప్రభుల్ల చంద్రరాయిగారి నాయమన 4 మాసముల క్రి
తట స్థాపించబడినది. మహాత్ముని యువదేశములను కృతజ్ఞత
తో అందుకొని మొదట నుమారు మారు రాటులు పనిచేసిన
వని చెప్పవచ్చును. ఉత్సాహము దీగిన వెంటనే అన్నియు
మూలపడినవి. వాటిని తిరి పునరుద్ధరించుటకు యాపత్రికముల
కుహ ప్రయత్నించుచున్నది. కూలికి నడికించుచూ కేయించి
లాభ మపేక్షింపక ఖద్దరును విక్రయించుచున్నారు. రామవ
రం, స్థానిక కాంగ్రెసు ఆఫీసు, మయిరా బొట్టనుండి ఖద్దరు
బట్టలను తెచ్చి గ్రామవాసులకు అందుబాటు చేయుచున్నా
రు. మొన్ననే పుట్టెడు దూది తెప్పించిరి. గ్రామములో
చాలామంది పురుషులు ఖద్దరుధారణప్రతిష్ఠా నిర్వాహకులు
కాని ఖద్దరు వుత్పత్తినివయములో తగుశ్రద్ధ చూపకపోవుట
నిచారకరము. సంఘము స్థాపించి కొద్దికాలమే అయినను ఉ
త్సాహవంతముగా పనిచేయుచున్నది. సంఘమభివృద్ధియైనకొ
లగ వర్గములుకూడా తెచ్చికనిచేయుననితోచుచున్నది. స్వార్థ
రహితు డగు వైడిపాటి వెంకటసారాయణగారి యజమాన్య
మునకు కార్యతత్పరులగు మొట్టపర్తి బ్రహ్మాంధేవ సేన వెంకట్రా
మయ్యగార్లు సాయమునకు సంఘ మభివృద్ధి నొందునటుటకు సం
దియిండుడు. చుట్టుపట్ల ఇతరగ్రామములలోకూడా కూలికి
నడికించుచూ ఖద్దరు ప్రచారము చేయుచున్నారు.

ఇతర సంస్థలు

జెయివుల విషయములో కమిటీలుగా ఏర్పడి నీరు సక్ర
ముగా నడుపుకొనుచు అనవసరముతోగూడిన వైషమ్యములకు
తావివ్వక తమవిధ్యక్తమును సరిగానెరవేర్చుకొనుచు గ్రామాభి
వృద్ధికి తోడ్పడుచున్నారు. ఉచితకాశ్రితపాఠశాలలు రెండు
కొలదిగనో గొప్పగనో పనిచేయుచున్నవి. బాలుక శరీరదౌర్బల్య
మును నెలకొందించుటకు రెండుతాళింఖానాలు కలవు. ప్రస్తు
తము వేచివల్ల వాటిపని నామమాత్రముగనన్నను ప్రారంభ
కులగు కోలుపర్తి బలరామయ్య కొదాని సత్యసారాయణగార్లు
యత్నావహముల తీరి అభివృద్ధినింగునని చెప్పవచ్చును.

ఇది మా గ్రామచరిత్ర. అతిశయోక్తులు లేకుండా నిజ
మును వివరముగా వ్రాసితిని. స్వపరిపాలనకు కావలసిననిర్మాణ
మిట్టిదీయే. యింకను బాతీయపాఠశాలలు, పంచాయితీశాస్త్ర
బగయిరాసంస్థలను నెలకొల్పినగాని తృప్తిపకరాదు.

దెందులూరు యజమానుల ఒకసవాయి వేచియున్నది.
ప్రస్తుతమున్న సంఘములు నిర్మూలముకాకుండా ఉత్సాహము
తో అభివృద్ధికిరమగా పనిచేయుచు అవసరములగు సంస్థలను
నిర్మించుకొనుచు తమకు స్వపరిపాలనాత్వ కలదని రుజువు
చేయుచురా?

తేజ

ప్రయాగకార్యమును ఉత్సాహముతో ప్రతిసంఘము నెల
కొల్పుచేగాని ఆచరణలో కేమియు అభివృద్ధికి వెళ్లకుండా
తగు కార్యతత్పరతలేమి, నిర్వీర్యతను చూచుచురా? యిందు
చేది తమ విస్మయము?

ఇంకను సోదరులు ప్రయాగకార్యముగాని ఉత్తర్యులతో
కావాలి చెప్పెదరుగాక!

ప్రతిగ్రామమున నిట్టి ప్రతిష్ఠాపనలు నెలకొల్పబడి అభి
వృద్ధికిరమగా పనిచేయు టవసరము. మనఅభివృద్ధి మన మాన్య
ములందే కలదు. ఆయాగ్రామములవైదొలు వెండుకు జూనుకొని
గ్రామజీవనమును నిర్మల మొనర్చుట ఎంతయో అనవసరము. గ్రా
మాభివృద్ధికి స్వార్థత్యాగముతో సాయపడు ప్రతివ్యక్తికి భగవా
నుడు సాయపడుగాక యని మనస్తోధనముగా ప్రార్థించు
చుమాను.

బందరు (స్వకీయవిలేజునుండి)

డాక్టరు బ్రహ్మజోన్యల సుబ్రహ్మణ్యంగారు

జూలై 3:—ఆఖిలభారత స్థాయిసంఘ సభకు వెళ్లిన డాక్టరు భో. పట్టాభి సీతారామయ్యగారు తేను ఆహ్వానము బాదునుండి విచ్చేసినారు వారితోగూడ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యము గారు కలం కారి అక్షరము అద్దుల నిమిత్తము యిచటికి వచ్చి యుండిరి. శ్రీవారు 'మహాత్ముని ఆదేశము ప్రస్తుతకర్తవ్యము' అను విషయమును గూర్చి ఘమారు గంటన్నరకాలము తిలకు చాటుగా గంభీరపన్యాస మిచ్చిరి.

సభాప్రారంభమునకు ముందు శ్రీ అడివి బాపిరాజు గారు వారి యొక్కయు, శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యముగారి యొక్కయు జైలు ఆనుభవముల గూర్చి నవ్యుత్పత్తింపునట్లు ఉపన్యసించి సభ్యులకు శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యముగారిని ఎఱుకపరచిరి.

పిమ్మట ఉపన్యాసములు ఆహ్వానదాబాదు వృత్తాంతము ను సవిప్రముగాను, ఆర్థవంతముగాను తెలియజేసిరి. దేశములో యెంతమంది నాయకులు బయలుదేరినను, ఎన్ని పార్టీలు యేర్పడినను మహాత్మునివలె దేశమును కాపించువారు గాని, నడిపించువారుగాని ఒక్కరు లేరని ఆహ్వానదాబాదు లోను న్యక్తము యి న ది. ఎం ద రేం ద రో మహాత్ముని నై కత్తులు చూసి, ఆ య న సమక్షముననే ఆయనను కోటికివచ్చినట్లు దూరి ఆయన నాయకత్వమును, పటటుడిని కార్యక్రమమును నాశముచేయ సమాట్టివను, సభ పూరితయినపిమ్మటదేశమస్థితియొద్దగమున సభ్యులనునులలో ప్రతినిధిత్వమునున్నచో తెలియజేసి ఆశుకణములురాల్చి తనకు కాంగ్రెసులో తావులేకపోవునేమో యని మహాత్ముడు చెప్పినప్పుడు సభ్యులందరు నిశ్చేష్టులై యుఖ సాగరమున మునిగిపోయిరి. వీరువారను భేదములేక అందఱు ఒక్కవిధమున సాష్టాంగపడి శోదనముచేయుచు శరణునేడిరి. శ్రీమహాత్ముడారిగారు సహితము టోపిని మహాత్మునిపాదముల పై నిడి సాష్టాంగపడి యెట్టి మహాత్ముడుచేయుట్లుకొని లేవ దీయునంతవఱకు లేవలేదు. కాని యీశోదనముచూచి మహాత్ముడు చలించలేదు. ఏడ్పుటతో స్వరాజ్యము రాజాలదు. పని చేయవలయున్నదని కఠినముగా నాశించిరి. తనకర్తవ్యమును గూర్చి ముందు తెలియజేసెదమని చెప్పిరి. మహాత్ముని ఆద్యుత క్తి ఆహ్వానదాబాదులో వ్యక్తమయినట్లు మఱియెచటను న్యక్తము కాలేదు. ఆయనను సహించింప వలెనని వచ్చినవారందరు దాడులై నడచిపోయిరి. మహాత్ముడు నాయకులకు చెప్పినను, ప్రజలకు చెప్పినను ఒకశ్రేణుదేశము. అదియే నూలువడకుట. ఖద్దరు ధరించుటకంటెకూడ పడకుట మిక్కిలి ముఖ్యమయి యున్నది.

రాత్రి 8½ గంటలకు సభముగింపబడినది. ప్రకటన బాగా చేయుటకు అవకాశము లేకపోయినను చాలనుండి సభకు వచ్చినారు.

వేద పీఠోత్సవము

మాపురవైకుంఠ శ్రీకృష్ణ బ 11 నాడు వేదపీఠోత్సవము మిక్కిలి వైభవముతో జరిపిరి. నవబతు సన్నాయిమేళములతోను, భజనలతోను ఉత్సవము బయలుదేరినది. వెనుక బ్రాహ్మణులు వేదాంగయనము చేయుచుండిరి. ఒక చిన్నచలనచక్రములో నాలుగు వేదముల నూచించు నాలుగు శాఖలుగల ఓం కార పృథ్వీము ఉంచబడినది. దీనికి ఇరువైపులను శ్రీ ఆత్మా రి లక్ష్మీనరసింహముగారియొక్కయు, మామిడి వెంకయ్యగారి యొక్కయు నూనెరంగు చిత్రపు దూకేసింపబడినవి.

జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ

మాజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ పరిశీతులు చాలవిషయముగా నున్నవని తెలియజేయవలసివచ్చినందులకు చాల విచారించుచున్నాము. ఇప్పుడు ప్రబలియున్న విభేదములకు, కార్యక్రమములకు కారణ మెట్టియైనను, కారకులెవరయినను ఇప్పుడిది పక్షములపా రవలంబించుపద్ధతులు సమంజసములుగా లేవు. కాననసభలయందు పక్షపుటకు, ప్రతిపక్ష అధికారమును యెలుల సభ్యులు పెనుగులాడుచున్నారో అట్లులేనే కేవలము జేపక్షులుగా నుండవలసిన కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులు అధికారబాధ్యులొ ప్రవర్తించుట కోచనియము. కాంగ్రెసు ఉద్యోగాభిమానముగా నేవారత్వరతయే యుండియున్నపక్షమున నీ విభేదములు కలుగజాలవు. కాని కొందఱిమనులలో అధికారాభిమానము ప్రకాశించుటలేకనే రెండవపక్షమువారి మనములలో అధికార తిరస్కారము ప్రబలినది. ఇరుపక్షములవారును వైపముఖము చూచి ఆత్మపరీక్ష చేసికొనినయెడల యెవరెవరు వారికి తెలియకపోవు. మొన్న గుడివాడలోజరిగిన జిల్లాసభలో రెండు పక్షములేర్పడి కేవలకేరగ అధ్యక్షులను, కార్యదర్శులను యెన్నుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. రాష్ట్రీయసంఘమువారు నీ పరిస్థితులను శ్రీమముగా తొలగించెదగాక యని కోరుచున్నాము.

నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్య

మామ్యునిసిపాలిటీలో నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్య ప్రారంభించి ఒకసంవత్సరమైనది. ఈ ప్రయత్నముయొక్క లాభ నష్టముల నిర్ణయించుట కిది చాల స్వల్పకాలము. కావున అట్టి నిర్ణయమునకు మేమిప్పుడు పూనుకొనలేదు. కాని ఈ విషయమున మాకువోచిన కొన్ని ఆభిప్రాయములమాత్రము తెలియజేయుచున్నాము.

ప్రస్తుతపరిశీతులనుట్టియు ప్రజాభిప్రాయమును బట్టియు నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్యాకానన ప్రయోగము విద్యాధికులచే సహితము నానరముతో జూడబడుటలేదు. ఒకప్పుడు గోపాలకృష్ణగోళ్లే మహాశయుడు సీతాసనమును భారతన్నమం తన నమలుబరిపింప యత్నించినమాట వాస్తవము. కాని ప్రస్తుతము దేశ దృక్పథమునకు ప్రసరించుటలేదు. శ్రీ గాంధీమహాత్ముడుకూడ దేశము దుర్భరదారిద్ర్య మనుభవించుచుండ విద్యా విషయముల నాలోచించుట కవకాశము లేదనియు, ధర్మబద్ధమైన జీవనోపాధిసాధ్యముల నారణ్యములయొక్క కర్తవ్యమనియు నుడిచి యున్నాడు.

అగ్రజాతులలో సాధారణముగ జదువుకొననివారుండదు. మరియు యేజాతివారైనను ధనవంతులయినచో విద్యాభ్యాసము చేయుచునేయున్నారు. పాటకపుసంఘములో మాత్రము విద్య మిక్కిలి కొరతయియున్నది. వీరిలో స్త్రీలు పురుషులు, చిన్న పెద్దలు అందరు కష్టపడి ప్రవ్యాధ్యన చేసినగాని కుటుంబపాదము జరుగజాలరు. ఆరుసంవత్సరములుమొదలు 11 సంవత్సరములలో పిల్లలు సంపాదించునట్లు యుండునని యాశేపింపవచ్చును. ఈప్రాయములోపల నిర్బంధించి చెప్పేడి విద్యనల్లకలిగిడి ప్రయోజన మేమియుండనని గట్టిగా చెప్పగలము. మీదు మిక్కిలి కీడుగలవని చెప్పవచ్చును. చదువువచ్చినను రాకపోయినను కామకష్టపడుటకు దురభిమానమేర్పడి దానికి విముఖుడగుట తలపించును. ఇంటివద్ద తల్లిదండ్రులతో కష్టపడుట కలవాటు వడినచో నీదురభిమానము జనించదు. అక్షరజ్ఞానము కలిగినంతనే, ఆంగ్లసాసన గలిగిన అవధానలగారి కుమారునివలె, తండ్రి కన్న తానుగొప్పవాడనని గర్వించును. ఈ అల్పవిద్యవల్ల కలుగు ననర్థములు అనేకములు గలవు. మ్యునిసిపలసంఘమువారు ఈ ప్రారంభవిద్యాభారమును తలపై వేసికొనినందుకు పాటకసంఘ మందలి బాలురు వారిచారిత్రుల నుండియు కాయకష్టమునుండియు విముఖులు కాకుండునట్లు జూడవలెను. కావున పట్టణ మందలి యేదో ప్రాంతములలో నేయేనృత్తులు అధికముగా నశలించింపబడుచున్నచో నావృత్తులను పాఠశాలలం దేర్పాటుచేసి నావృత్తులకు చెందినబాలురు అధమము ఒక పూటయినను నా పనిజేయునట్లు జూడవలెను. ఈవిధమున చింతగుంటపాలెములో నేత, నూలుపడుకుట, రాజుపేటలో నవారునేయుట ఉన్నివడుకుట, రుస్తుంబాదాలో రాళ్లుసానబెట్టుట, ఉల్లింగిపాలెములో నలులు అల్లుట, వడ్రంగము మొదలగు వృత్తులనుబట్టి గృహమునకు, పాఠశాలకు భేదము లేకుండునట్లు జూడవలెను. వైకుంఠ పిల్లలకు వైకుంఠకు సంబంధించినతెక్కలు వారిపద్ధతుల ననుసరించి నేర్పుటవసరము. ఈవిధానము నవలంబించుటలో ప్రభుత్వమువారు తయారుచేసిన సిలబసులు, కరీకులులు అవలంబించుట కవకాశము లేకపోవచ్చును. అట్టియెడ వారికి నలూములొసంగి మనబాలురును వారి విధానమునకు బానిసలుగాజేసి బలి యర్పించుట ధర్మముగాదు. ప్రభుత్వవిద్యాకాఖోద్యోగులు నీవిషయమున మనకుసహకారులు కాజాలరు. మనము స్వదేశీయము నాలోచించి స్వతంత్రించి చేయవలసియుండును. మనపరిశీతుల కనువగువిధానమును ప్రభుత్వమువారు గీకరించునట్లు చేయవలెనేగాని మనము వారికి లొంగుట ధర్మముకాజాలదు.

ఈసందర్భములో విచారించవలసిన మరియొక విషయమేమనగా... ఇంగ్లీషుభాషాభ్యాసము. ఈచట్టముక్రింద ఎన్నుకులకేఎడ్యుకేషన్, దేశీయవిద్యయే గరవబడ నుద్దేశింపబడినది. కాని కొన్ని పాఠశాలలలో ఇంగ్లీషుసహితముగజపబడుచున్నది. చట్టము జనుసరించి ఇంగ్లీషునేర్పించుచునాకూడదా యనుప్రశ్నతో హతునిమిత్తములేదు. ప్రజలకొరకు చట్టము కేర్పరచబడుచున్నదిగాని, చట్టములకొరకు ప్రజలేర్పడిలేదు. కావున దేశానుసరములబట్టి యొకప్పుడు చట్టముల తిన్నగింపవలసివచ్చిన రావచ్చును. కావున ప్రస్తుతము దేశమందలి ఆభిప్రాయము ననుసరించి చిన్నతరగతులలో ఇంగ్లీషు నేర్పింపరగదు. ఎంతకాలము విజాతీయభాష నేర్చుకొనుటకు బాలరయొక్క మేధస్సు, బుద్ధి, కాలము దుర్వినియోగముచేయవలె! ఇదియే మనము యాలోచింపవలసినముఖ్యమయిన ప్రశ్న. ఎప్పటికైన ఇంగ్లీషుభాషాప్రా

ముఖ్యము తగిపోవలెననుటనిజము. అదిఎంతతేవరము తగిపోయిన అంతదేశమునకు డేముము. ఈవిషయమున మ్యునిసిపాలిటీవారు పట్టుకులతో పనిచేయవలెనని కోరుచున్నాను. మ్యునిసిపల పాఠశాలలో యొక్కడను ఇంగ్లీషు జెప్పింపగూడదు. ఈపాఠశాలలోచదువు పూరియైనపిదప హైస్కూలుతరగతులలోఎట్లు చేరవచ్చునని ప్రశ్నింపవచ్చును. అసంభవమయినవారికి వైతరగతులలో ఇంగ్లీషు (అప్సనల్ స్టెట్టు) విచ్చికవిషయముగా నుండవచ్చునని మా ఆభిప్రాయము. లేదా, వ్యామోహము తీరనిపక్షమున ధర్మశూరములో మొదలు పెట్టవచ్చును. క్రమముగా మ్యునిసిపాలిటీవారు 7 వ తరగతివరకు విద్యను దేశభాషలో యేర్పాటుచేసి పిమ్మట ఉన్నత పాఠశాలలకు బోవునట్లు చూడవలెను. ప్రస్తుతము మ్యునిసిపాలిటీవారికి నొక ప్రతిబంధక మున్నట్లు గనుపించుచున్నది. ఈనూతనచట్టమును అమలులో తెచ్చివచ్చితికి పట్టణములో అచ్చటచ్చట ఎయిడెడ్ స్కూలులను కొన్నిగలవు. ఈపాఠశాలలలో ప్రభుత్వవిద్యాకాఖోద్యోగులను తృప్తిపరచుట కేర్పడిన విద్యావిధానము అవలంబింపబడుచున్నది. కొన్ని ఉన్నతపాఠశాలలకు విద్యాధ్యలను తయారు చేయుచున్నవి. ఇవి యేవిధముగను మ్యునిసిపల ఆధికారమునకు లోబడవలసిన అవసరము గనబడదు. అందువల్ల వీరివిధానమును వారు అవలంబించునట్లు చేయుటకు వీలులేదు. మ్యునిసిపలు వారు ఇంగ్లీషు మానివేసినచో బాలురు మ్యునిసిపలు పాఠశాలలు నవరేజీని ఎయిడెడ్ పాఠశాలలతో బోవచ్చును. ఇవిభిన్నమన ద్వంద్వప్రభుత్వము యేర్పడినది. ద్వంద్వప్రభుత్వము యెచటనున్నను నది అభివృద్ధిని నాశకరము. కావున మ్యునిసిపలువారు దేశాభివృద్ధికరమును విధానమును నవలంబింప దలంచినచో నీ ద్వంద్వ ప్రభుత్వమున కొప్పుకొనక పాద్యురు యెల్లెమెంటరీపాఠశాలలన్నియు తమ పరిపాలనక్రిందికే వచ్చునట్లు పోరాడవలసి యున్నది. ఇట్టి సంకంధము జరుపుటకే దేశీయపక్షమువారు స్థానికసంఘములలో జేరవలసియున్నది.

మ్యునిసిపల్ మేనేజరు

మా మ్యునిసిపలు మేనేజరుగా నుండియున్న ఆర్థ వెంకటకృష్ణారావు నాయుడుగారు 3 లేదీని నూతనముగ యేర్పాటు కాబడిన కార్యదర్శిపదవిని స్వీకరించినారు. కాని 'మేజర్' లైటింగుపనులు వీరు మానునట్లు యేర్పాటు కాబడినవి. రోడ్లు నీటిసప్లయపనులు చెయ్యగలగారు స్వయముగా మానుచున్నాడు. విద్యాకాఖ సంపూర్ణాధికారముతో క్రీమదునూరి వీరభద్రయ్యగారికి యిచ్చి వేయబడినది. ఈ భుక్య కానిటరీ కమిషనరు మొదలయినవారు వచ్చి రోడ్లు కానిమేజర్ మొదలయిన వానిని గూర్చి తీవ్రముగా ఆక్షేపించినట్లు తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు వివిధకాఖలు విభజింపబడి ప్రశ్నేకవ్యక్తుల యధికారముక్రింద నుండుటచే యీ వత్సరము మాపుము ఎక్కువ ఆభివృద్ధి చూపించుని యాశించుచున్నాము.

ప్రాతగ ఆంగ్లజాతీయ కళాశాల వైపునకును, ఇంగ్లీషు పాలెముకును, నీటి పంపు లైను ఆభివృద్ధి చేయబడుచున్నది. పంపు లైను ఎక్కువయినకొలది డ్రెయినేజివిషయమై ఫిలి చెందవలసి వచ్చుచున్నది. జీవనదులయినను ఎండవచ్చునుగాని యీ వైసుకాలువలు యెండక నిరంతరము ప్రక్కయిండ్ల వారికి దుర్గంధమును, దోవల బాధను కలిగించుచున్నవి.

మ్యునిసిపలములవారు

శ్రీ జగద్గురు సత్యభావతీర్థమస్వ స్వాములవారు ఆంధ్రదేశ పర్యటనము చేయుచు మాపురమునకు నిన్నటిదినము వేచిచేసినారు. వీరు చాల గొప్ప పండితులును, విద్యాపోషకులు నైయున్నారు. ఈ గ్రామమున మూడు శాలుగోగోజుండి పిమ్మట రాజమహేంద్రవరమునకు వెళ్లి అచట చాతుర్యస్వము జరుపుదురని తెలియుచున్నది.

హిందీచారము

ఇదివరలో శ్రీఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలోపాఠ్యాయులగు రామ్ గోపాలమిత్రగారు శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ దేవాలయములో, కళాశాలలో వసుపనిల్వారి యొనపింపబడిన పట్టణములోనివిద్యాధ్యకులకు హిందీ నేర్పుచుండి. ఈపనివారికి చాలకష్టముతో కూడుకొనియుండెను. అందువల్ల పట్టణోపయోగమునిమిత్తము ప్రత్యేకఉపాధ్యాయుని వేయవలెననుసంకల్ప ముండియుండెను. పట్టణకాంగ్రెసుసంఘమువారు సగముఖర్చు భరించుచు మిగతేరగము జిల్లాసంఘమువారు భరించుచో నొక ఉపాధ్యాయుని యేర్పాటుచేయుటకు తీర్మానించినారు.

నెల్లూరు (స్వకీయచరిత్ర)

నరబలివదంతలు

జూలై, 2:—ఈ గ్రామమున తిప్పరాజువారి సత్రము, దానికి తూర్పున నుండు రైలురోడ్డునకు ప్రదేశ మనందలి మాగాణిమాలలలో కొద్దిమాత్రములనుంచియు నూతనముగ నొక వడ్డమును (రైలుమిల్లు) స్థాపించుటకై ప్రయత్నములు జరుపుచు, దానికై వలయుభవనములను కట్టించుచుండిరి. భవనము పూర్తియైనచేతనే, రైలుమిల్లు బాయిలను, ఇతర పరికరములను చేర్చి, ఫ్యాక్టరీని పూర్తి చేసియుంచిరి. వీరు పని ప్రారంభించుటకు ముందు వారమురోజులకు పూర్వము, ఈ ఫ్యాక్టరీకి చేరువనున్న రైలురోడ్డుమీద నొక హామ్యుడీయమును నిశేషము, తలయు, మొండెము, రెండుభాగములుగా చేదంపబడియుండుట ఒక ఉదయము కనబడెను. పంచాయతీవారు పరిక్షించి, ఈ హామ్యుడీయమువడు, రైలుక్రింద పడి ఆత్మహత్యచేసికొనెనని తీర్మానించిరి. కాని గ్రామమునందు వంతులు పలువిధములగు నుండెను. ప్రజలెల్లరును చాలభయపడిరి. నూతనముగ స్థాపించబడిన మిల్లుకు ఫ్యాక్టరీకి, ఈ హామ్యుడీయమువడు ఆహుతియిచ్చినయొ, అటుతర్వాత రైలురోడ్డుమీద శవమునుమాత్రము పారవేసినయొ, నింకను ఇతరులైన అచ్చట బలియిచ్చుటకు సిద్ధముగనున్నారనియు, వంతులు గ్రామమునందంతటను ప్రబలియుండెను. విచారింపగా నిట్టి వంతులకేలాటి ఆధారములేకుండెను. శుద్ధ అబద్ధము రాగాలేలెను.

ఇట్లుండెయు మజల వారముదినములకు గడచినవారముననే, ఈ ప్రదేశమునకు కొంతమాత్రమున నొకచాకలివాని శవము రైలురోడ్డుమీదనే కనబడెను.

ఈ చాకలివాడు ముత్యాలపాడుకాపురస్థుడు. ఈ గ్రామమున గుడ్డులు ఉతుకుకొని జీవనము చేయుచున్నాడు. ఈతడుకూడ ఆత్మహత్య చేసికొనెనని పంచాయతీ తీర్మానించినట్లు వినుచున్నాము. కాని గ్రామమునందలి వంతులు పూర్వమువలెనే నరబలి యని తెలుపుచుండెను.

ఒకవారములోపుగ నిద్దరు చనిపోవుట ప్రజలయందు చాలభీతిని గలుగజేసెను. రాత్రి 8 గంటలమీదట జనులు యిండ్లునవలె బయటికివచ్చుటకు చాల భయపడుచున్నారట. ఆరైలు రోడ్డు ఫ్యాక్టరీలవైపున ఒంటరిగా పోవుటకు భయముగా నున్నది. ఈవారమున మజల సేమి జరుగునోయని భయపడుచున్నారట. వంతులు యథార్థమును తెలుపకుండెనను పోలీసువారు కొంతకాల త్రోవో మెలగుచుండవలయునని హెచ్చరించుచున్నాము.

ఈచాకలివానిహత్య జరిగినతర్వాత ఒకబలిజే (మాద్ర) యువకుడు పూర్తిగా కల్లుత్రాగి, బాతును చేతనిడుకొని, రైలు రోడ్డుమీద విహరించుచు దారిని పోవువారి నందరిని బెడరించుచుండ, వానిని పట్టుకొని పోలీసువారి కొప్పగించిన కూడ వినుచున్నాము.

డాక్టరు దంటు సుబ్బాపదానిగారు

ఆంగ్ల, ఆయుర్వేద వైద్యవిశారదులు, అనుభవజ్ఞులు నగు డాక్టరు దంటు సుబ్బాపదానిగారు ప్రస్తుతము ఒకమాసముగా ఈ గ్రామమున తిలక్ పేటయందు బసజేయుచున్నారు. కడచినవారమున మాలపేట : సంస్కృతపాఠశాలయందు, ప్రధానపండితు లగు హనుమచ్ఛాస్త్రిగారియాధిపత్యమున నొక బహిరంగసభలో సంస్కృతభాష పరిచయము ఆయుర్వేద వైద్యవిద్యకు ముఖ్య మను విషయముగూర్చి నిదర్శనపూర్వకముగ ఉపన్యసించిరి. ప్రేక్షకు లనేకులు విచ్చేసియుండిరి. సభ జయప్రథముగ జరిగెను.

నెల్లూరు, కావలి, దూది కో.ఆపలేటివ్ సంఘము ఈ సంఘములు ముహూర్త 4 మాసముల క్రిందట శ్రీముతులు, ఓరుగంటి వెంకట సుబ్బయ్య, కొమాండ్నూరు పార్థసారథి అయ్యంగారు, వత్సేటి విశ్వనాథరావు, కె. వి. రాఘవాచార్యులు, వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, దేశప్రట్ట రంగయ్యగారు కావలియందును, నెల్లూరునందును స్థాపించి, భాగమునకు రు. 5 ల వంతున కొంతమేరమును నమూనాచేసియుండిరి. ఇంతవరకు ఈ సంఘము రిజిష్టరుకాక, స్థాపకులకు నిరుత్సాహము కొలుపుచుండెను గాని, వారమురోజుల క్రిందట వీటిని రిజిష్టరు చేయుచు ఉత్తరువులు పంపబడెను.

నెల్లూరుసంఘమునందు 800 భాగములు ప్రజలు తీసికొనియున్నారు. కావలి సంఘముననుకూడ 80 భాగములు తీసికొనియున్నారు. కావలి సంఘమునందు పనిప్రారంభమై వట్టు తెలియుచున్నది. నెల్లూరుసంఘమువారు త్వరలో వమాలును ప్రారంభించోవుచున్నారు. భాగములు తమ విగతమై కమును శీఘ్రముగ చెల్లించి, రసీదులు పుచ్చుకొని, సంఘాభివృద్ధికి తోడ్పడెదరని వారుచున్నారు.

రామకృష్ణ తిరునాళ్ళ కాంగ్రెసు ప్రచారము జూను నెల 29 తేది రామకృష్ణ తిరునాళ్ళ సమయమున జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ ప్రచారకులు శ్రీయోతులు రాళ్ళపల్లి రామసుబ్బయ్య, ఇంద్రగంటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు జనాభాభాషామోహిడీగావును, అచ్చటికి విచ్చేసియుండిరి. కాంగ్రెసువారి బససు ప్రత్యేకముగ నొక బహిరంగప్రదేశమున నిర్మించి, అచటి కాంగ్రెసునాయకుల పటములు, ఆచర్యములు మున్నగువాటితో అలంకరించిరి. అచట జాతీయపతాకములు కూడ ఎత్తైనప్రదేశమున కట్టియుంచబడి, యాత్రికులను ఆకర్షించుచుండెను. రాత్రింబగళ్లు విశ్రాంతియైన తేక శ్రీయుతులు రామసుబ్బయ్య సుబ్రహ్మణ్యంగార్లు అచటికాంగ్రెసువారితోచేరి భజనలు చేయుచు, శుద్ధరూప్రమాఖ్యతను గూర్చి ఉపన్యాసముల నొసగుచుండిరి. జనాభాభాషా మోహిడీగావు కూడ వాటితోచేరి మధ్యపానబహిష్కారము తాలూకావార్డులను కాంగ్రెసువారు పశ్చిమరకొనుట ప్రయత్నరాజకీయ పరిస్థితులు మున్నగు విషయములను విపులముగ జనులకు బోధపడునట్లు తెలుపుచుండిరి.

కాంగ్రెసు వైద్యశాల

మామూలు పద్ధతిని కాంగ్రెసువారు ఈ తిరునాళ్ళసమయమునకూడ రామకృష్ణ గ్రామములో కాంగ్రెసు వైద్యశాలను నిర్మించియుండిరి. ముహూర్త 600 రోగులకు, యాత్రికులకు ఈవైద్యశాలయందు ఔషధము ఒసంగబడెను. యాత్రికులకు అనేకులు కాంగ్రెసువైద్యశాలయందు దొంగబడిన ఔషధములను నేవించి కాంగ్రెసువారి నేపను మిగుల కొనియాడుచుండిరి. ప్రజలును ఆత్మశ్రద్ధాహముతో వైద్యశాలయందు వలయు సహాయమును, కాంగ్రెసువారికి యొసంగి, ప్రోత్సహించుచుండిరి.

తిలక్ పేట ఆయుర్వేద వైద్యశాల

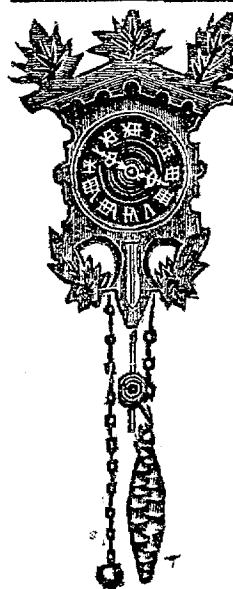
మునిసిపల్ సంఘమువారి యధీనమున తిలక్ పేట (ప్రాసపూన్ పేట)యందు చాలకాలముగ యొకఆంగ్లేయ వైద్యశాల యొకటి నిర్మింపబడియుండెను. కాని ప్రజలకు విశేషలాభము లేక, వైద్యశాలకై అధికముగ ద్రవ్యము వ్యయమున మండెన ప్రజలకు నాటువైద్యమునకు దెక్కుడుఅభిమానమును, నమ్మకమును కలిగియుండుటచే, వారు దానిని స్వీకరించుచుండిరి. మునిసిపల్ సంఘమువారు దీనిని కొంతగర్హించి, అచట ఆయుర్వేద వైద్యశాల నొకదానిని స్థాపించుటకు తీర్మానించియుండిరి. ఈతీర్మానమును ఈమాసారంభమునుండియు అమలునందుచు టకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆంగ్లేయవైద్యశాలను ఈమాసమునుండియు తీసివేసిరి. అస్థానముననేఆయుర్వేద వైద్యశాల యొకటి నెలకొల్పబడి, ప్రారంభింపబడెను. నెల్లూరులవైపునందుండు ఆయుర్వేదవైద్యశాలయందు దుండిన ఆయుర్వేద భూషణ శ్రీ యేటూరు శ్రీనివాసాచార్యులుగారిని అచట ప్రధానవైద్యులుగ నియమించిరి. బవున్ వైద్యశాలా ప్రధాన పండితుగ శ్రీమాన్ చక్రవర్తిని శ్యామ అయ్యంగార్లు కొద్ది కాలమునుండియు నెలవుమీద యుండిరి. కాని ఈమాసము నుండియు వారుటవున్ ఆయుర్వేద వైద్యశాలయందు మరల ప్రధానపండితులుగనుండి, వైద్యశాలను నిర్వహించు సంగీకరించిరి. వీరు వయోవృద్ధులయ్యి, వైద్యశాలయందు దత్యంతశ్రద్ధ వహించి పనిచేయుచున్నారు. వీరికి అసిస్టెంటుగా ఆయుర్వేద విశారద శ్రీ శేషరి గురుమూర్తిగారు పనిచేయుచుండెను.

తేలుమందు

మె సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-18-0. తేలు కాటుకలను ఆపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు తేలు కాటుకలను విషము నెత్తులలో ప్రవేశించదు. బాధ నముల వెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించెను. కుట్టినచోటను బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. కుట్టినచోట కొంచము మందుపోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగి నున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనుచున్నాము. ప్రతిముండు నుండగినది. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

శ్రీ రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల- బెజవాడ

తొమ్మిది సం॥ లకుండియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మ వైద్యశాలను అవిచ్ఛిన్నముగ నిర్వహించుచున్నట్టియు ఉయ్యూరు, మైలవరం, ముత్తేల, జయంతిపురం వగైరా జమిందారుల మన్ననల నందినట్టియు, స్వంతభవనమును స్వంత మాలికావనమును కలిగినట్టియు సమగ్రలయిన ఆయుర్వేద పండితులు కలిగినట్టియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాలా సంఘమువారు యీ వైద్యశాల నవమవార్షికోత్సవ దినము 1924 వ సం॥ ఆగష్టు 2 వ తేదీనుండియు వై కళాశాలను నిర్వహించెదరు. ఈ కళాశాలయందు సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదవిశారద భిక్ష పరిక్షులకును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరిక్షులకును తెగిన్లుగా విద్యగలుగవలెను. మఱియు ఆంగ్లేయైద్యులచే అనాటమి, ఫిజియాలజీ మొదలగు విషయములు నేర్పబడును. ధర్మవైద్యశాలయందు కాంపౌండ్మెంట్, (ఔషధ దానవిధానము) రోగనిదానము, ఔషధనిర్మాణ పద్ధతియు, మాలికావనమందు మాలికా పరిజ్ఞానమును, లక్ష్యణ సమన్వయముగా బోధింపబడును. సంస్కృతవిద్యార్థులకు పంచకావ్య పరిచయమైనను ఉండవలెను. ఆంధ్రవిద్యార్థులకు చక్కని భాషాపరిజ్ఞానమైనను ఉండవలయును. వీరవిద్యార్థులకు తగు సౌకర్యములు చేయబడును. జూలై 25 వ తేదీన ప్రవేశ పరిక్షుబడునటును. చేరగోరు విద్యార్థులు జూలై 20వ తేదీలోపల యీక్రిందివారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. ఈ కళాశాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయుటకు సమర్థులయిన ఆయుర్వేదపండితు లొకరు కావలసియున్నారు. యోగ్యతనుబట్టి జీతముయియ్యబడును. యోగ్యతలతో సహా యీ క్రిందివారికి దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. బెజవాడ } శంకర వెంకట రామయ్య, 24-6-24 } సహాయ కార్యదర్శి, రామమోహన ధర్మవైద్యశాల, బెజవాడ.

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు! ధర తగ్గించబడినది ఇది నూతనముగా అమెరికా దేశములో స్వంతమునకు తయారు చేయబడినది. ఎల్ల కాలమునకు చక్కగా పనిచేయు ఈ నూతనమైన గడియారము అందముగాను చక్కగాను గోడకుతగిలించుటకు వీలుగాను యున్నది. ఇది ఎల్లప్పుడును ఉపయోగింపవచ్చును. ధర ఒకటికి రూ. 2-8-0 డజన్ రూ. 27-0-0 తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ & బ్రదర్స్ 164 వైరాబజూరురోడ్డు, మద్రాసు.

వెండికీ బంగారు బహుమానము లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు మోసము లేదు ఏదైన రాకపోవుటలేదు పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది ఒక నూతనముగ ఖచ్చితమైన 22 అంశ కదిగల ముత్యమును కనుగొనుట. బలహీనము, అజ్ఞుడు, మానవుల కొరకు సులభమైన ముత్యమును కనుగొనుట. చలైపోతును. కావలికి ఉపయోగించవలయు "దానిముక్క" కొలత బంగారుముత్యము "నిమానము" తెలుపుచున్నాడు. పూర్తి కాటలాగ్ నకల ప్రాయము. ఆలంక నిగ్రహ ఔషధశాల, 28 బ్రాడ్వే మదరాసు.

అశ్వత్థాంజనము

Siromani NARAYANACHARYA
Chaukhamba, Benares City.

S. U. N. & CO.
BENARES CITY.

మా దగ్గర అన్ని రకముల పట్టుబట్టు, రుద్రాక్ష, మొదలయినవి కొరిగినవాటిని సరిఅయిన ధరలకు వి.పి. మాలముగా పంపబడును. పాగాలు 12 మూరకి రు 12 నుంచి 20, రుద్రాక్ష 108 వుండే సరం 1-కి అణాలు 6 నుంచి రు 10, పాత్రుపంచలు 7, 8 మూరకి రు 7 నుంచి 11; పట్టుపంచలు 10-12 మూరకి రు 14 నుంచి 18, తెంగభూయరకం చీరలు జరిపినచేయబడినది. 12-16 మూర చీరలు రు 46 నుంచి 150, బనారసు జరి పట్టుచీరలు మూర 1-కి 12, 16 మూర 1-కి రు 25 నుంచి 150, బిడ్డలు ఆడతగిన 32 సామానులుగల చిన్న పెట్టు 1-కి రు 1-8-0, మధ్యరఖము రు 2-12-0, పెద్దరఖము 1-కి రు 5-0-0. కావలసిన సామానులకు మా కేటలాగు వుచితము. యస్. యు. సారాయనాచారి కంపెనీ, కాశీ.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rs. a n Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budhia ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse ... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

29 Hummum Street, Fort Bombay

నాణ్యమైన బస్తీనులు

ఈ దిగువ సువహరించిన విజ్ఞాన తిగారగుచున్న బస్తీనులు, హిందూదేశపు బస్తీనులు బహుమన్నా, భిక్షునూలులో నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, పరిశ్రమపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వస్త్రాధారముతోనూ తగుగుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాధులకు, పిలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వస్త్రకులకు (హోలు కేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారపిట్ట కల్పజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యాక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బస్తీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, ప్యాక్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మా నేజరు:— ఆంధ్రప్రదేశ్ బస్తీనులు,

శైవవాడ, దక్షిణాంధ్రప్రదేశ్.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమూల్యమైన మాత్రలు మొదటిరకం కస్తూరి, మంతుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకాదులగు వనమాలికలు చేర్చి తయారుచేయబడినది. అక్షేపకరము ఏకమృత్యుకాని యిందులో చేరుటలేదు. వసివిడ్డలు, బాలురు, బాలికలు, యశ్వనులు తరుణులు, ముసలివారు ప్రతియుక్కడ దీనిని సాధారణరంగులు అన్నిటిని ఆమహాభేదముతో వాడతగినది. బిడ్డలకు, బాలికలకు ఇది సంజీవనంబిది. వేసకువేల బుడ్లు ఖర్చు అగుచున్నది 250-300 రూ.లకు కంటె 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్లు రు 1-4-0 పొందుభవ్యమే. ఈ దిగువ తెలుపబడిన ధోమధములు అవి ఏ యే వ్యాధికి గుణమిచ్చుటలు తెలుపబడినవి అందుకు యేలాటి సంకేతములేదు. తప్పక వాడి చూడుడు.

సారస్వతాశయం:—రక్తకృద్ధి, బుద్ధివసాది, జ్ఞాపకశక్తిని హెచ్చించును, బుడ్డి 1 ఫీకి ధర రు 1-0-0.
బాలసుఖోదయం:—పిన్నపిల్లలకు బలమిచ్చుచివ్వవచ్చును. శిశుకానుండును. గుణమృత్యుకృతము 0-12-0.
భావనబీరక రసాయనం:—పిత్తసంబంధమైన వ్యాధులు, కాంటులు, అతిరక్త కంటాపంచలైపోవును. రు 1-0-0
వారకజకేసరి లేహ్యము:—సర్వవారకములకు అతిమందగించుట మలబద్ధము మొదలగువా. కి పెట్టినది విడిచురు 2.
మా జ్యోతిషముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికి తెలియును. ఒకవధా మాత్రం కొనిన పిదప ఎన్నడును మాత్రం కొనినవారికి తెలియదు.
చాళిపు వెంటకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ సీతారామమైద్యశాల, మైసూరు.

NERVITAL PEARLS

30 సంవత్సరమునుండి జయభేరి !
నెర్వెటల్ ముత్యములు

వీర్యవృద్ధి, నపుంసత్వమును పోగొట్టి భాతువువై సరములకు బలమును కలుగజేయును. స్త్రీలకున్న పురుషులకును సుసారములను నిచ్చును. ఎటువంటి వీర్యవృద్ధియునుకూడ 3 రోజులలో మాన్యును. వక్రము, విద్యాధులు, వర్తకులు మొదలైన వారికి మిక్కిలి ఉపయోగము.

30 మాత్రల వెల రు 1-12-0. వి. పి. చార్జీ వేరు.

రఘునాథస్వారిసి, తిరువలికే-జి, మద్రాసు.

NARAYANA ENGINEERING WORKS

సరసము   దృఢమైనది   నమ్మకమైనది

యిప్పటిమోక్షరూపకారము పొగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

వి. న. లే. శ. మొదలియార్,
ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు,
ప్రాత్యేగ,   54, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండ్ బాన్ ఫౌండరీ ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండరు, సాప్లింగు, నట్టలు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయపిల్లపేటి, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అద్దరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

“ఎమెటా” వేలకలు

బడిపిల్లలకు చాల ఉపయోగకరము.

గ్రేండ్ పడిన తగులనే తగుల దని పూచీ నిచ్చెదము. బహుమతులు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Messrs. T. H. Khanna
22, Linga Chetty Street, Madras.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగశాస్త్ర మోక్షలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు విచిత్ర విశోదనిధ్యులు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మానముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాముచేత మామలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయుగలరని గాఢాంటి యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888.6 పి. ఆర్. భవారనం నాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.